

Hämeenkyrö Keskustan yleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2017

Timo Jussila
Timo Sepänmaa
Teemu Tiainen

Tilaja: Hämeenkyrön kunta

Sisältö:

Perustiedot	5
Kohdeluettelo	6
Yleiskartat	11
Inventointi	17
Muinaisjäännökset	30
Mahdollinen muinaisjäännös	94
Muut kulttuuriperintökohteet	96
Löytöpaikat	104
Muut havainnot	110

Sisältö tarkemmin:

Perustiedot	5
Kohdeluettelo	6
Yleiskartat	11
Inventointi	17
Inventoinnin suoritus.....	17
Aiemmat inventoinnit	17
Esihistoria.....	18
Historiallinen aika	19
Vanha tie	19
Talot ja torpat 1700-luvun lopulla.....	21
Tulos	26
Lähteet	26
Muinaisjäännökset	30
1 HÄMEENKYRÖ ISONIEMI	30
2 HÄMEENKYRÖ RAUNAMÄKI	32
3 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ	36
4 HÄMEENKYRÖ LIKOLÄHTEET	38
5 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 2.....	40
6 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 3.....	42
7 HÄMEENKYRÖ KAKKURILAMPI 1	42
8 HÄMEENKYRÖ ISOSAARI	44
10 HÄMEENKYRÖ RAUHAMAAN	45
11 HÄMEENKYRÖ PATASENVUORI	46
12 HÄMEENKYRÖ VANHA TAMPERE-VAASA TIELINJA 1	48
14 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 4	49
17 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASAN TIE 2	51
24 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA SALOMÄKI TORPPA	51
30 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ RÄYSTÖ	54
31 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ TEUKU.....	57
34 HÄMEENKYRÖ UNTILA ALANEN	58
35 HÄMEENKYRÖ UNTILA PRAKKA LÄNSI	59
37 HÄMEENKYRÖ TOUHUNNOKKA.....	60
38 HÄMEENKYRÖ URJAINEN PITKÄNEN.....	62
40 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI	63
43 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI ORAVAINEN.....	65
44 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI MÄRRI	66

45 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI SORO JA SUUTARLA	67
47 HÄMEENKYRÖ PAPPILA KOSKENMAA	69
48 HÄMEENKYRÖ KOSTULA HANNU	70
49 HÄMEENKYRÖ KOSTULA POUSSA	71
50 HÄMEENKYRÖ HIRVOLA KLEMOLA JA ESKO	73
51 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ ALANEN JA KNUTILA	74
53 HÄMEENKYRÖ SUOSAAREN KIVI	76
54 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA KÄRJEN TORPPA	78
55 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASAN TIE 3	79
57 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ KNUTILA	79
58 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASANTIE 4	82
59 HÄMEENKYRÖ PAPPILA YLI-NISKALA	82
60 HÄMEENKYRÖ RAJA HÄNGÄ	84
61 HÄMEENKYRÖ PAASTO ITÄ	85
63 HÄMEENKYRÖ UNTILA NIMETÖN TALO	86
69 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI TIPIÄ 2	87
78 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 3	87
80 HÄMEENKYRÖ URJAINEN SOLDATS TORP	88
81 HÄMEENKYRÖ URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 1	89
95 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA JÄMMILÄ TORPPA	90
97 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA TORPAT 5, 6 JA 10	91
110 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 3 KNUTILA	93
Mahdollinen muinaisjännös	94
42 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI ANTILA	94
Muut kulttuuriperintökohteet	96
62 HÄMEENKYRÖ UNTILA JOUTI JA HUIKU	96
64 HÄMEENKYRÖ URJAINEN ANTILA	96
65 HÄMEENKYRÖ URJAINEN HARVIA	97
66 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI YRJÖLÄ JA MIKKOLA	97
67 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI PURTU	98
68 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI TIPIÄ 1	99
72 HÄMEENKYRÖ KOSTULA PAASTO	99
73 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ HOLLO JA HUIKALA	100
76 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 1	100
93 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RUSTHÅLL	101
94 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RAIPALA	103
99 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA PRANSI TORPPA	103
Löytöpaikat	104
16 HÄMEENKYRÖ LAMMINPELTO	104
18 HÄMEENKYRÖ UUSITALO	105
19 HÄMEENKYRÖ MYLLYOJA	106
20 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO	106
21 HÄMEENKYRÖ HANNU	107
22 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKENHARJU	107
23 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKI	108
25 HÄMEENKYRÖ KUJANPÄÄ	108
26 HÄMEENKYRÖ ELJAALA	109
27 HÄMEENKYRÖ SALONEN	109

28 HÄMEENKYRÖ PAPPILA	109
29 HÄMEENKYRÖ TOUHUNSAARET	110
Muut havainnot	110
9 HÄMEENKYRÖ KANAENSAARI	110
15 HÄMEENKYRÖ KAKKURILAMPI 2	111
32 HÄMEENKYRÖ PRAKKA	113
33 HÄMEENKYRÖ PRAKKA ETELÄ	114
36 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ PELTONIEMI	116
39 HÄMEENKYRÖ OSARA RUSTHÅLL	118
41 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ B	119
46 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKI B	120
52 HÄMEENKYRÖ JOKIMETSÄ E	120
56 HÄMEENKYRÖ PRENTINJOKI MYLLY	121
70 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI MUNKKI	122
71 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI HELLU	123
74 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ HOLLO ETELÄ	123
75 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ TORPPA	124
77 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 2	124
79 HÄMEENKYRÖ OSARA TORPPA	125
82 HÄMEENKYRÖ URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 2	125
83 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TUOHENMAA TORPPA	126
84 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA HOLLO PONGI TORP	126
85 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA PONGI TORP	127
86 HÄMEENKYRÖ PAPPILA RAPIO TORPPA	127
87 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA HIRSILÄ TORPPA	128
88 HÄMEENKYRÖ MYLLYMÄKI KORKOMÄKI TORPPA	128
89 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA VANHA KIRKONPAIKKA	129
90 HÄMEENKYRÖ PAPPILA	129
91 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TONTTIMAA B	130
92 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TONTTIMAAT C D	130
96 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA SIPARI TORPPA	130
98 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RUSTHÅLL 1803	131
100 HÄMEENKYRÖ KUOTILA TALOT 4, 5 JA 6	131
101 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA TALOT 1, 2 JA 3	132
102 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALOT 3 JA 4	133
103 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALOT 1, 2, 5 JA 6	133
104 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALO 7	134
105 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALO 8	134
106 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TORPPA 1	135
107 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TORPPA 2	135
108 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 1 KÄKELÄ	135
109 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 2 MATTILA	136
111 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 4 HEISKA	136
112 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 5 SALONEN	137
113 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 5B	137
114 HÄMEENKYRÖ MYLLYMÄKI	137
13 HÄMEENKYRÖ MATTILA	138

Kansikuva Untila, etualalla pellossa vanha Alasen talon tonttimaa (kohde 34) ja keskellä, peltoaukean takana, mäen laen takana kivikautinen asuinpaikka (kohde 37). Itään.

Perustiedot

Alue: Hämeenkyrö, keskustan yleiskaava-alue.

Tarkoitus: Arkeologinen selvitys. Selvittää alueen muinaisjäännökset ja muut arkeologiset, jäännökset (kuten ns. muut kulttuuriperintökohteet).

Työaika: Maastotyö toukokuussa sekä loka-marraskuussa 2017.

Kustantaja: Hämeenkyrön kunta.

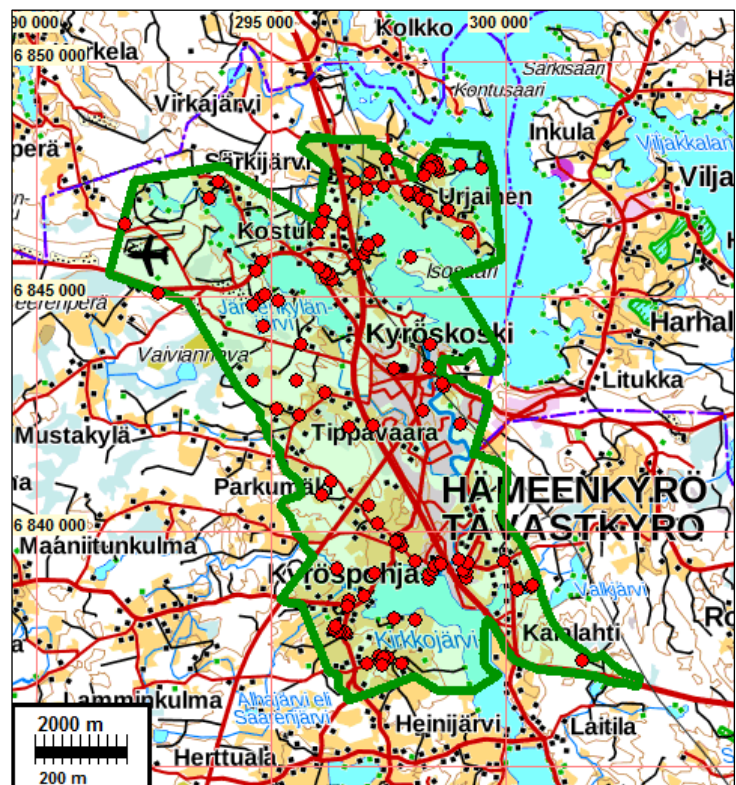
Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila, Timo Sepänmaa ja Teemu Tiainen.

Aiemmat tutkimukset: Alueella tehdyt ja sinne ulottuneet aiemmat inventoinnit (kaivaukset ja tarkastukset on kerrottu kohteiden yhteydessä. Tarkemmat tiedot inventoinneista tekstissä ja lähdeluettelossa): Huurre 1969, Karivieri 1985, Jussila 2002, Jussila 2006, Adel 2006, Jussila & Poutiainen 2007, Jussila & Poutiainen 2009, Jussila & Poutiainen 2010, Jussila 2011, Jussila 2012, Jussila & Sepänmaa 2012, Jussila & Poutiainen 2012. Luoto 2013.

Tulokset Muinaisjäännösrekisterissä alueelta tunnettiin ennestään 12 muinaisjäännöstä ja kaksi mahdollista muinaisjäännöstä. Näistä toinen todettiin muinaisjäännökseksi (kohde 14) ja toinen havaintopaikaksi (kohde 15). Inventoinnissa todettiin 33 uutta muinaisjäännöstä, joista 26 on isojakokartoilta paikannettuja vanhoja ja nyt autioita tonttimaita, yksi kivikautinen asuinpaikka, yksi rökkiökohde ja kaksi rajamerkkiä, sekä kolme erillistä vanhaa (merkittävän tien) tiepohjaa. Alueella on nyt kaikkiaan 45 kiinteää muinaisjäännöstä. Muuksi kulttuuriperintökohteeksi luokiteltiin 12 vanhaa, isojakokartoilta paikannettua tonttimaata. Löytöpaikkoja alueella on 12 (9 kivikautista ja 3 rautakautista). Havaintopaikoiksi luokiteltiin 44 kohdetta, jotka ovat pääosin vanhoja, 1700-luvun loppupuolen tonttimaita jotka ovat edelleen käytössä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Karttapohjat on otettu Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta keväällä 2017 ja osin syysyllä 2017. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu keväällä 2017. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kohdenumerot ovat vain tämän raportin viitteiksi, niillä ei ole muuta merkitystä.

Tutkimusalueen rajaus vihreällä. Raportissa kuvatut kohteet punaisiin palloin.

Kohdeluettelo

Sarake *Rno* = raportin kohdenumero. Kohteet *Status* – *Rno* järjestyksessä.

Kaikkiaan kohteita on 114 kpl, joista muinaisjäänöksiä 45 kpl, muita kulttuuriperintökohteita 12, yksi mahdollinen muinaisjäänös, 12 löytöpaikkaa ja 44 havaintopaikkaa.

N	E	Rno	Nimi	Ajoitus	Laji	Tyyppi	Status	Mjtunnus
6846376	299188	1	ISONIEMI	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010041
6846831	298775	2	RAUNAMÄKI	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010039
6847175	297946	3	RÄYSTÖ	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010026
6846560	291880	4	LIKOLÄHTEET	historiallinen	palvonta	tarina	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000009572
6844983	294776	5	KUROONSUO 2	historiallinen	valmistus	tervahauta	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000009570
6845036	294869	6	KUROONSUO 3	ajoittamaton	pyynti	pyyntikuoppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000009571
6843982	295621	7	KAKKURILAMPI 1	historiallinen	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000009534
6845848	297959	8	ISOSAARI	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010040
6841073	296262	10	RAUHAMAA	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010057
6838133	298064	11	PATASENVUORI	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	108010042
6838783	300245	12	VANHA TAMPERE-VAASA TIELINJA 1	historiallinen	kulku	maaväylä	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000017753
6844917	295142	14	KUROONSUO 4	ajoittamaton	tunnistamaton	kuoppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	1000009573
6842269	297158	17	VANHA VAASAN TIE 2	historiallinen	kulku	maaväylä	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6840565	297081	24	TUOKKOLA SALOMÄKI TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	kylätontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847682	298561	30	RÄYSTÖ RÄYSTÖ	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847725	298529	31	RÄYSTÖ TEUKU	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847871	298502	34	UNTILA ALANEN	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847774	298311	35	UNTILA PRAKKA LÄNSI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847789	299010	37	TOUHUNNOKKA	kivikautinen	asuinpaikka		kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi

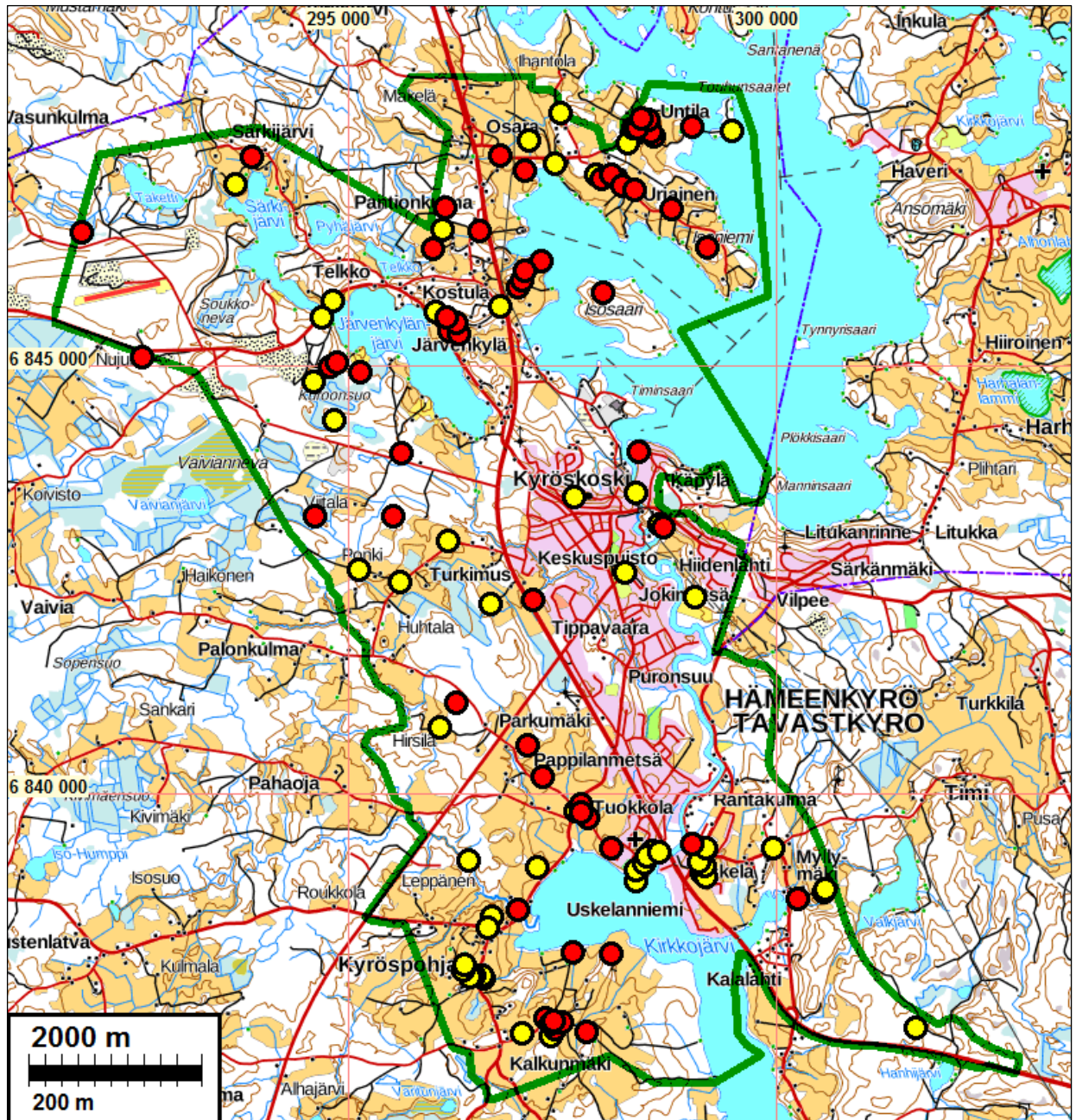
6847175	298130	38	URJAINEN PITKÄNEN	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847451	296769	40	PYÖRÄNIEMI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6837386	297298	43	KALKUNMÄKI ORAVAINEN	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6837223	297771	44	KALKUNMÄKI MÄRRI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6837263	297412	45	KALKUNMÄKI SORO JA SUUTARLA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6843109	298678	47	PAPPILA KOSKENMAA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845911	296969	48	KOSTULA HANNU	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845997	297028	49	KOSTULA POUSSA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6846577	296532	50	HIRVOLA KLEMOLA JA ESKO	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845402	296172	51	JÄRVENKYLÄ ALANEN JA KNUTILA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6843236	294604	53	SUOSAAREN KIVI	historiallinen	raja	kivi	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6840197	297256	54	TUOKKOLA KÄRJEN TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845370	296289	55	VANHA VAASAN TIE 3	historiallinen	kulku	maaväylä	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845497	296253	57	JÄRVENKYLÄ KNUTILA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6845099	292588	58	VANHA VAASANTIE 4	historiallinen	kulku	maaväylä	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6843989	298376	59	PAPPILA YLI-NISKALA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6843237	295522	60	RAJA HÅNGA	historiallinen	raja	kivi	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6846211	297254	61	PAASTO ITÄ	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847771	298364	63	UNTILA NIMETÖN TALO	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6837343	297490	69	KALKUNMÄKI TIPIÄ 2	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6846369	295988	78	PYÖRÄNIEMI TORPPA 3	historiallinen	asuinpaikka	torppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847233	298064	80	URJAINEN SOLDATS TORP	historiallinen	asuinpaikka	torppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6847439	293878	81	URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 1	historiallinen	asuinpaikka	torppa	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6839715	297788	95	TUOKKOLA JÄMMILÄ TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	kylätontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6839877	297714	97	TUOKKOLA TORPAT 5, 6 JA 10	historiallinen	asuinpaikka	kylätontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi
6839423	299004	110	USKELA TALO 3 KNUTILA	historiallinen	asuinpaikka	kylätontti	kiinteä muinaisjäänös (sm)	uusi

6838159	297616	42	ANTILA	historiallinen	asuinpaikka		mahdollinen muinaisjännös (S)	uusi
6847891	298416	62	UNTILA JOUTI JA HUIKU	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6847095	298188	64	URJAINEN ANTILA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6847047	298334	65	URJAINEN HARVIA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6847279	297050	66	PYÖRÄNIEMI YRJÖLÄ JA MIKKOLA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6837315	297362	67	KALKUNMÄKI PURTU	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6837355	297394	68	KALKUNMÄKI TIPIÄ 1	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6846103	297058	72	KOSTULA PAASTO	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6845570	296144	73	JÄRVENKYLÄ HOLLO JA HUIKALA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6846843	296130	76	PYÖRÄNIEMI TORPPA 1	historiallinen	asuinpaikka	torppa	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6839379	298062	93	TUOKKOLA RUSTHÄLL	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6839793	297708	94	TUOKKOLA RAIPALA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6838655	296980	99	TUOKKOLA PRANSI TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	muu kulttuuriperintökohde (S)	uusi
6847627	297111	16	LAMMINPELTO	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000008626
6845748	294812	18	UUSITALO	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000008661
6845558	294687	19	MYLLYOJA	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000007919
6844812	294595	20	KUROONSUO	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000007918
6845688	296771	21	HANNU	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000008660
6843469	297631	22	KYRÖSKOSKENHARJU	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000008625
6843509	298351	23	KYRÖSKOSKI	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	1000008662
6839374	299943	25	KUJANPÄÄ	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	
6838857	300536	26	ELJAALA	kivikautinen	löytö		löytöpaikka	
6839350	299171	27	SALONEN	rautakautinen	löytö		löytöpaikka	

6839342	298548	28	PAPPILA	rautakautinen	löytö		löytöpaikka	
6847732	299465	29	TOUHUNSAARET	rautakautinen	löytö		löytöpaikka	
6838993	298346	9	KANAENSAARI	historiallinen	asuinpaikka	talonpohjat	havaintopaikka	-
6844363	294838	15	KAKKURILAMPI 2	historiallinen	tunnistamaton	kuoppa	havaintopaikka	1000009535
6847756	298494	32	PRAKKA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6847730	298376	33	PRAKKA ETELÄ	historiallinen	kellarikuoppia		havaintopaikka	uusi
6847590	298250	36	RÄYSTÖ PELTONIEMI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6847356	297404	39	OSARA RUSTHÅLL	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6847228	297888	41	RÄYSTÖ B	historiallinen	muu	kellarikuoppa	havaintopaikka	uusi
6843154	298628	46	KYRÖSKOSKI B	historiallinen	muu	kellarikuoppa	havaintopaikka	uusi
6842302	299032	52	JOKIMETSÄ E	historiallinen	muu	maarakenne	havaintopaikka	uusi
6839226	296393	56	PRENTINJOKI MYLLY	historiallinen	valmistus	mylly	havaintopaikka	uusi
6837173	297354	70	KALKUNMÄKI MUNKKI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837213	297028	71	KALKUNMÄKI HELLU	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6845541	296127	74	JÄRVENKYLÄ HOLLO ETELÄ	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6845626	296016	75	JÄRVENKYLÄ TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6846591	296088	77	PYÖRÄNIEMI TORPPA 2	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6847943	297466	79	OSARA TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6847111	293684	82	URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 2	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6842961	296154	83	PAPPILA TUOHENMAA TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6842483	295594	84	TUOKKOLA HOLLO PONGI TORP	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6842615	295126	85	TUOKKOLA PONGI TORP	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6842227	296658	86	PAPPILA RAPIO TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6840783	296066	87	TUOKKOLA HIRSILÄ TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi
6842593	298220	88	MYLLYMÄKI KORKOMÄKI TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	torppa	havaintopaikka	uusi

6839113	298346	89	TUOKKOLA VANHA KIRKONPAIKKA	historiallinen	palvonta	kirkko	havaintopaikka	uusi
6839199	298446	90	PAPPILA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839281	298474	91	PAPPILA TONTTIMAA B	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839317	298618	92	PAPPILA TONTTIMAAT C D	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839803	297640	96	TUOKKOLA SIPARI TORPPA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839143	297196	98	TUOKKOLA RUSTHÅLL 1803	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6838565	296666	100	KUOTILA TALOT 4, 5 JA 6	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6838443	296626	101	TUOKKOLA TALOT 1, 2 JA 3	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837853	296578	102	KYRÖSPOHJA TALOT 3 JA 4	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837887	296552	103	KYRÖSPOHJA TALOT 1, 2, 5 JA 6	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837877	296460	104	KYRÖSPOHJA TALO 7	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837875	296414	105	KYRÖSPOHJA TALO 8	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837949	296328	106	KYRÖSPOHJA TORPPA 1	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6838015	296354	107	KYRÖSPOHJA TORPPA 2	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839087	299116	108	USKELA TALO 1 KÄKELÄ	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839041	299164	109	USKELA TALO 2 MATTILA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839163	299146	111	USKELA TALO 4 HEISKA	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839205	299094	112	USKELA TALO 5 SALONEN	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6839365	299170	113	USKELA TALO 5B	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6838889	300556	114	MYLLYMÄKI	historiallinen	asuinpaikka	talotontti	havaintopaikka	uusi
6837269	301618	13	MATTILA	ajoittamaton	tunnistamaton	röykkiö	ei ole mitään	108010055

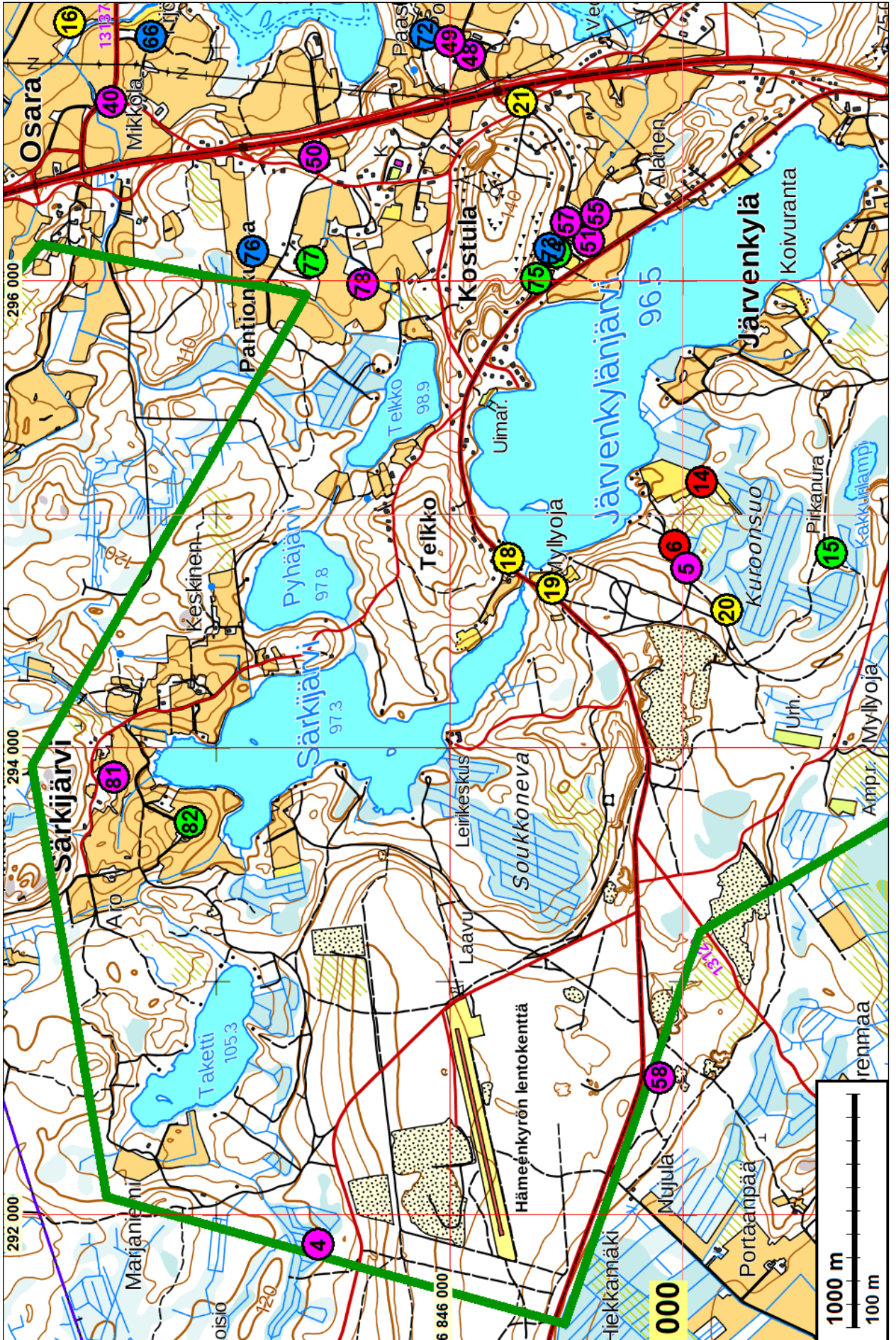
Yleiskartat

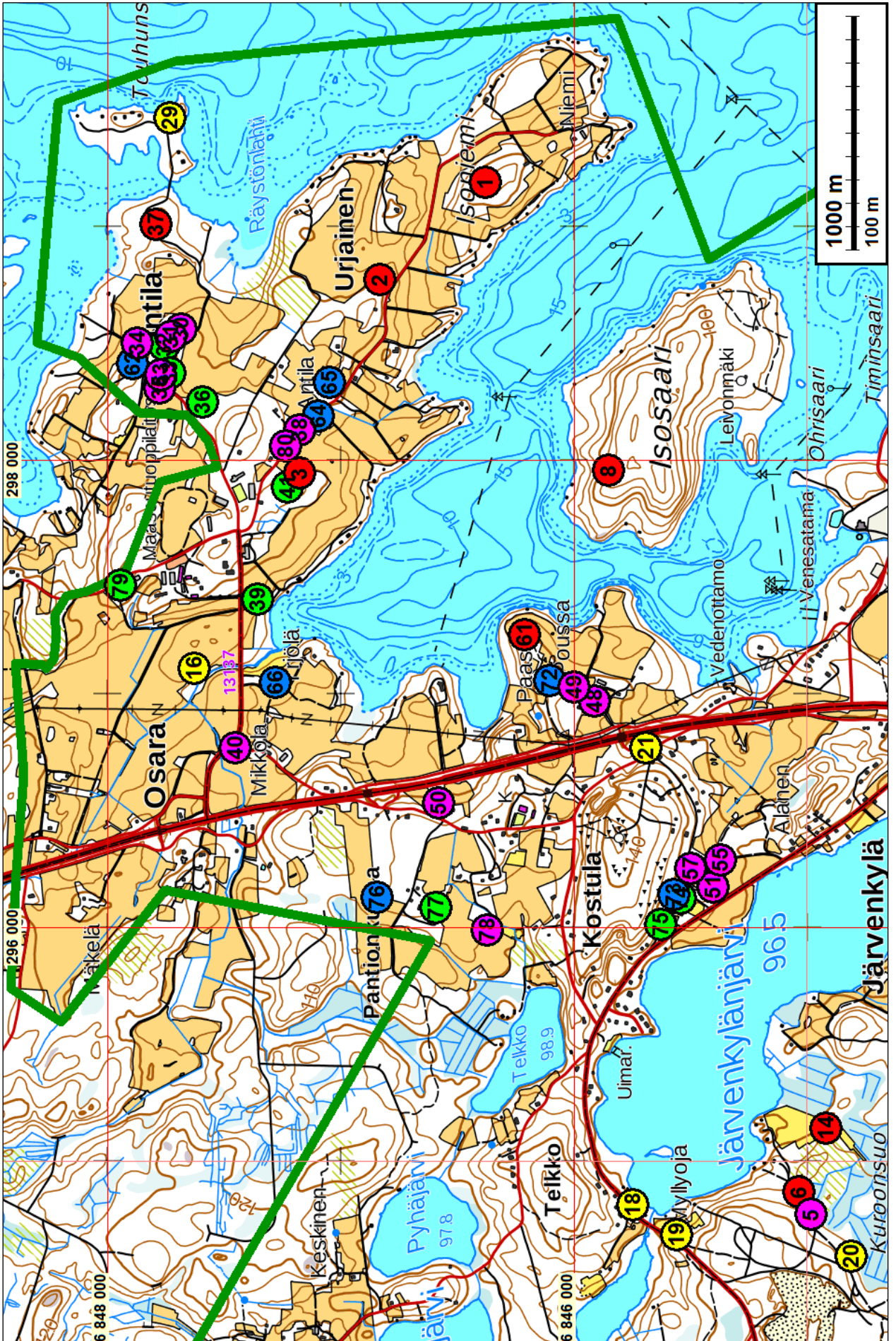
Tutkimusalueen raja **vihreällä** viivalla. **Punaisin palloin** muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet eli suojelukohteet (sm ja s). **Keltaisin palloin** löytöpaikat sekä havaintopaikat, joista useimmat ovat vanhoja talotontteja joita ei katsottu suojelukohteiksi siksi, että ne sijaitsevat rakennetuilla alueilla ja / tai ne on arvioitu arkeologisessa mielessä tuhoutuneiksi.

Seuraavien sivujen kartoilla:

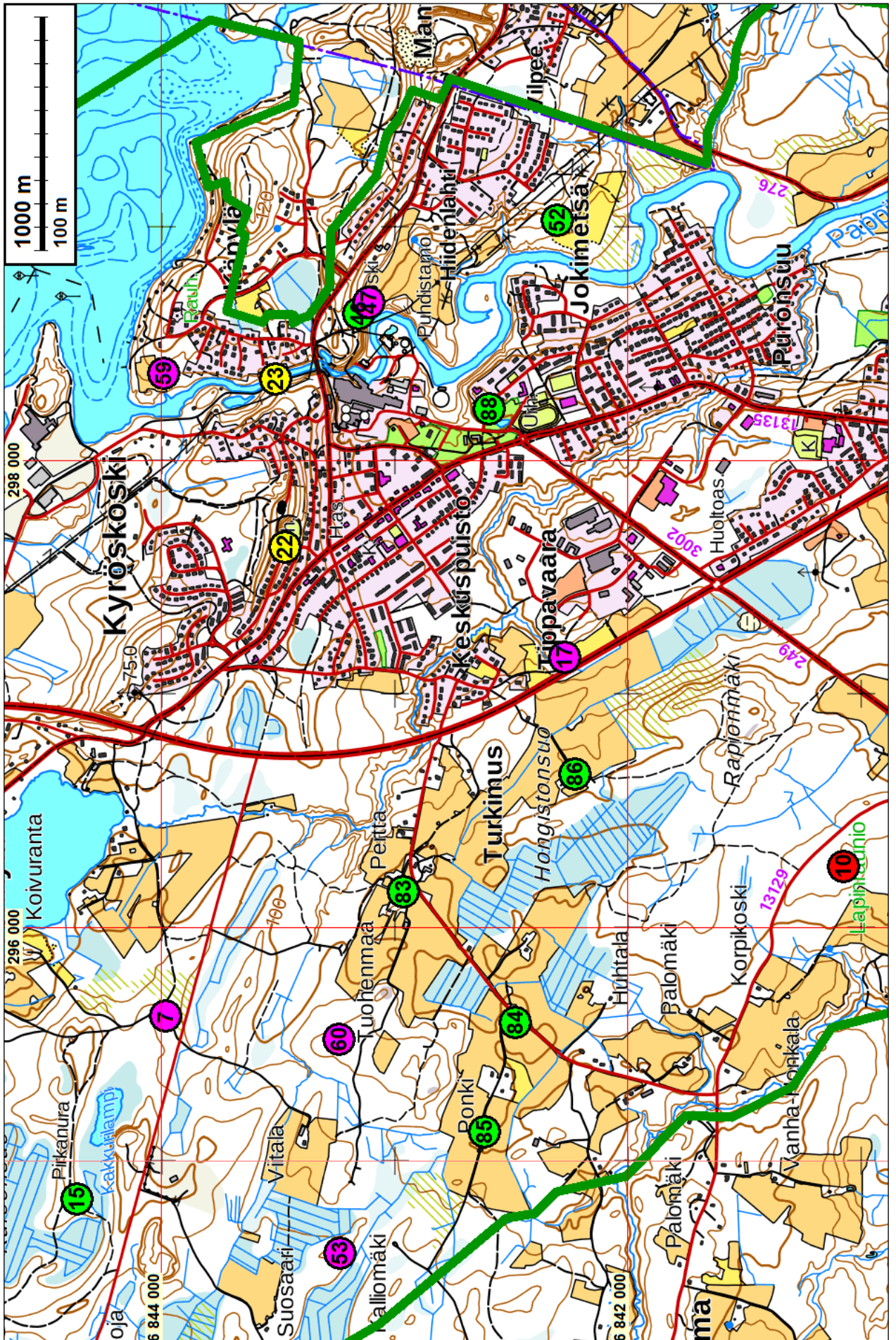
- esihistoriallinen tai ajoittamaton muinaisjäännös (sm)
 - historiallisen ajan muinaisjäännös (sm)
 - muu kulttuuriperintökohde (s)
 - löytöpaikka, esihistoriallinen
 - havaintopaikka (useimmat vanhoja talotontteja)
- Symbolin keskellä raportin kohdenumero

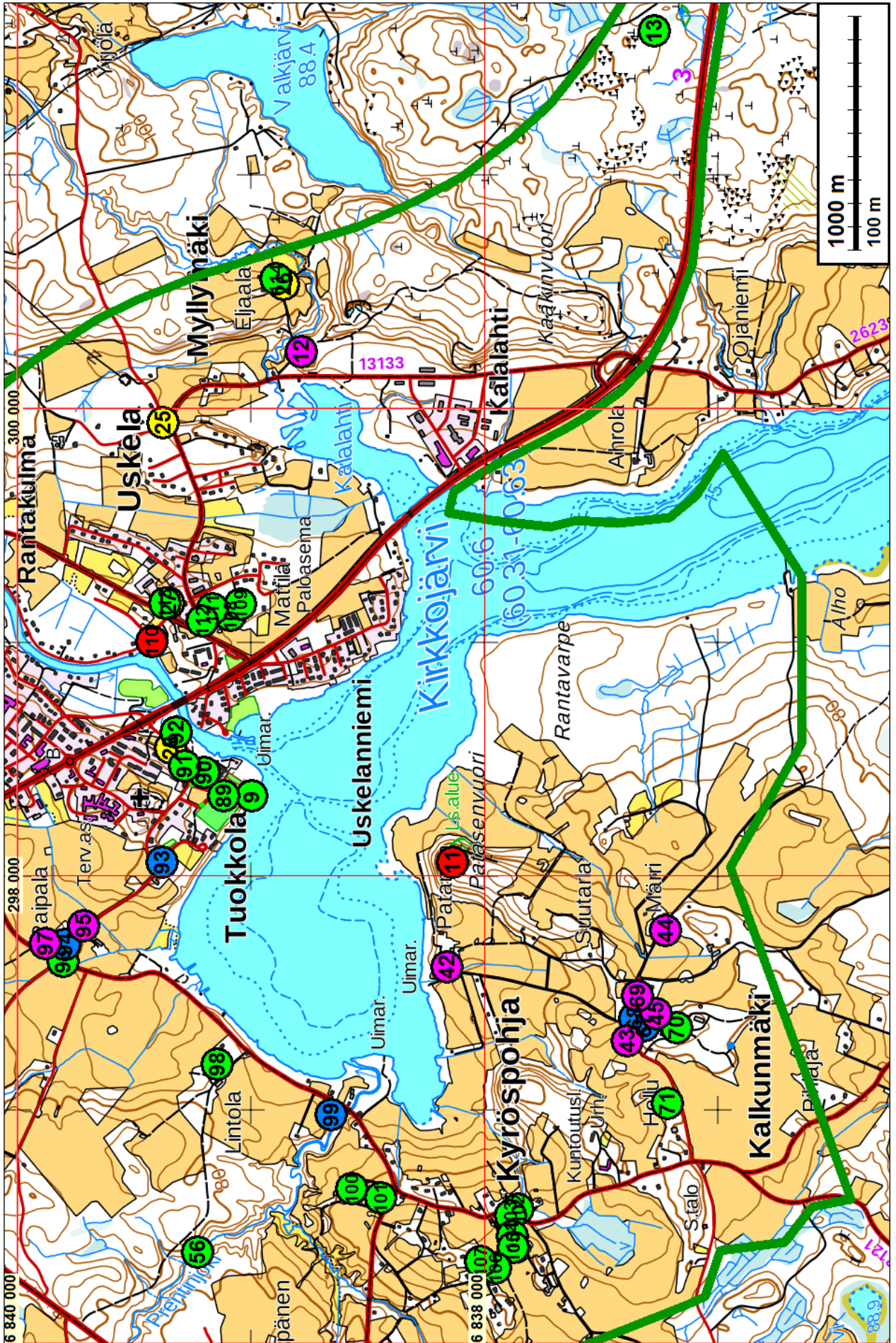
Tutkimusalueen NW – osa

Tutkimusalueen NE osa

Tutkimusalueen keskiosan pohjoisosa

Tutkimusalueen eteläosa

Inventointi

Hämeenkyrön kunta on laatimassa keskustan yleiskaavaa. Sen suunnittelualueen laajuus on noin 64 km², josta on vesialuetta karkeasti laskettuna runsaat 8 km². Hämeenkyrön kunta tilasi alueen arkeologisen selvityksen Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin tekivät Timo Jussila, Teemu Tiainen ja Timo Sepänmaa. Jussila vastasi isojakokarttojen keräämisestä ja tarkastelusta sekä raportin koostamisesta. Pääosan maastotyöstä tekivät Tiainen ja Sepänmaa. Jussila osallistui maastotyöhön neljänä päivänä.

Inventoinnin suoritus

Maastotyö tehtiin kolmessa jaksossa: toukokuussa, lokakuussa ja marraskuussa 2017. Työ pyrittiin tekemään aikana, jolloin pelloilla voitaisiin kulkea vahinkoa aiheuttamatta ja niitä voitaisiin mahdollisimman helposti havainnoida. Lokakuun maastotyösessio jouduttiin keskeyttämään runsaan lumen tulon takia. Maastotyö tehtiin sitten loppuun lumien lähes kokonaan sulettua marraskuussa. Inventoinnin maastotyö tehtiin vuodenaikoina, jolloin puissa ei ollut lehtiä ja kasvillisuus oli laossa, jolloin saatettiin helposti havainnoida laajoja alueita näköesteittä ja pusikkoisessa ja näreikköisessä maastossa kulkeminen oli helpompaa. Maastotyötä tehtiin kaikkiaan 19 henkilötyöpäivää.

Yhtä lukuun ottamatta kaikki ennestään tunnetut muinaisjäännökset ja mahdolliset muinaisjäännökset, joita oli 13 kpl, tarkastettiin maastossa. Tarkastamaton kohde on Isosaaren röykkiö (raportin kohde nro 8). Myös esihistoriallisten esineiden löytöpaikkoja – niiltä osin kuin niistä oli tarkempia löytöpaikkatietoja – tarkasteltiin. ”Uusia” löytöpaikkoja eli vanhoja löytöjä joita ei ole merkitty muinaisjäännösrekisteriin saatiin tietoon mm. Hämeenkyrön historia teoksesta sekä Huurteen inventointiraportista v. 1969. Alueen vanhat tonttimaat selvitettiin 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun isojakokartoilta. Vanhat tonttimaat tarkastettiin sekä myös isojakokartoilta paikannetut myllynpaikat, sekä joitain rajamerkkejä ja vanha tielinja. Maanmittauslaitoksen karttapaikan rinnevarjostusta tarkastelemalla pyrittiin ennalta paikantamaan arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoisia ilmiöitä ja maastoja.

Maastossa tehtiin paikoin runsaastikin koekuoppia paikoissa missä arveltiin voivan sijaita maanalainen muinaisjäännös – erityisen runsaasti kuopitettiin Pappilanjoen itärannan alueella. Lisäksi käytettiin runsaasti metallinilmaisinta aina kun rautakautta etsittiin ja epäiltiin voitavan löytää.

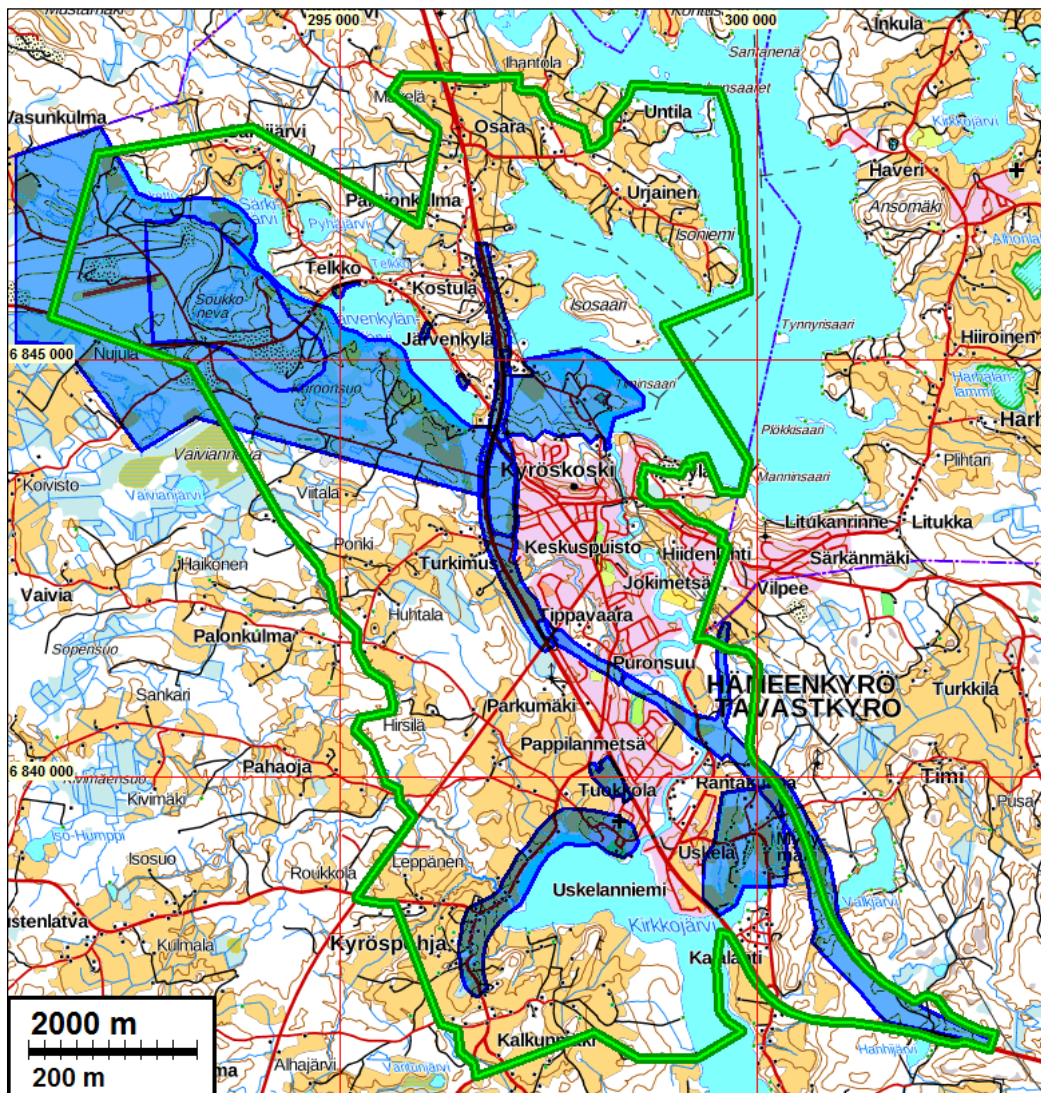
Alueella on tehty 2000-luvulla useita osa-alueinventointeja. Nyt tehty maastoinventointi keskittyi pääosin näiden inventointien alueiden ulkopuolelle, erityisesti Kalkunmäen seudulle, Urjaisten-Untilan-Osaran seudulle ja osin myös Kostulan-Järvenkylän seudulle, sekä Kyrösjoen ja Turkimusojan uomien laitamille. Aiempien inventointien alueilla kuljettiin maastossa paikoin runsaastikin tarkastettaessa ennestään tunnettuja kohteita sekä vanhoja kylä- ja talotontteja.

Aiemmat inventoinnit

Alueella on tehty v. 1969 – 2013 välillä kaikkiaan 13 muinaisjäännösinventointia. Varhaisimmat kaksi, vuosina 1969 ja 1985 tehdyt inventoinnit olivat koko kunnan kattavia ns. yleisinventointeja. Myöhemmät v. 2002 – 2013 tehdyt ovat olleet erilaisia osa-alueinventointeja, kuten vt. 3:n parantamiseen ja oikaisuun liittyviä. Inventoinnit on lueteltu tarkemmin lähdeluettelossa.

Noin vuotta 2010 ennen tehdyissä inventoinneissa ei kiinnitetty vielä huomiota historialliseen aikaan samassa määrin mitä nykyään. Aiemmissa inventoinneissa (niissä kaikissa) ei ollut käytävissä kohteiden statusluokkaa ”muu kulttuuriperintökohde” ja historiallisen ajan kohteiden luokittelu- ja rajauskriteerit olivat muutoinkin hieman toiset kuin nykyään. Museovirastosta saamani

tiedon mukaan näihin kriteereihin ja luokitteluihin on edelleen tulossa muutoksia tulevina vuosina (V.P. Suhonen, pers. comm. 2/2018).

Vuosina 2002 - 2013 tehtyjen osa-alueinventointien tutkimusalueet sinisellä.

Esihistoria

Alueelta ei ennestään tunnettu ainuttakaan kivikautista tai ylipäätään esihistoriallista pyyntikulttuurin asuinpaikkaa. Inventoinnissa löytyi yksi. Rantasidonnaisia muinaisjäännöksiä, kuten juuri kivikautisia asuinpaikkoja, voi alueelta löytää Kyrösjärven järvenlaskua edeltävän rannan tasosta (n. 86 m) noin 110 m korkeustasolle (Ancylusjärvivaihe n. 8200 eKr.). Kyrösjärvi on kuroutunut muinaisesta Itämerestä aivan sen Litorinamerivaiheen alussa n. 6900-6500 eKr. Todennäköisimmin kivikautta löytyy Kyrösjärven alueella n. 95-86 m korkeusväliltä. Nykyiset Kyrösjärven rannat vedentasosta n. 86 m tasolle ovat siis 1800-luvulla tehtyjen järvenlaskujen vesijättöä.

Kirkkojärven (61 m mpy) alueella varhaisimman jääkauden jälkeisen ihmisasutuksen aikaiset rantatasot ovat karkeasti arvioiden nyt n. 106 m tasolla. Ancylusaikaiset muinaisrannat ovat kuitenkin suhteellisen lyhytaikaisia nopean vedenlaskun takia. Varmemmin rantasidonnaista esihistoriaa voisi löytyä Kirkkojärveltä n. 90 – 65 m korkeustasoilta

Tutkimusalueelta tunnetaan ennestään 7 rökkiökohdetta. Yksi rökkiöistä on ilmeisesti kiukaan jäännös (kohde 10). Muita kuutta rökkiökohdetta on mm. arveltu rautakautisiksi kalmistoiksi. Yhdestäkään ei ole kuitenkaan saatu esiin mitään ajoittavaa tai niiden funktiota selittävää. Alueen rökkiöt ovat arvoituksellisia. Inventoinnissa pyrittiin etsimään rautakautta ja vanhempaa historiallista aikaa vanhojen kylätonttien lähialueelta, niiden liepeiden kynnettyjä peltoja havainnoimalla ja metsäisiä maastoja tutkimalla. Nyt havainnot rautakaudesta ja keskiajasta ei saatu. Merkillä pantavaa on, että tutkimusalueen ainoa varmuudella esihistoriallinen muinaisjäännös on nyt löydetty Touhunnokan kivikautinen asuinpaikka.

Useimpien aiemmin tunnettujen muinaisjäännösten rajoja tarkistettiin ja muutettiin nyt ja aiemmin tehtyjen maastohavaintojen sekä nyt tehtyjen paikkatietomittausten perusteella.

Historiallinen aika

Tutkimusalueella on kaikkiaan 15 vanhaa maakirjakylää. Niiden asutushistoria selvitettiin arkeologisesta näkökulmasta. Valmisteluvaiheessa käytiin läpi aluetta kuvaavat vanhat kartat, kuten isojakokartat. Niiltä paikannettiin talojen sekä torppien paikat ja niiden tonttimaat, jos ne oli kartalle merkitty (joissain tapauksissa karttoihin oli merkitty vain talon kuva, ei tonttia). Kartoilta tarkasteltiin myös muita potentiaalisia muinaisjäännöksiä kuten myllyjä ja rajamerkkejä, sekä erityisesti merkittävät tielinjat.

Vanhojen talonpaikkojen maankäytön historia selvitettiin myöhempien karttojen avulla, joita olivat pitäjänkartta vuodelta 1848, Senaatinkartta vuodelta 1910, taloudellinen kartta v. 1932 ja peruskartat vuosilta 1959 - 82. Vanhojen karttojen avulla pyrittiin siis paikantamaan arkeologisesti merkittäviä kohteita, muinaisjäännöksiä, kuten osin tai kokonaan autoituneita vanhoja tonttimaita. Maastohavaintojen ohella niiden arvottamisessa – ovatko ne muinaisjäännöksiä, muita kulttuuriperintökohteita vaiko ”ei mitään” – käytettiin myöhempiä karttoja. Maastossa havaittuja muita ilmiöitä, kuten rökkiöitä ja rakennusten pohjia, pyrittiin selittämään ja arvottamaan vanhojen karttojen, kuten 1900-luvun lopun peruskarttojen avulla. Lähes kaikki vanhat tonttimaat tarkastettiin tavalla tai toisella – autoituneet tarkasti paikan päällä, muutoin kohdalta, vierestä tai liepeiltä arvioiden.

Lukuisia isojakokartoille merkittyjä kylien rajapisteitä, joista useat ovat nimettyjä, tarkastettiin vain pieneltä osin. Hylättyjä rajamerkkejä (röse tai sten, rajarökkiö tai kivi) ei havaittu kartoilta eikä maastossa. Ilmeisesti lähes kaikki vanhat, 1700-luvun rajamerkit ovat edelleen käytössä rajamerkkeinä. Muutama tarkastettu rajamerkki todettiin muinaisjäännökseksi. Alueella on todennäköisesti siis vielä runsaasti tarkastamattomia, vanhoja mutta edelleen käytössä olevia, ”muinaisjäännöskelpoisia” kylien rajamerkkejä.

Vanha tie

Hämeenkyrön halki kulkee valtakunnallisesti merkittävä vanha tielinja, joka on ollut olemassa ainakin jo 1500-luvulla. Vanha tielinja haarautuu Raipalassa, jonne on tullut tie etelästä Häijästä (Karkusta ja Turusta) ja Kaakosta Messukylästä (Hämeenlinnasta). Raipalasta tie on jatkunut pohjoiseen Järvenkylään ja Hämeenkankaantienä Nummijärvelle ja siitä Kauhajoelle josta edelleen Vaasaan Pohjanmaan ”suurelle rantatielle”. Tie on siis yhdistänyt Hämeenlinnan ja edelleen Viipurin sekä Uudenmaan Pohjanmaahan ja on ollut myös vaihtoehtoinen reitti sisämaan kautta Turusta Pohjanmaalle.

Tietä pitkin ovat kulkeneet mm. Nuijasodan talonpoikaisarmeija ja Flemingin nihdit, Ruotsin ja Venäjän armeijat moneen kertaan eri sodissa, sisällissodan punaiset ja valkoiset joukot.

Ote Suomen ja Norrlannin tiekartasta vuodelta 1747. Siinä Hämeenkyrön kohta merkattu punaisella suorakaiteella. Alla sen kohdalta suurennos. Karttaan on merkitty ja punaisella vahvistettu Herttuala (alh. vas.), Järvenkylä ja Sasi. Tiet on karttaan virheellisesti – ylimalkaisesti – merkitty yhtyväksi Järvenkylässä vaikka ne yhtyvät sen eteläpuolella Tuokkolassa.

Vanhan tielinjan kulku tutkimusalueella voitiin selvittää yksityiskohtaisesti ja lähes täydellisesti 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun isojakokartoilta. Apuna käytettiin myös pitäjänkartta v. 1848 sekä v. 1959 peruskarttaa, jossa 1700-luvun tielinja oli lähes koko matkaltaan vielä linjaukseltaan liki sellaisenaan käytössä tai ainakin vähäisenä sivutienä vielä olemassa. Suurin osa vanhasta tielinjasta on edelleen käytössä. Muutama parinsadan metrin pätkä vanhasta tiestä on kokonaan hävinnyt nykyisen rakentamisen alle (Tippavaarassa ja Pappilanjoen suulla). Joitain lyhyitä vanhan tielinjan osuuksia on hävinnyt vähäisten tieoikaisujen ja uusittujen risteysten kohdilla, kuten Raipalassa Kyröspohjantien ja Tuokkolantien risteyksessä, joka on siirtynyt muutama kymmentä metriä alkuperäisestä luoteeseen.

Neljässä kohdin vanhaa, 1700-luvulla, todennäköisesti jo 1500-luvulla tehtyä tietä on jäljellä hylättyä ja käytöstä poistettuna metsä- tai peltotienä, mutta kuitenkin arkeologisessa mielessä ehjänä ja säilyneenä, muinaisjäännöksi luokiteltuna: Myllymäen eteläpuolella (kohde [12](#)), Tippavaara-Turkimus välillä (kohde [17](#)), Järvenkylässä (kohde [55](#)) ja Ulvaanharjulla (kohde [58](#)).

Vanhan tielinjan säilyneet ja käytössä olevat osuudet ovat linjaukseltaan muinaisjäännös, edellä mainitut hylätyt osuudet ovat muinaisjäännöksiä myös maapohjaltaan.

Tien kulku, pohjoisesta alkaen:

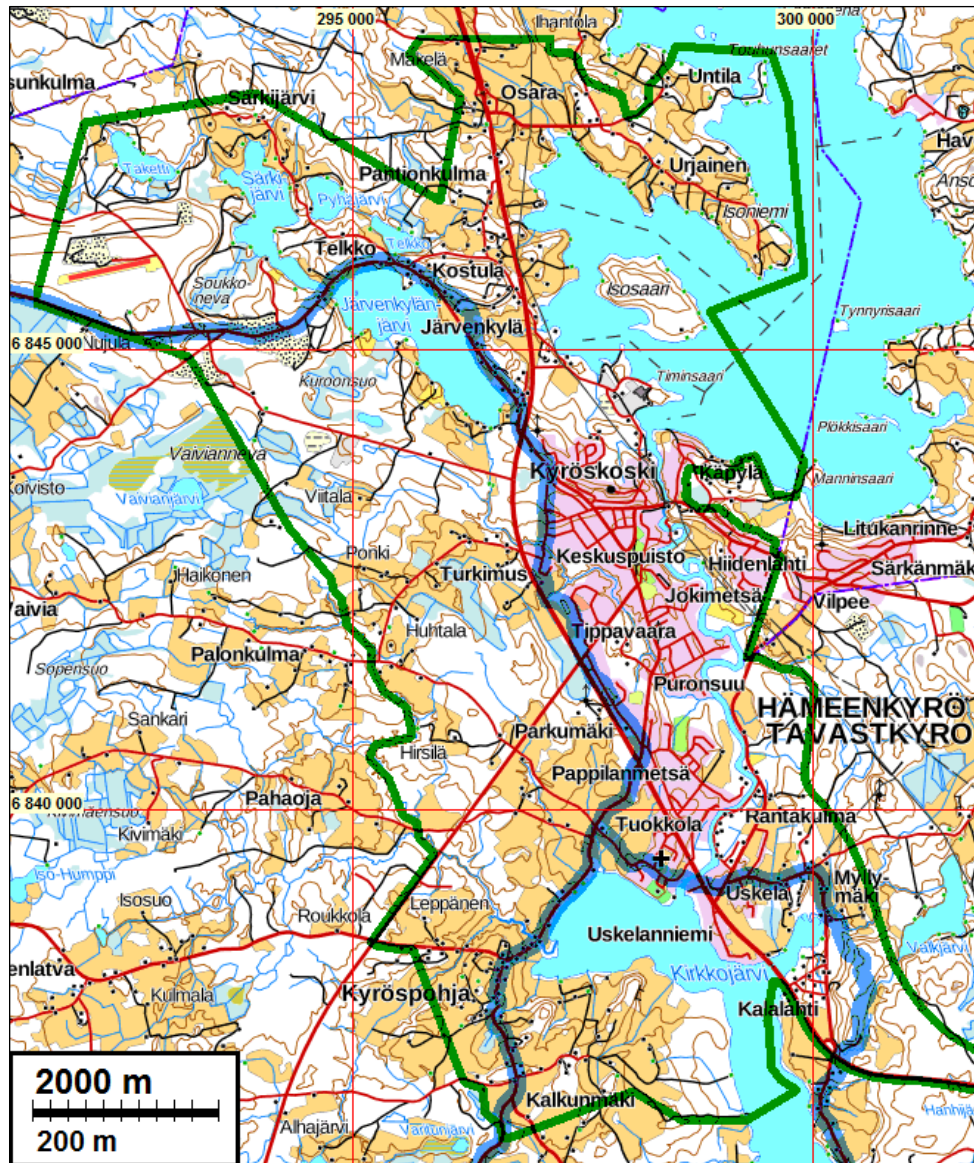
(Vaasasta -) Hämeenkancaantie – Vesajärventie (13807) – nimetön piha- ja peltotie vanhan Järvenkylän läpi - Vesajärventie (13807) – Valtakatu – Turkimustie – nimetön tie Turkimustien jatkeena – Jaakonpolun luoteispää – rakennetun alueen läpi etelä-kaakkoon peltotien päähän joka Tippavaaran liittymän tuntumaan – Huoltoaseman läpi – Nuijamiestentie – Ristamäentie – Parkumäentie – (Raipala) Kyröspohjantie – Herttualantie – Trossitie (– Häijä – Karkku – Turku).

Haarautuu Raipalassa Messukylään ja Hämeenlinnaan:

... Kyröspohjantie – Tuokkolantie – Yrjö-Koskientie – polku rantaan – Siljantie – kävelytie – Kirkkoahde – kävelytie – Ahrolantie – Myllymäentie – metsätie Tolppamäenahteen yli etelään

Kaakinvuorelle – polkuna Tampereentien laitaan ja sen yli etelään metsän ja pihojen läpi – maisematie (– Messukylä – Hämeenlinna).

Vanha tielinjan kulku on annettu tilaajalle paikkatietomuodossa (MapInfo ja Shape).

Vanha merkittävä tielinja sinisellä.

Talot ja torpat 1700-luvun lopulla

Talot ja torpat siis paikannettiin isojakokartoilta, joiden mittaukset on tehty v. 1765 – 1803. Tonttimaiden maankäyttöä tarkasteltiin myöhemmiltä 1800-1900 luvun kartoilta.

Talonpaikkojen suojelustatuksen luokittelusta:

Muinisjäännökseksi katsottiin ne vanhat tonttimaat jotka ovat nyt autoituneita ja jotka ovat autoituneet ennen nykyajan, aiempaan verrattuna voimakasta maankäyttöä. Vaikka kaikista näistä autoituneista tonttimaista ei inventoinnin maastotarkastuksesta saatu esiin konkreettisia merkkejä (kuten rakenteita, kulttuurikerrosta) ne katsottiin muinajäännöksiksi silloin kun niiden autoituminen on tapahtunut suhteellisen varhain, 1700 - 1800 luvuilla (vanhojen karttojen perusteella).

Jos tonttimaan maankäyttö on ollut kautta aikojen ”runsasta” – siellä on ollut (usein vaihteleva määrä) tonttimaan kattavasti ulkorakennuksia ym. rakennuksia ja alue on edelleenkin enemmän tai vähemmän rakennettua ja käytössä olevaa, jolloin maaperä on nykyajan maankäytön ”runtelmaa” (viemärit, sähköt vesijohdot, pihatiet ym.) – niin paikka on luokiteltu **havaintopaikaksi**. Tällöin on siis oletettu, että vanha tonttimaa on suurimmaksi osaksi arkeologisessa mielessä tuhoutunut tai niin sekoittunut, että sen tutkimusarvo jää vähäiseksi. Havaintopaikat, eli vanhat 1700-luvun tontit ovat kuitenkin raportissa käsitelty omina kohteina. Tällöin niiden suojelustatukseen muuttaminen voidaan tehdä helposti siinä tapauksessa, että katsotaan että tekemämme tulkinta siitä ei ole hyvä tai paikasta saadaan jotain lisätietoa joka vaatisi alueen suojeltavaksi.

Muuksi kulttuuriperintökohteiksi (s) katsottiin ne vanhat tonttimaat, jotka nyt sijoittuvat (kautta aikojen) asuttujen tilojen ja talojen hoidetuille pihamaille, mutta joiden aiempi maankäyttö ei ole kuitenkaan ollut niin runsasta, että tonttimaa olisi arvioitavissa sekoittuneeksi ja tuhoutuneeksi. Näillä paikoilla on siis säilynyt vanhan tonttimaan ”miljöö” jossain määrin ja itse tonttimaan alue on suureksi osaksi nyt rakentamatonta – mutta kuitenkin siis hoidettua pihaa tai pihamaista aluetta.

Tulkinta siitä, mihin kolmeen em. luokkaan vanha tonttimaa kuuluu, on ”maahan piirretty viiva” eli jossain määrin aina subjektiivinen näkemys. Eri aikoina – jopa vuosittain – tulkinnat ovat muuttuneet ja tulevat muuttumaan. Myös siksi nekin vanhat tonttimaat joita ei nyt katsottu suojelukohdeiksi, on lueteltu ja käsitelty omina kohteinaan.

Taulukko, 1700-luvun talot ja torpat

- 1 sarake ”c” on järjestysnumero viitteeksi – sillä ei ole muuta merkitystä
6. sarake ”Isojako” on sen isojakokartan numero (ks. lähteet) josta talo paikannettu
7. sarake ”Rapno” on raportin kohdenumero, jossa kohdekuvauksissa on lisätietoja
8. sarake ”Status” on talotontin suojelustatus SM muinaisjäännös ja S muu kulttuuriperintökohde. ” - ” tarkoittaa havaintopaikkaa (ei suojelua).

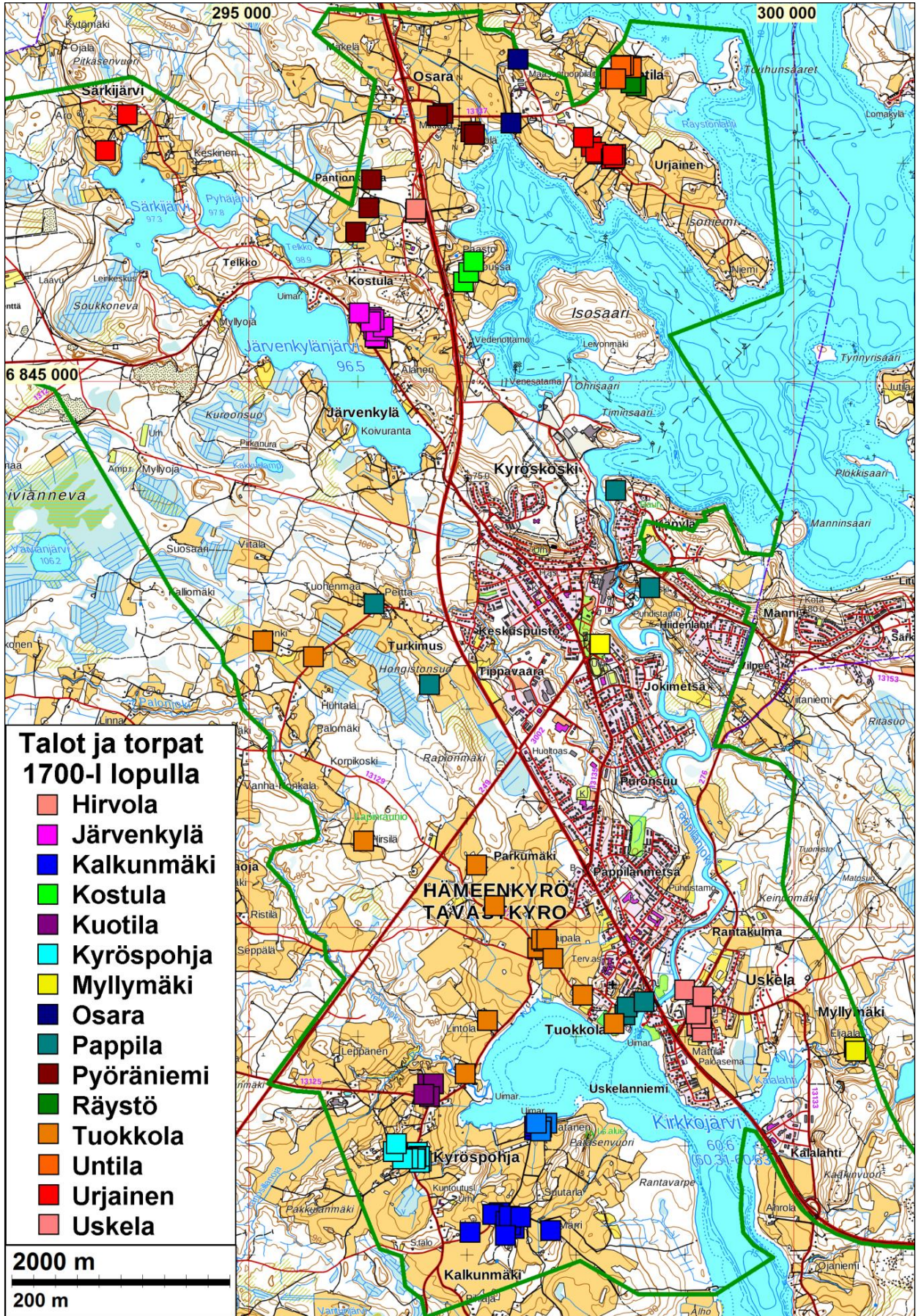
Sinisellä merkityt Kalkunmäen talonpaikat ovat arvioita mahd. vanhemmista talonpaikoista jotka on päätelty isojakokartan merkinnöistä – taloa ei ole niiden kohdalle kuitenkaan merkitty.

c	N	E	kylä	talo	isojako	Rapno	Status
1	6846545	296530	Hirvola	Esko	4	50	SM
2	6846577	296532	Hirvola	Klemola	4	50	SM
3	6845394	296181	Järvenkylä	Alanen	6	51	SM
4	6845478	296147	Järvenkylä	c	6	51	-
5	6845463	296165	Järvenkylä	d	6	51	-
6	6845452	296183	Järvenkylä	e	6	51	SM
7	6845405	296160	Järvenkylä	Knutila	6	51	SM
8	6845499	296234	Järvenkylä	Knutila	6	57	SM
9	6845587	296124	Järvenkylä	Hollo	6	73	S
10	6845565	296150	Järvenkylä	Huskala	6	73	S
11	6845548	296118	Järvenkylä	Hollo	6	74	-
12	6845627	296014	Järvenkylä	torppa	6	75	-
13	6838147	297624	Kalkunmäki	Bx	10	42	S
14	6838177	297622	Kalkunmäki	Dx	10	42	S
15	6837386	297298	Kalkunmäki	N Oravainen	10	43	SM
16	6837369	297240	Kalkunmäki	O Oravainen	10	43	SM
16	6837223	297771	Kalkunmäki	E Märri	11	44	SM

c	N	E	kylä	talo	isojako	Rapno	Status
17	6837243	297435	Kalkunmäki	J Suutarla	11	45	SM
18	6837274	297403	Kalkunmäki	K Soro	10	45	SM
19	6837308	297359	Kalkunmäki	M Purtu	10	67	S
20	6837354	297392	Kalkunmäki	G Tipiä	10	68	S
21	6837347	297492	Kalkunmäki	J Tipiä 2	10	69	SM
22	6837176	297354	Kalkunmäki	L Munkki	11	70	-
23	6837205	297028	Kalkunmäki	Hellu	11	71	-
24	6838205	297732	Kalkunmäki	Ax	10	(42)	
25	6838169	297686	Kalkunmäki	Bx	10	(42)	
26	6838133	297680	Kalkunmäki	Cx	10	(42)	
27	6838207	297636	Kalkunmäki	Gx	10	(42)	
28	6845911	296969	Kostula	Hannu	12	48	SM
29	6845999	297017	Kostula	Poussa	12	49	SM
30	6846097	297060	Kostula	Paasto	12	72	S
31	6838567	296642	Kuotila	4,5	9	100	
32	6838567	296696	Kuotila	6	9	100	
33	6838449	296658	Kuotila	1	9	101	-
34	6838471	296606	Kuotila	2,3	9	101	-
35	6837859	296584	Kyröspohja	III	2	102	-
36	6837847	296568	Kyröspohja	IV	2	102	-
37	6837938	296545	Kyröspohja	I	2	103	-
38	6837902	296566	Kyröspohja	II	2	103	-
39	6837893	296536	Kyröspohja	V	2	103	-
40	6837879	296527	Kyröspohja	VI	2	103	-
41	6837884	296460	Kyröspohja	VII	2	104	-
42	6837879	296410	Kyröspohja	VII	2	105	-
43	6837947	296328	Kyröspohja	-	2	106	-
44	6838017	296355	Kyröspohja	-	2	107	-
45	6842593	298222	Myllymäki	Korkomäki torppa	7	88	-
46	6838901	300554	Myllymäki	A	8	114	-
47	6838867	300564	Myllymäki	B	8	114	-
48	6847367	297404	Osara	Osara	4	39	-
49	6847951	297468	Osara	torppa	4	79	-
50	6843109	298678	Pappila	Koskenmaa	15b	47	SM
51	6844003	298364	Pappila	Yli-Niskala	15b	59	SM
52	6842963	296150	Pappila	Tuohenmaa	15	83	-
53	6842221	296658	Pappila	Rapio	15	86	
54	6839197	298450	Pappila	Pappila	14	90	-
55	6839269	298468	Pappila	a,b	14	91	-
56	6839317	298626	Pappila	c,d	14	92	-
57	6847453	296782	Pyöräniemi	Heikkilä	19	40	SM
58	6847433	296730	Pyöräniemi	Mikkola	19	40	SM
59	6847285	297040	Pyöräniemi	Mikkola 1796	4	66	S
60	6847261	297068	Pyöräniemi	Yrjölä 1796	4	66	S
61	6846846	296126	Pyöräniemi	torppa	4	76	S

c	N	E	kylä	talo	isojako	Rapno	Status
62	6846589	296102	Pyöräniemi	torppa	4	77	-
63	6846367	295980	Pyöräniemi	torppa	3, 4	78	SM
64	6847707	298554	Räystö	Räystö	4	30	SM
65	6847735	298506	Räystö	Teuku	4	31	SM
66	6840571	297090	Tuokkola	Salomäki torppa	16, 17b	24	SM
67	6840197	297256	Tuokkola	Kärki torppa	16	54	SM
68	6842479	295594	Tuokkola	Hollo Pångi torppa	17b	84	-
69	6842621	295130	Tuokkola	Pångi torppa	17b	85	-
70	6840789	296056	Tuokkola	Hirsilä torppa	17b	87	-
71	6839377	298062	Tuokkola	Tuokkola rusthåll	16	93	S
72	6839795	297720	Tuokkola	Raipala	16	94	S
73	6839812	297651	Tuokkola	Sipari torppa	16	96	-
74	6839875	297707	Tuokkola	10 torppa	16	97	SM
75	6839888	297686	Tuokkola	5 torppa	16	97	SM
76	6839889	297732	Tuokkola	6 torppa	16	97	SM
77	6839145	297192	Tuokkola	Rusthåll 1802	17	98	-
78	6839713	297788	Tuokkola	Jämmilä torppa	16	95	SM
79	6838659	296986	Tuokkola	Pransi (torppa)	9	99	S
80	6839119	298352	Tuokkola	Kirkko	14	89	-
81	6847875	298508	Untila	Alanen	4	34	SM
82	6847779	298318	Untila	(Prakka länsi)	4	35	SM
83	6847895	298440	Untila	Huiku	4	62	S
84	6847891	298412	Untila	Jouti	4	62	S
85	6847769	298366	Untila	Nimetön	4	63	SM
86	6847149	298140	Urajainen	2	18	38	SM
87	6847083	298198	Urajainen	1	18	64	S
88	6847097	298182	Urajainen	4	18	64	S
89	6847077	298364	Urajainen	3	18	65	S
90	6847039	298324	Urajainen	5	18	65	S
91	6847047	298356	Urajainen	6	18	65	S
92	6847073	298338	Urajainen	7	18	65	S
93	6847233	298072	Urajainen	torppa	18	80	SM
94	6847441	293884	Urajainen	torppa	5	81	SM
95	6847113	293686	Urajainen	torppa	3, 5	82	-
96	6839098	299112	Uskela	1 Käkelä (2 taloa)	20	108	-
97	6839042	299157	Uskela	2 Mattila	20	109	-
98	6839428	299000	Uskela	3 Knutila	20	110	SM
99	6839167	299148	Uskela	4 Heiska	20	111	-
100	6839207	299102	Uskela	5 Salonen	20	112	-
101	6839366	299167	Uskela	5 b	20	113	-

Luettelossa kaikkiaan 99 taloa ja torppaa, ja oletuksena 6 vanhempaa talonpaikkaa. Yksi kirkonpaikka. Samalla koordinaatilla (samalla rivillä) voi olla useampi talo silloin kun talot ovat olleet tiiviisti vierekkäin. Talotontit - vanhat tonttimaat - on digitoitu isojakokartoilta. Digitoitu paikkatietomateriaali on luovutettu ti-laajalle Shape ja MapInfo formaateissa. Tämän paikkatiedon paikannustarkkuus vaihtelee +-5 metristä +-20 metriin, mikä on otettava huomioon paikkatietoja käytettäessä ja tarkasteltaessa.

Tulos

Muinaisjäännösrekisterissä alueelta tunnettiin ennestään 12 muinaisjäännöstä ja kaksi mahdollista muinaisjäännöstä. Näistä toinen todettiin muinaisjäännökseksi (kohde 14) ja toinen havaintopaikaksi (kohde 15).

Inventoinnissa todettiin 33 uutta muinaisjäännöstä, joista 26 on isojakokartoilta paikannettuja vanhoja ja nyt autioita tonttimaita, yksi kivikautinen asuinpaikka (kohde 37), yksi rökkiökohde ja kaksi vanhaa rajamerkkiä, sekä kolme erillistä osuutta vanhasta tiestä.

Keskustan yleiskaava-alueella on nyt kaikkiaan 45 kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi alueen halki kulkeva vanha tielinja Pohjanmaalta Karkun kautta Turkuun ja Pohjanmaalta Messukylän kautta Hämeenlinnaan todettiin sen jäljellä olevan linjauksen osalta muinaisjäännökseksi (josta siis kolme erillistä osuutta ovat myös maapohjaltaan muinaisjäännöksiä). Muuksi kulttuuriperintökohteeksi luokiteltiin 12 vanhaa, 1700-luvun lopun isojakokartoilta paikannettua tonttimaata. Löytöpaikkoja alueella on 12 (9 kivikautista ja 3 rautakautista). Havaintopaikoiksi luokiteltiin 44 kohdetta, jotka ovat pääosin vanhoja, 1700-luvun loppupuolen tonttimaita jotka ovat nyt rakennettua aluetta edelleen käytössä.

Espoo 1.3.2018

Timo Jussila

Lähteet

Raportit

- Adel, Vadim 2006. Hämeenkyrö Ulvaanharjun osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2006. Pirkanmaan maakuntamuseo.
- Hildén, Karim 1932. Hämeenkyrön Osaran Raunamäen kaivaus. Museovirasto.
- Hurre, Matti 1969. Hämeenkyrön perusinventointi. Museovirasto
- Jussila, Timo 2012. Hämeenkyrö Kirkonseudun kortteleiden 65, 66 ja 68 alueen sekä Nuutin alueen muinaisjäännösinventointi 2012. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo 2012. Hämeenkyrö Kyröskosken pohjoisen teollisuusalueen asemakaava-alueen muinaisjäännösten täydennysinventointi 2012. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo 2012. Hämeenkyrö Vt. 3:n parannusalueen välillä Turkimus – Kostula muinaisjäännösinventointi 2012. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo 2011. Hämeenkyrö Vt. 3:n parannusalueen Hämeenkyrön liittymän tienoon muinaisjäännösinventointi 2011. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo & Poutiainen, Hannu 2009. Hämeenkyrö Järvenkylänjärven rannan kolmen asemakaavoitettavan alueen muinaisjäännösinventointi 2009. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo ja Poutiainen, Hannu 2007. Hämeenkyrö Kyröskosken pohjoisen teollisuusalueen asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2007. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo 2006. Hämeenkyrö Keskustan ohikulkutien linjauksen muinaisjäännösinventointi 2006. Mikroliitti Oy.
- Jussila, Timo 2002. Hämeenkyrön Ulvaankankaan itäosan muinaisjäännösinventointi 2002. Mikroliitti Oy.

Karivieri, Arja 1986. Hämeenkyrön inventointi ja koekaivaukset 12.7. – 23.8.1985. Turun Yliopisto.

Luoto, Kalle 2013. Hämeenkyrön haja-asutusalueen suunnitellun vesihuoltolinjan, arkeologinen inventointi 2013. Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto.

Poutiainen, Hannu, Sepänmaa, Timo ja Jussila, Timo 2010. Hämeenkyrö Ahrolantien asema-kaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2010. Mikroliitti Oy

Kirjalliset lähteet:

Alhonen, Pentti, Huurre, Matti, Papunen, Pentti ja Nallinmaa-Luoto, Terhi 1983. Hämeenkyrön historia I esihistorialliselta ajalta vuoteen 1721. Vammala 1983.

Nallinmaa-Luoto, Terhi 1990. Hämeenkyrön historia II vuodesta 1722 vuoteen 1865. Vammala 1990.

Strang, Jan ja Harju, Erkki-Sakari (toim.) 2012. Suomen karttakirja 1799. C.P. Hällströmin Suomi-kartasto. Alkuperäiskustantaja S.G.Hermelin. Viro 2012.

Vanhat kartat

Inberg, I.J. 1890. Turun ja Porin läänin kartta. Suomen yleiskartan, merikarttojen, maantiemittausten ja kaikenlaisten tietojen perusteella tehnyt v. 1890 I.J. Inberg. Maanmittaushallitus 1890.

Mohell, Gustaf 1848. Kyrossocken af Öfre Satakunda Öfredels Härad samt Åbo och Björneborgs län. Pitäjänkartasto, myöhemmin nimetyt karttalehdet 2122 10 ja 2122 11. Kansallisarkisto.

Senaatinkartta, vuoden 1910 mittaus. Rivit XXI. XXII. Lehdet 20.21. Turun ja Porin lääniä Ikaalisten kihlakuntaa.

Suomen taloudellinen kartta. Lehti V:4 Ikaalinen. Maanmittaushallitus 1933.

Wäge Charta öfver Finland och Norrland 1747. Tekijä tuntematon. Riksarkivet.

Peruskartat 2122 10 ja 2122 11, 1959, 1963, 1982. Maanmittauslaitos

Isojakokartat.

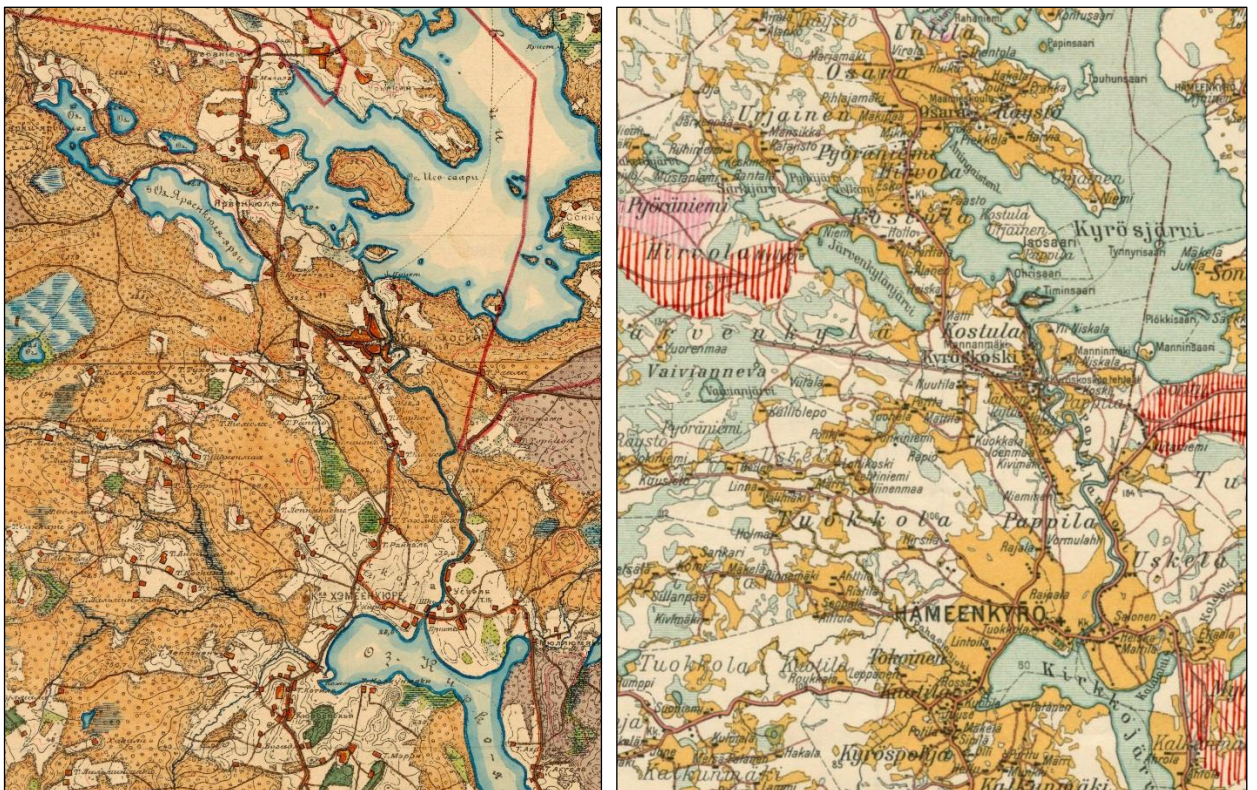
Numero (sarake 1, nro) on viitteenä kohdekuvauksiin ja karttaotteisiin ym.

nro	kylä	vuosi	tekijä	Kartan otsikko - nimi	Signum
1	Kyröspohja	1788	Tauler C ja Tuderus, G	Charta öfver Kyröspohja byss Ut Åkrar, Ängar och Bröst Marks, Skogs	A17:13
2	Kyröspohja	1788	Tauler C ja Tuderus, G	Charta öfver Kyröspohja Bys Bol Åker uti Twaskyrö Sokn Satakunda Öfredelshärad och Åbo och Björneborgs Län	A17:13
3	Hirvola, Osara, Untila	1769/1796	Getzelius ja ?	Charta Delen nro 1-Undila, Reustö, Pyöräniemi och Hirvola Byars från Kyrö Sockn samt Osara Rusthålls från Ikaalis Sockn.	A17:5

nro	kylä	vuosi	tekijä	Kartan otsikko - nimi	Signum
4	Hirvola, Osara, Untila	1769/1796	Getzelius ja ?	Charta Delen nro 1 Undila, Reustä, Pyöräniemi och Hirvola Byars från Kyrö Sockn samt Osara Rusthålls från Ikalis Sockn.	A17:5
5	Hirvola, Osara, Untila	1769/1796	Getzelius ja ?	Charta Delen nro 2. Undila och Pyöräniemi med flere Byars uti Kyrö Sockn.	A17:5
6	Järvenkylä	1796/1834	Westerberg	Charta öfver Järvenkylä bys Ägor i Tavastkyrö Socken Öfre Satakunda Öfredels Härad samt Åbo och Björneborg Län. II Charta delen	A17:8
7	Järvenkylä	1796/1834	Westerberg	Charta öfver Järvenkylä bys Ägor i Tavastkyrö Socken Öfre Satakunda Öfredels Härad samt Åbo och Björneborg Län. II Charta delen	A17:8
8	Myllymäki	1797	Riddelin K	Charta öfver Myllymäki Bys ägor, beleagne uti i Björneborgs Län, öfre Satakunda af öfredels Härad och Kyrö Socken.	A17:18
9	Kuotila	1765-1775	Simon J	1a öfver Charta del öfver Kuotila och Tockois Byars Bohlåkrar... och Waritunma Utmarker ...	A17:12
10	Kalkunmäki	1798-1801	Blom C ja Forselius L A	Charta öfver Kalkunmäki Bys Bröstmars Ägor uti Björneborgs Län Öfre Satakunda Öfredels Härad och TavastKyrö Socken	A17:9
11	Kalkunmäki	1798-1801	Blom C ja Forselius L A	Charta öfver Kalkunmäki Bys Bröstmars Ägor Andra Delen	A17:9
11b	Kalkunmäki	1798	Blom Carl	Charta öfver Kalkunmäki Bys Ylönolevanmaa och Poicki-Mältänmaa Urfiälls Ägor uti Björneborgs Län öfre Satakunda Öfredels Härad och TavastKyrö Sockn	A17:9/10
12	Kostula	1803/1819	Tuderus G ja J W Westerberg	Karta öfver Kostula Bys Ägor belagne uti Tavastkyrö Socken öfre Satakunda Öfredels Härad samt Åbo och Björneborgs Län	A17:11
13	Kostula	1796	Getzelius L	Charta öfver Kostula Bys uti Tavast Kyrö Socken Okkanmaa och Harjuntauvustanmaa Skogs Skifte belagit uti Åbo och Björneborgs Län samt Öfre Satakunda Öfredels Härad	A17:11/4
14	Pappila	1797	Tuderus G	Charta öfver Tavast-Kyrö Sockens Prästgårds Bröstmars jemte Kondu och Kostusaari Urffjells Ägor belagne uti Öfre Satakunda Öfredels Härad af Åbo och Björneborgs Län	A17:21
15	Pappila	1797	Tuderus G	Charta öfver Tavast-Kyrö Sockens Prästgårds Koskenmaa Utjord belagne uti Öfre Satakunda Öfredels af Åbo och Björneborgs Län	A17:21
16	Tuokkola	1765	Hall D	Den Femte och sista Delen af Chartan öfver Tuokkola Skatte Rusthålls jemte Raipala Akademia Hemmans Samfälla Ägor belagne i Kyrö Sockn af Nedre Satakunda Härad och Björneborgs Län	A17:31

nro	kylä	vuosi	tekijä	Kartan otsikko - nimi	Signum
17a	Tuokkola	1765/1803	Hall D ja Ringbom O	Charta öfver Tuokola Skatte Rusthåll jemte Kaipola Akademie Hemmans Samfälla Ägor belägne i Björneborgs Län, Nedre Satagunda Härad och Kyrö Socken. Första Delen.	A17:31
17b	Tuokkola	1765/1803	Hall D ja Ringbom O	Charta öfver Tuokola Skatte Rusthåll jemte Kaipola Akademie Hemmans Samfälla Ägor etc. Andra Delen	A17:31
18	Urajainen	1769	Getzelius L	Första Charta Delen öfver Urdiais Bys Bohl Åkrar, Belägne Uti Björneborgs Lähns Öfredels Härad och Tavastkyro sockn.	A17:35
19	Urajainen	1769	Getzelius L	Andra Delen Geometrisk Charta öfver Urdiais Bys skog Warpenmaa kallad och the aherinom liggande Ängar belägne uti Björneborgs Lähns Öfredels Härad och Tavastkyro sockn.	A17:35
20	Uskela	1784	Tauler C	Charta öfver Uskela Bys Bohl och utåkrar belägne uti Björneborgs Lähn Nedre satakunda Öfredels Härad och Kyro sockn.	A17:36
20	Uskela	1788	Tauler C	Andra Charta Del öfver Uskela Bys Bröstmark belägen uti Björneborgs Lähn Nedre satakunda Öfredels Härad och Kyro sockn.	A17:36

Isojakokarttoja ei ole tulostettu raporttiin. Niistä on erillinen liite pdf. Kaikki em. kartat ovat nettissä Kansallisarkiston digitaaliarkistossa.

Otteet senaatinkartasta v. 1910 ja taloudellisesta kartasta v. 1933

Muinaisjäännökset

Kohdekartoilla muinaisjäännökset on merkitty punaisella, muut kulttuuriperintökohteet sinisellä ja havaintopaikat vihreällä.

1 HÄMEENKYRÖ ISONIEMI

Mjtunnus: 108010041
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6846376 E: 299188 Z: 105

Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,0 km pohjoiseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kiviröykkiöt sijaitsevat Kyröskoskesta pohjoiseen olevassa niemessä moreenimäen luoteeseen kallistuvalla laella. Röykkiöiden koot ovat 1) 1,7 x 2 m 2) edellisestä kolme metriä kaakkoon olevan röykkiön koko on 1,3 x 1,8 m, silmäkivi, 3) edellisestä kahdeksan metriä itään pieni röykkiö, jonka halkaisija on 1 m.

Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 4 s. 4

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Isoniemen Luhtalahden talon pohjoispuolella sijaitsevan mäen laen pohjoisosasta havaittiin neljä kiviröykkiötä. Röykkiöt 1-3 sijaitsevat ryteikköisessä nuoressa sekametsässä. Maanpinta näiden röykkiöiden alueella on kivikkoista ja möykkyistä. Röykkiö 4 on havaituista röykkiöistä luoteisin ja samalla epämääräisin. Se sijaitsee avarapohjaisessa kuusikossa. Pellonraivauskasoiksi röykkiöt sijaitsevat hieman oudolla paikalla kivisen mäen laella.

Röykkiö 1, N 6846369 E 299190

Kahden nuorehkon kuusen välissä oleva noin 35 cm korkea ja halkaisijaltaan noin 1,2 x 0,8 metrin kokoinen kiven ja maan sekainen röykkiö.

Röykkiö 2, N 6846376 E 299188

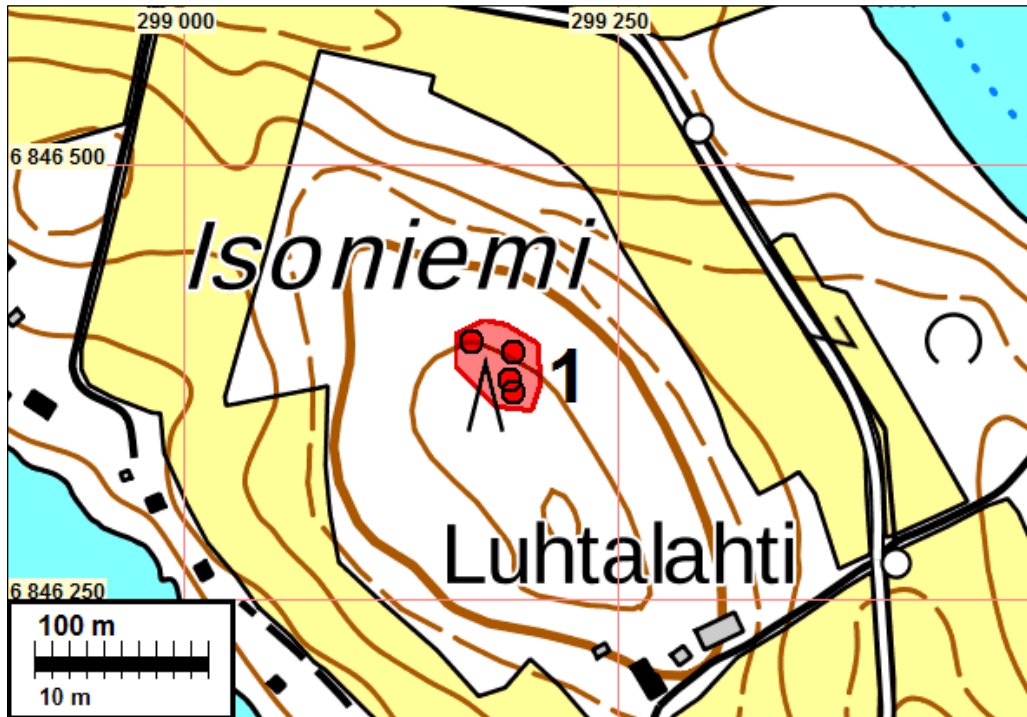
Heinän ja maan peittämä, noin 45 cm korkea kiviröykkiö. Halkaisija noin 1,5 x 1,4 metriä.

Röykkiö 3, N 6846392 E 299190

Heinän ja vesakon peittämä noin 50 cm korkea kiviröykkiö. Halkaisija noin 1,5 x 1,3 metriä.

Röykkiö 4, N 6846398 E 299166

Epämääräinen sammalkerroksen peittämä röykkiö, jonka lounaislaidalla on matala maakivi. Korkeus noin 30 cm, halkaisija noin 1 x 1 m.

Isoniemen röykkiö 1, N 6846369 E 299190. Luoteeseen.

Isoniemen röykkiö 2, N 6846 376 E 299188. Koilliseen.

Isoniemen röykkiö 3, N 6846392 E 29919. Luoteeseen.

Isoniemen röykkiö 4, N 6846398 E 299166. Länteen.

2 HÄMEENKYRÖ RAUNAMÄKI

Mjtunnus: 108010039
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6846831 E: 298775 Z: 95

Tutkijat: Karin Hilden 1932 kaivaus, Matti Huurre 1969 inventointi, Arja Karivieri 1985 inventointi, Arja Karivieri 1985 kaivaus, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,4 km pohjoiseen.
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Kyrösjärveen pistävän Isoniemen keskivaiheilla, Osaran kartanosta noin 1,5 km itäkaakkoon pensaikkosella mäellä pel-

tojen keskellä. Röykkiöitä on kahdeksan. Niistä on tutkittu yksi vuonna 1932. Tutkittu röykkiö on ilmeisesti tuhoutunut 1960-luvulla. Muiden röykkiöiden koot ovat seuraavat: a) halk. 6 m, b) 4 x 5 m, korkeus 0,7 m, c) silmäkivi 3 x 4 m, korkeus 0,5 m, d) silmäkivi e) halk. 6 m, korkeus 0,5 m, ympärystävälli ja silmäkivi f) 5 x 10 m, korkeus 0,4 m, kaksi silmäkiveä g) 4,5 x 6 m, silmäkivi h) 8,5 x 13,5 m, kolme silmäkiveä.

Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 1 s. 3

Matti Huurre 1969: Inventointikertomuksen kohde 2122 11: 2 s. 350

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Karim Hilden on kaivanut yhden röykkiön vuonna 1932. Hildenin kaivausraportin mukaan röykkiöitä on paikalla ollut neljä. Näistä kolme on ollut suurempia (halkaisija noin 6 m) ja yksi pienempi. Tuolloin tutkittu röykkiö oli "pellon syrjässä", jolla Hilden tarkoittanee raportin kartan röykkiötä 1, joka on ympyröity. Esihistoriallista löytöjä röykkiöstä ei saatu, sen sisältä löydettiin jonkin verran hiiltä.

Matti Huurteen tekemässä inventoinnissa vuonna 1969 todetaan paikalla olevan neljä kiviröykkiötä. Huurre tulkitsee röykkiöt "ehkä viljelysröykkiöiksi".

Arja Karivieri inventoi paikan vuonna 1985, jolloin hän havaitsi paikalla kuusi uutta röykkiötä. Hildenin neljästä röykkiöstä Karivieri paikansi kaksi. Kyseisen inventoinnin jälkeen paikalla siis todettiin olevan kahdeksan röykkiötä. Karivieri suoritti paikalla koekaivaukset vielä samana vuonna. Tuolloin hän kaivautti viiteen röykkiöön koekuoppia ja yhden koeojan. Röykkiöstä 5 löytyi palaneen luun kappale. Kaikista tutkituista röykkiöistä havaittiin hiilensekainen nokimaakerros 15 - 25 cm syvyydessä. Paikkaa Karivieri koetutkimusten jälkeen piti todennäköisenä rautakautisena kalmistona.

Paikka tarkastettiin 19.5.2017, jolloin inventointiolosuhteet olivat optimaaliset. Puissa ei ollut vielä lehtiä, eikä heinä ollut vielä noussut peittämään maanpintaa. Paikka sijaitsee kivisessä metsäsaarekkeessa, jossa kulkeminen oli vaivalloista ja näkyvyys olematonta tiuhan pihlaja-, koivu-, vadelma- ja taikinamarjakasvuston vuoksi. Alueelle on mitä ilmeisemmin istutettu kuusen taimia kymmenisen vuotta sitten - jolloin metsäsaarekettä on laikutettu voimakkaasti, mikä vaikeutti havainnointia.

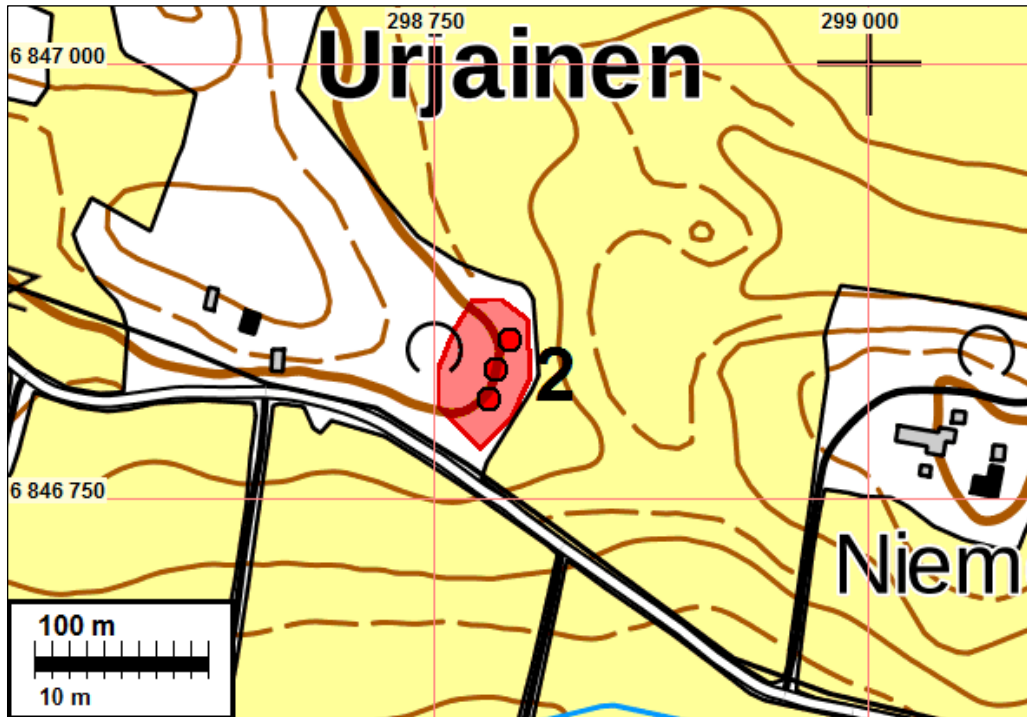
Inventoinnissa alueella havaittiin kolme röykkiötä.

Röykkiö 1 (N 6846841 E 298794) on epämääräinen, halkaisijaltaan noin 1,3 x 1 metriä ja korkeudeltaan noin 40 cm oleva kivikasa.

Röykkiö 2 (N 6846824 E 298786) on halkaisijaltaan noin 3,4 x 4 metrin kokoinen, matala (n. 50 cm) ja hieman epämääräinen röykkiö.

Röykkiö 3 (N 6846807 E 298782) on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin neljä metrin ja korkeudeltaan noin 40 senttinen röykkiö.

Metsäsaarekke nousee selvästi sitä ympäröivää peltoa korkeammalle. Saarekkeen laiduille on aivan ilmeisesti lykitty kiviä pellostä.

Raunamäen röykkiö 1. Koilliseen.

Kasvillisuuden peittämä Raunamäen röykkiö 2 kuvan keskellä. Itään.

Raunamäen keskiosaa. Kuvassa näkyy mahdollinen metsänistutuslaikku. Länteen.

Raunamäen laidalla pellostä siihen lykittyjä kiviä. Lounaaseen.

Raunamäen laitaa. Kuvasta näkee selvästi sekä mäen nousemisen peltoon nähden sekä metsäsaarekkeen tiheän kasvillisuuden. Luoteeseen.

3 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ

Mjtunnus: 108010026
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6847175 E: 297946 Z: 100

Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi, Arja Karivieri 1985 inventointi, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,7 km pohjoiseen.
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kivikummut sijaitsevat Kyrösjärveen pistävän Isonniemen lounaisosassa, Osaran kartanosta noin 500 m kaakkoon peltojen keskellä pensaikon ja taimiston peittämällä mäellä. Pellon reunassa on matala röykkiö, jonka koko on 2,3 x 3,5 m. Edellisestä kolme metriä etelään on 4 x 5 m kokoinen maansekainen, reunakehällinen röykkiö. Alakohteiden koordinaatit: 6847152 297908 ja 6847089 297946.
 Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 3 s. 4
 Matti Huurre 1969: Inventointikertomuksen kohde 2122 11: 1 s. 346

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Matti Huurre havaitsi vuoden 1969 inventoinnissaan paikalta matalan, 3 x 4 m kokoinen kivistä röykkiön. Arja Karivieri inventoi paikan vuonna 1985, jolloin paikalta havaittiin kaksi kivistä röykkiötä. Sekä Huurteen että Karivieren raporteissa mainitaan paikan kasvavan tiheää pensaikkoa - molemmissa raporteissa todetaan myös, että röykkiöt voivat olla pellonraivausröykkiötä.

Nyt tehdyn inventoinnin aikana peltojen keskellä kohoavan moreenimäen maan tasalla kasvoi sammalta, puusto mäellä on hoidettua kuusimetsää. Näkyvyys alueella oli hyvä. Mäen ja pellon reunalla on harvassa kiviä, mitkä on epäilemättä lykitty niille sijoilleen pellostä. Vanhojen karttojen perusteella (1700-luvun lopun isojako, pitäjänkartta v. 1848 ja peruskartat v. 1959, -63 ja -82) paikka on ollut viljelemätön mäki ainakin 1700-luvulta saakka.

Röykkiö 1: N 6847183 E 297895, halkaisijaltaan noin 2,5 x 1 m kokoinen ja noin 35 cm korkuinen kivistä röykkiö. Röykkiötä peitti sammalkerros. E-laidalla on maakivi, jonka kupeeseen röykkiö on kasattu. Röykkiön viereen tehdystä koekuopasta todettiin noin 15 cm paksuinen humuksen ja kivien sekainen kerros, jonka alla maalaji muuttui vaalean ruskeaksi moreeniksi.

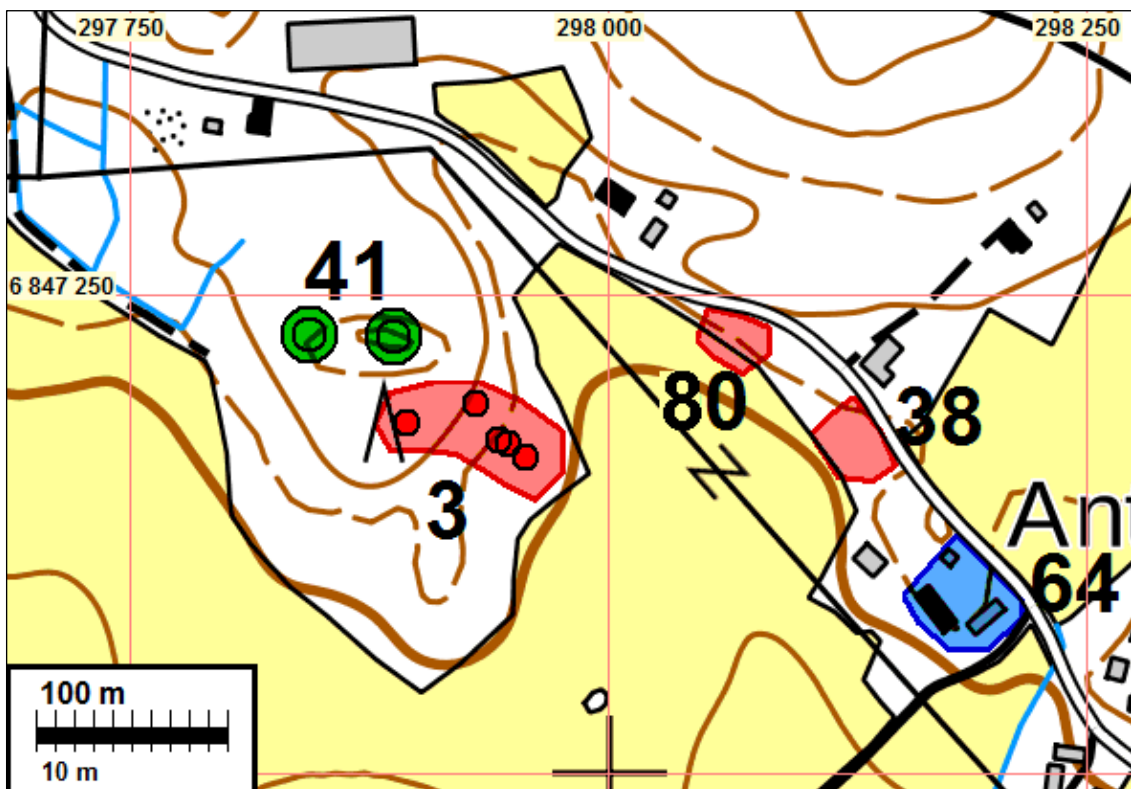
Röykkiö 2: N 6847174 E 297943 havaittiin noin 30 cm korkuinen ja halkaisijaltaan 2 x 1,5 m kokoinen röykkiö. Röykkiön on sammalpeitteinen ja sen päällä kasvaa kuusi.

Röykkiö 3: N 6847172 E 297948. Pyöreähkön röykkiön halkaisija on 2,5 m ja korkeus noin 50 cm. Röykkiötä peittää sammalkerros ja sen reunan päällä on järeän kuusen kanto.

Röykkiö 4: N 6847165 E 297957. Koko on noin 3,5 x 2,8 m ja korkeus 80 cm. Röykkiö on koottu maakiven ympärille - röykkiön kivistä suurin osa sijoittuu maakiven W-puolelle. Osaa röykkiöstä peittää sammalkerros, mutta osasta kiviä sammalkerros puuttuu.

Kuopanne: N 6847193 E 297931. Röykkiöiden pohjoispuolella havaittiin epämääräinen kuopanne. Kuopanteen halkaisija on noin 2,5 m ja syvyys noin 30 cm. Kuopanteen reunalle tehdystä koekuopasta löytyi suuren nisäkkään luita tummasta mullasta.

Muinaisjäännösrekisterissä ilmoitettujen koordinaattien kohdilta ei röykkiöitä havaittu. Ei ole tiedossa millä perusteella röykkiöt on ajoitettu rautakautisiksi. Tutkimushistorian perusteella mikään ei viittaa niiden rautakautisuuteen.

Matala röykkiö (läntisin röykkiö 1), erillään muista röykkiöistä. Lounaaseen.

Kaakkoisin röykkiöistä (röykkiö 4). Itään.

Kuvassa kaksi röykkiötä kolmen röykkiön ryppästä. Kanto röykkiön 3 päällä ja kuvan taka-alalla lapio pystyssä röykkiön 2 päällä. Luoteeseen.

4 HÄMEENKYRÖ LIKOLÄHTEET

Mjtunnus: 1000009572
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tarinapaikka / työ- ja valmistuspaikka

Koordin: N: 6846560 E: 291880

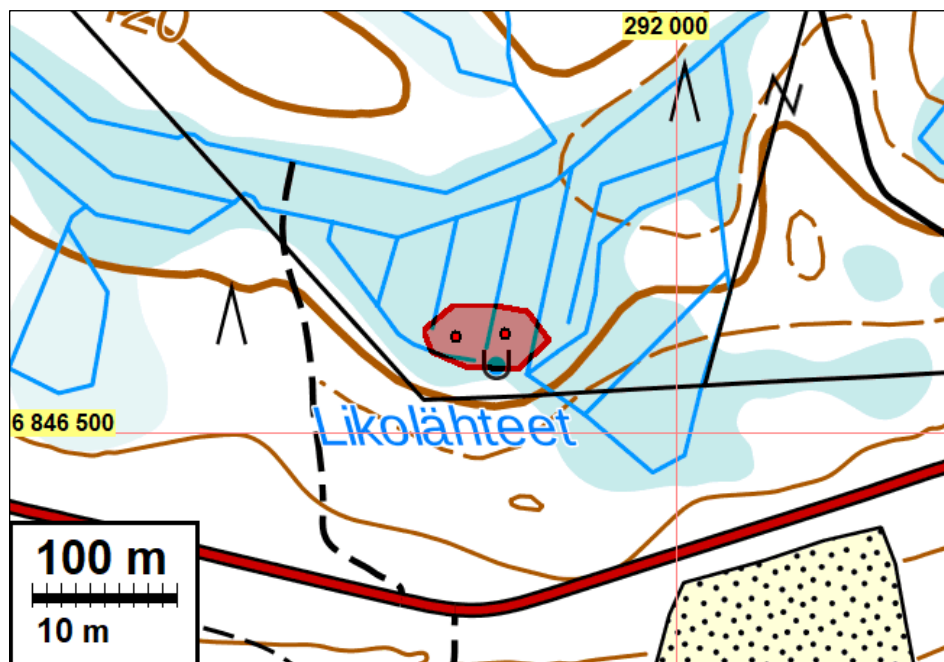
Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi, Vadim Adel 2006 inventointi, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 9,6 km luoteeseen.
 Huomiot: Muinaisjäänösrekisteri: Osittain umpeen kasvanut lähde sijaitsee osittain umpeen kasvaneen suon laidalla, Hämeenkyrön lentokentän luoteispuolella, hiekkaharjun

juurella. Lähteen koko on noin 10 x 6 m. Lähteen pohjoisosan keskellä on kolme veden pinnan yläpuolelle ulottuvaa kärjestä teroitettua puupaalua. Lähteessä veden alla on myös muita paaluja. Perimätiedon mukaan kyseessä olisi Prakanlähdeniminen uhrilähde (A. Karivieri 1985).

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Muinaisjäännösrekisterin tiedot pitävät edelleen paikkansa. Ojitetun suon laidalla olevan pienen lammen pinnan päällä on näkyvissä kolme puupaalua (N 6846568 E 291882). Niiden vieressä pinnan alla on näkyvissä veistettyjä puita, joista ainakin kaksi on liitetty toisiinsa jonkinlaisella tappiliitoksella. Näistä noin 40 metriä länteen sijaitsee myös avovetinen pieni lampi. Myös sen pinnan alta voi nähdä mitä ilmeisemmin veistettyjä puita (N 6846 566 E 291 848). Lähteen nimi voisi viitata peltavan liottamiseen soistuneessa lammessa, johon myös puurakenteet voisivat liittyä.

Kuvan taustalla olevan viimeisen avovetisen lammen oikeassa laidassa näkyy kolme pinnan päälle ulottuvaa puupaalua. Koilliseen.

Lähteen veden pinnan alla havaittiin tappiliitoksiset puut. Kaakkoon.

Pinnan päälle näkyvät puupaalut kuvan etualan lammen takareunalla. Erikokoisia puupaaluja ja -riukuja on näkyvissä myös veden pinnan alla. Lounaaseen.

5 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 2

Mjtunnus: 1000009570
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: valmistus: tervahauta

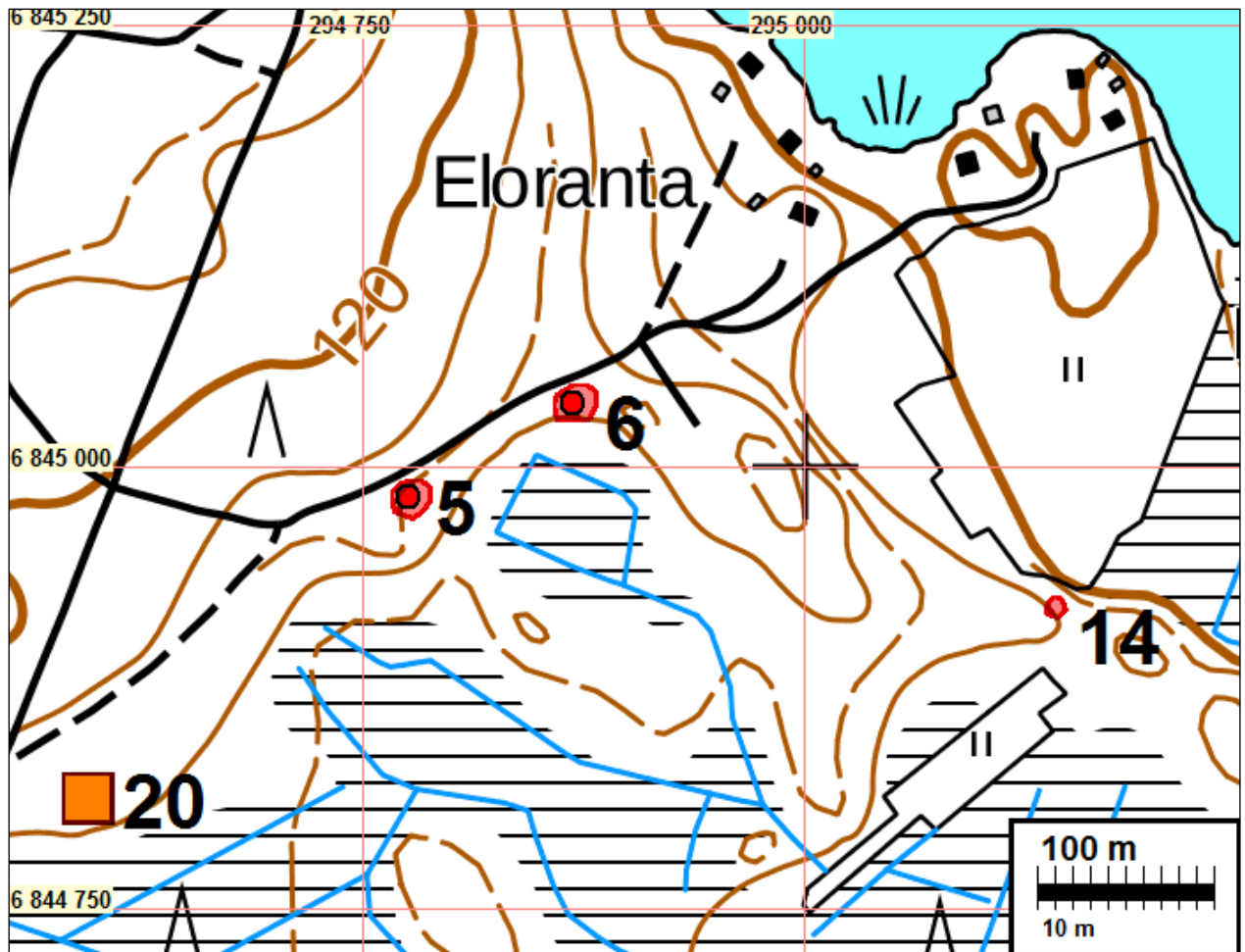
Koordin: N: 6844983 E: 294776

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi. Jussila & al 2017 inventointi.

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,6 km luoteeseen.
 Huomiot: Muinaisjäänösrekisteri: Tervahauta sijaitsee Kuroonsuon luoteisrannalla, pienellä niemekkeellä, joka viettää kaakkoon. Tervahaudan kuoppa on suppilomainen ja

halkaisijaltaan 4 m. Sitä reunustaa noin 2 m leveä ja 0,5 m korkea maavalli. Haudan kaakkoispuolen rinteessä on 3 x 1 m kokoinen tervanlaskukuoppa, jota reunustaa 2 m leveä ja 1 m korkea maavalli. Tervahaudassa kasvaa kuusia, joista vanhimmat ovat arviolta yli 100 v. vanhoja. Kuoppaa on käytetty kaatopaikkana.

Jussila & al. 2017: paikka on ennallaan.

Tervahauta taustalla, rinteiden reunalla. itään.

6 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 3

Mjtunnus: 1000009571
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: pyynti: pyyntikuoppa

Koordin: N: 6845036 E: 294869

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,6 km luoteeseen.
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Mahdollinen pyyntikuoppa sijaitsee Kuroonsuon pohjoisrannalla, suohon luoteesta kapeana niemenä pistävän harjanteen tyvessä. Kuoppa on muodoltaan pyöreä. Sen halkaisija on 3 m, syvyys 1 m. Kuopan pohjalla ei ole hiiltä.

Jussila & al. 2017: laakea suppilomainen, pyöreä kuoppa, vajaa 6 m halkaisijaltaan. Pienessä tuulenskaadossa havaitsin n 4-5 cm paksun podsolin, mikä viittaa useamman sadan vuoden ikään.

Kartta s. 41

7 HÄMEENKYRÖ KAKKURILAMPI 1

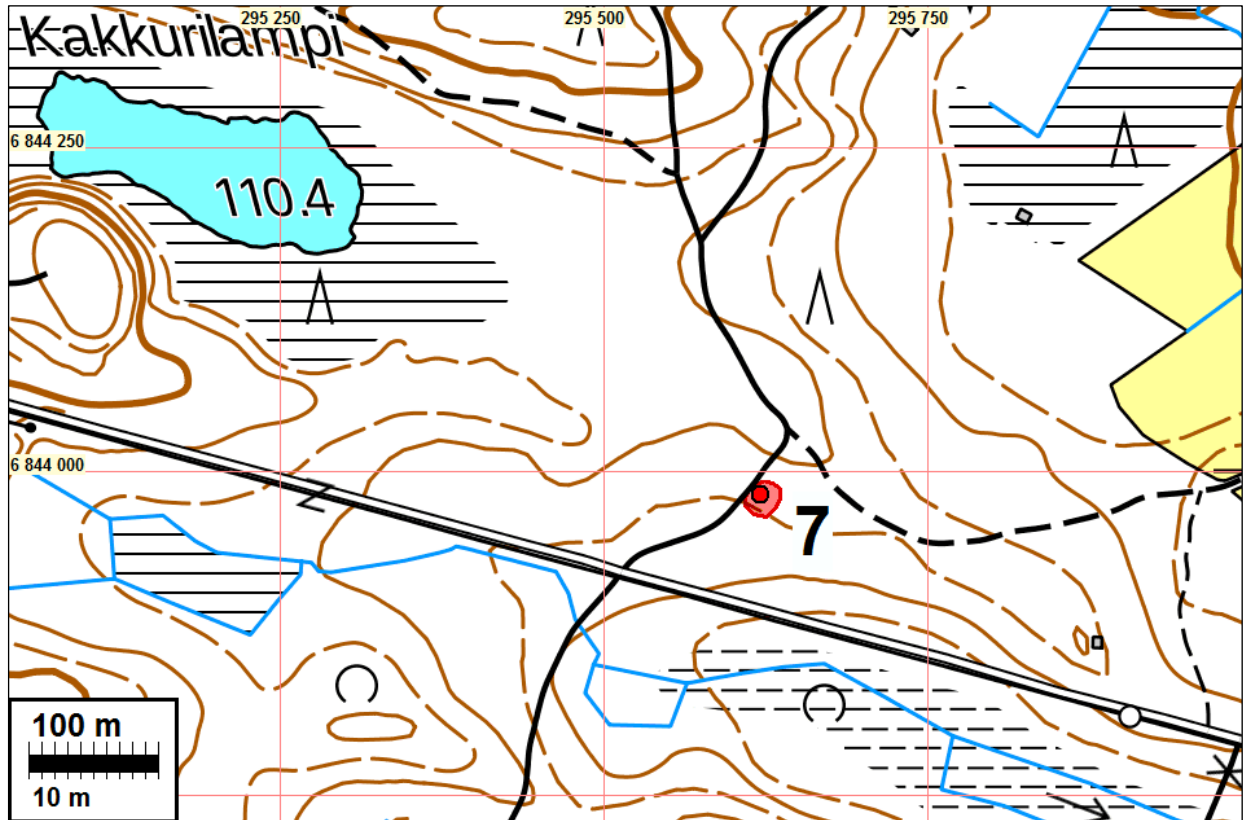
Mjtunnus: 1000009534
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tunnistamaton: röykkiö – oletettavasti kiuas

Koordin: N: 6843982 E: 295621

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 5,3 km luoteeseen.
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: pääasiassa kivistä koostuva röykkiö sijaitsee Kakkurilammen kaakkoispuolella, harjun tasaisella lakialueella, kuusimetsässä. Röykkiön muoto on epämääräinen ja sen koko on noin 6 x 5 x 0,7 m. Perimätiedon mukaan kyseessä olisi Isonvihan aikaisen piilopirtin kiuas.

Jussila & al. 2017: alueen metsä on hakattu jaa maapohja laikutettu, kasvillisuudesta päätellen muutama vuosi sitten. Myös röykkiö on kärsinyt laikutuksessa. Kyseessä on ilmeisesti kiukaan raunio. Laikuissa röykkiön luoteis-länsireunamilla oli laikuissa tummaa maata. Jotkin raunion kivet vaikuttivat palaneilta. Röykkiön kooksi hahmottuu nyt n. 3 x 4 m. Missään vanhassa kartassa (1700-l lopulta nykypäivään) ei alueelle ole merkitty mitään. Kiukaan ympärillä ei ole kivijalan jäännöstä, mikä voi viitata sen 1700-luvun loppua vanhempaan ikään. Röykkiö - todennäköisesti kiuas - on hajonnut mutta kuitenkin vielä hyvin erotettavissa. Maasto ympärillä on kivikkoista ja hiekkamaaperäistä.

Yllä: röykkiö koilliseen

Oik: röykkiö länteen.

Röykkiö etualalla vasemmalla, päällä kanto. Takana oik. näkyy Honganniementie. Lounaaseen.

8 HÄMEENKYRÖ ISOSAARI

Mjtunnus: 108010040
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

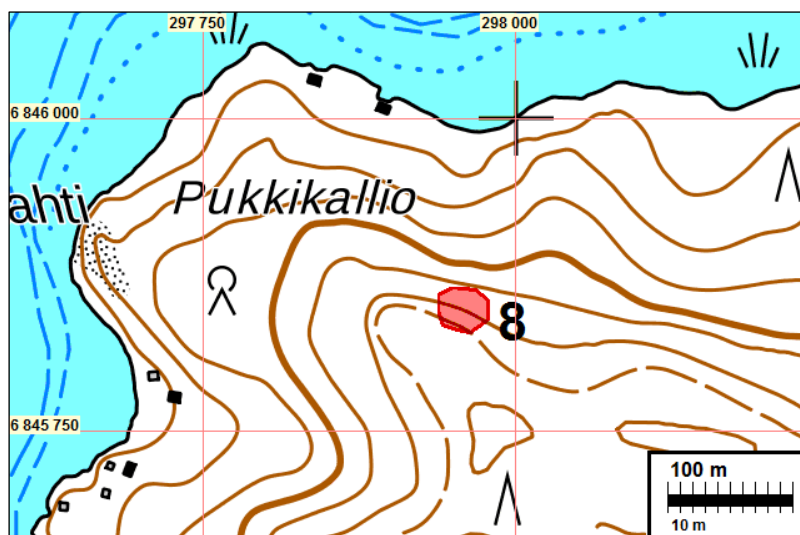
Koordin: N: 6845848 E: 297959 Z: 110

Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,4 km pohjoiseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiö sijaitsee Kyröskoskesta pohjoiseen olevan Iso-saaren korkeimman tasanteen luoteisreunalla. Röykkiö on maan- ja kivensekainen ja silmäkivellinen. Sen koko on 3 x 3,3 m ja korkeus 0,5 m.
 Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 2 s. 3.

Paikkaa ei tarkastettu v. 2017 - paikkatiedoissa saattaa olla epätarkkuutta.

10 HÄMEENKYRÖ RAUHAMA

Mjtunnus: 108010057
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6841073 E: 296262 Z: 110

Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi, Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,6 km luoteeseen.
 Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Lapinraunio sijaitsee Hämeenkyröstä Mouhijärvelle johtavan tien länsipuolella, Rauhamaan talosta 500 m länsiluoteeseen olevan moreenimäen kaakko-luode -suuntaisella kalliopaljastumalla. Röykkiön halkaisija on 4,5 m ja korkeus 0,4 m. Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 32 s. 13.

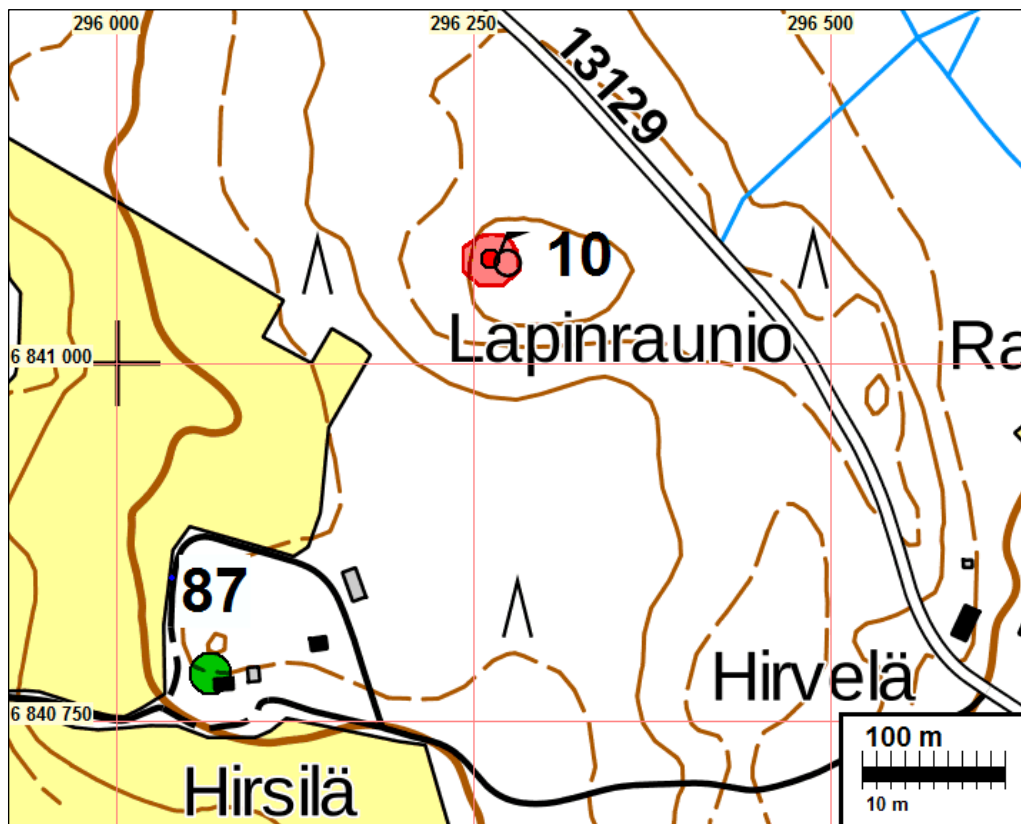
Jussila & al. 2017: Röykkiö on laakean ja loivarinteisen mäen laella, jossa on kalliopaljastumia matalina "kyhmyinä". Kallio on paikoin sammalpeitteinen. Länsilaitamilla, matalan kalliopaljastuman päällä on selkeä röykkiö, hieman pitkulainen. Röykkiö on sammaleen ja varpujen peitossa mutta tunnustelemalla jaloilla kiviä kasvillisuuden alla, sen koon ja "röykkiöisyyden" voi selvästi todeta. Kiviä on ehkä 2-3 kerrosta. Alueen maasto on siis kallioista ja kivikkoista. Peltoa ei röykkiön lähellä ole voinut olla - maaston puolesta lähimmillään noin 50 m etäisyydellä. Missään vanhassa kartassa ei kuitenkaan peltoa ole lähimailla, eikä liioin rajoja. Röykkiö on maastonkohdalla jossa tuskin on voinut mitään rakennusta olla ollut - muhkuraista matalaa kalliota. Röykkiö ei siis ole viljelyyn liittyvä, ei rajamerkki eikä kiuas. Röykkiö on syrjäisessä paikassa "piilossa", etäällä puroista, vesi- ja maaväylistä. Miksi se olisi hautaröykkiö? Se kuitenkin jäänee ainoaksi selitykseksi tois- taiseksi. Mikä röykkiö siis on? Lähes vastaavia on seutukunnalla muitakin, joskin tämä on yksi syrjäisimpiä.

Sammalpeitteinen röykkiö, sammalpeitteisen kallionyppylän päällä, kahden kaatuneen männyn alla

Röykkiö eri suunnista, oikeassa kuvassa erottuu sammaleen läpi jokunen röykkiön kivi

11 HÄMEENKYRÖ PATASENVUORI

Mjtunnus: 108010042
 Status: kiinteä muinaisjännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6838133 E: 298064 Z: 75

Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,4 km etelään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Röykkiöt sijaitsevat Kyröspohjassa Patasen talosta 400 m itään. Pohjoisin röykkiö on jyrkän kalliomäen laen luoteisnurkalla olevalla tasanteella, moreenipohjalla. Röykkiön koko on 3,5 x 4 m. Siinä on metrin korkuinen silmäkivi, jonka luoteis- ja länsireunalla on tiivis kiveys. Eteläisin röykkiö on pienellä kallioaukealla. Se on maansekainen, kooltaan 4,8 x 5 m. Itäisin röykkiö on epämääräinen kiveys, kooltaan 7 x 8 x 0,5 m kallion koillisrinteellä. Kysymyksessä voi olla luonnonmuodostuma. Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 5 s. 5

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Patasenvuoren koillisosasta havaittiin kaksi epämääräistä röykkiötä. Karivieren inventointiraportin koordinaattitietojen perusteella toinen näistä on hyvin todennäköisesti Karivieren vuonna 1985 havaitsema röykkiö 3. Patasenvuoren laen luoteis- ja eteläpuolelta havaittiin kaksi muuta röykkiötä, joka vertautuvat hyvin Karivieren havaitsemiin röykkiöihin, vaikka niiden koordinaattitiedoissa on muutamien metrien heittoa.

Röykkiö 1, N 6838130 E 298060

Mj-rekisterin tiedot ovat ajan tasalla. Röykkiön päällä on jonkin verran kasvillisuutta.

Röykkiö 2, N 6838042 E 298025

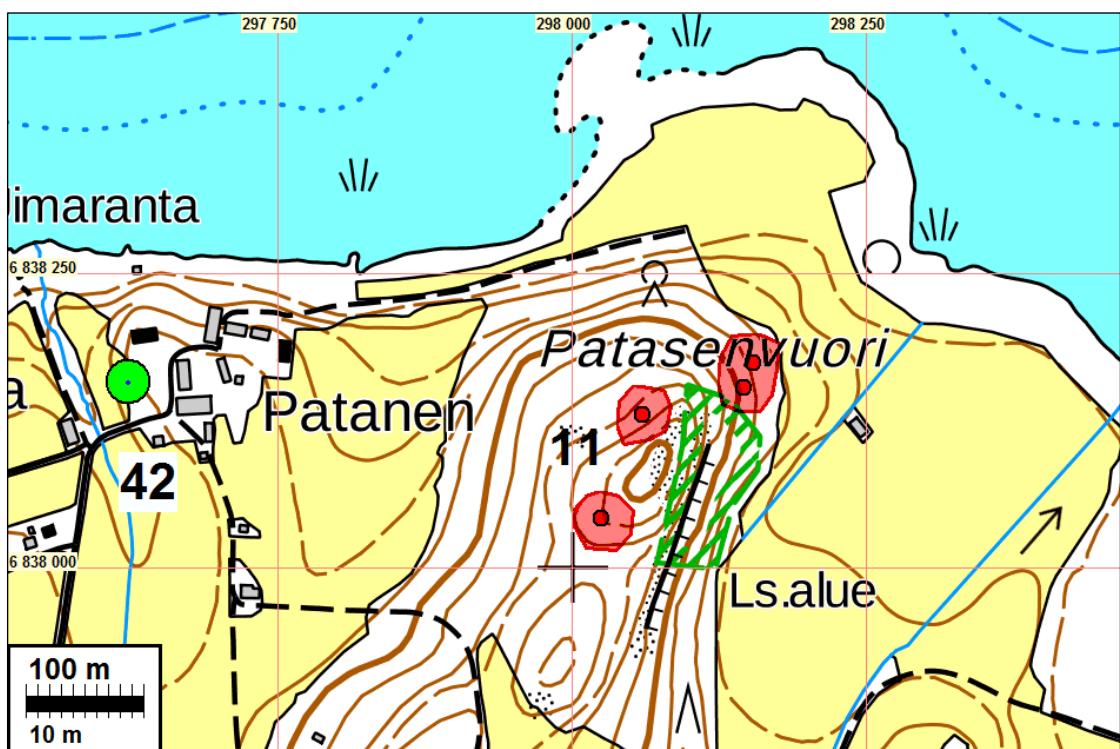
Mj-rekisterin tiedot ovat kutakuinkin ajan tasalla, röykkiön halkaisija on hieman aiemmin ilmoitettua suurempi, noin 6 metriä.

Röykkiö 3, N 6838153 E 298146

Mj-rekisterin tiedoista poiketen, röykkiön koko on pikemminkin 5 x 4 metriä.

Röykkiö 4, N 6838174 E 298154

Uutena röykkiönä alueelta havaittiin noin 5 x 4 metrin kokoinen, kiven ja maan sekainen matala (max korkeus 25 cm) röykkiö. Röykkiöt 3 ja 4 ovat hyvin samankaltaisia.

Vas: eteläisin röykkiö, lapio röykkiön keskikohtalla. Kuvattu kaakkoon. Oik: Keskimäinen röykkiö. Lapio "reunakiveyksen" ulkolaidalla, keskellä "silmäkivi". Kuvattu itään.

Vas: koilliset röykkiöt, lapio pystyssä röykkiön 3 päällä. Pohjoiseen. Oik: lapio pystyssä röykkiön 4 päällä. Luoteeseen.

12 HÄMEENKYRÖ VANHA TAMPERE-VAASA TIELINJA 1

Mjtunnus: 1000017753
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tie

Koordin: N: 6838783 E: 300245

Tutkijat: Poutiainen, Sepänmaa & Jussila 2010 inventointi

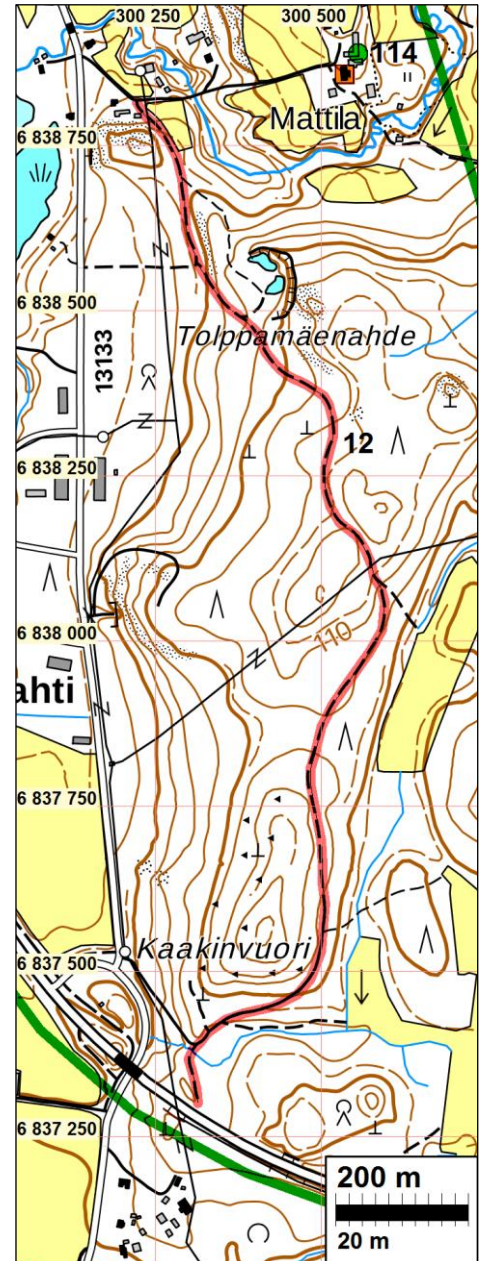
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,0 km itään.
 Huomiot: Jussila 2014: Vanha tielinjaus Hämeenkyröstä Tampereelle - Tornioista ja Vaasasta Hämeenkyröön ja Messukylän kautta Hämeenlinnaan. Linjaus on 1700-luvun mukainen Uskelasta Myllymäkeen ja edelleen käytössä tienä 13133. Myllymäen puron sillan jälkeen etelään mentäessä vanha tielinja erkaantuu nykyisestä ja kaartuu siitä itään nousten Tolppämäenahteelle traktoriurana ja jatkuu edelleen mäen päällä etelään metsätieuran. Hylätyn tielinjan kulkua etelään Tolppämäenahteelta ei tarkistettu v. 2010.

Jussila & al. 2017: Tielinja on jo nykyinen 1910 senaatinkartassa mutta tämä hylätty osuus on siihen edelleen merkitty pienenä sivutienä. 1840 luvun pitäjänkartassa linjaus on sama kuin 1793 kartassa. Tielinjan Tolppamäenahteesta etelään on siis poistunut (vähitellen) käytöstä vuosien 1848 - 1910 välillä.

Tielinjan hylätty osuus tarkastettiin nyt kokonaisuudessaan. Tie on nyt hoitamaton metsätie joka miljööltään tuntuisi vaikuttavan ”alkuperäiseltä” 1500-luvun tieltä. Sen varsilla ei havaittu mitään mielenkiintoista

Vanhaa Tampere-Vaasa tielinjaa Kaakinvuoren koillispuolella. Pohjoiseen

Vanha tielinja korostettu punaisella kartan polki-metsätien päälle.

Vanha tielinja katkeaa nykyiseen Tampereentiehen mutta jatkaa kulku-urana sen eteläpuolella

14 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO 4

Mjtunnus: 1000009573
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: kuoppa

Koordin: N: 6844917 E: 295142

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi, Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,4 km luoteeseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kuroonsuon pohjoispuolella, metsätien varrella on useita epämääräisiä kuoppia. Kuopat on kaivettu hiekkaharjanteen loivalle etelärinteelle ja ne ovat pääosin pitkänomaisia ja erisuuntaisia. Yksi kuopista on muista erilleen n. 110 m päässä. Mahdollisesti kyseessä ovat säilytyskuopat.

Jussila & al. 2017: Alue on hakattu ja maaperä raskaasti laikutettu syvin laikuin joi-tain vuosia sitten. Tarkastin alueen tarkoin. Alueella ei erotu alkuperäisiä, Adelin v. 2006 havaitsemia kuoppia lainkaan, muutoin kuin yksi. Alueen pehmeä hiekka-maaperä on laikutettu hyvin "raskaalla kädellä" (koneella) ja laikutuskuopista ei voi erottaa kuin yhden sellaisen joka voisi olla alkuperäinen säilytyskuoppa. Kuoppa on suohon, pohjoiseen laskevan törmän reunalla, kohdassa jossa ei laikutusta ole parin metrin säteellä lainkaan. Kuoppa on kooltaan 2 x 1 m. Se voisi olla säilytys-kuopan jäännös. Lähin vanha pelto on sijainnut n 140 m päässä pohjoisessa (v. 1835 kartalla).

Kartta sivulla 41

Alueen länsilaidalta, mistä Adel 2006 on havainnut kuoppia, itään. Metsätie on hävinnyt kuten kuopatkin.

Alueen itälaitamilla on säilynyt yksi pitkulainen kuoppa, kuvassa kantojen ja puiden välissä. Länteen.

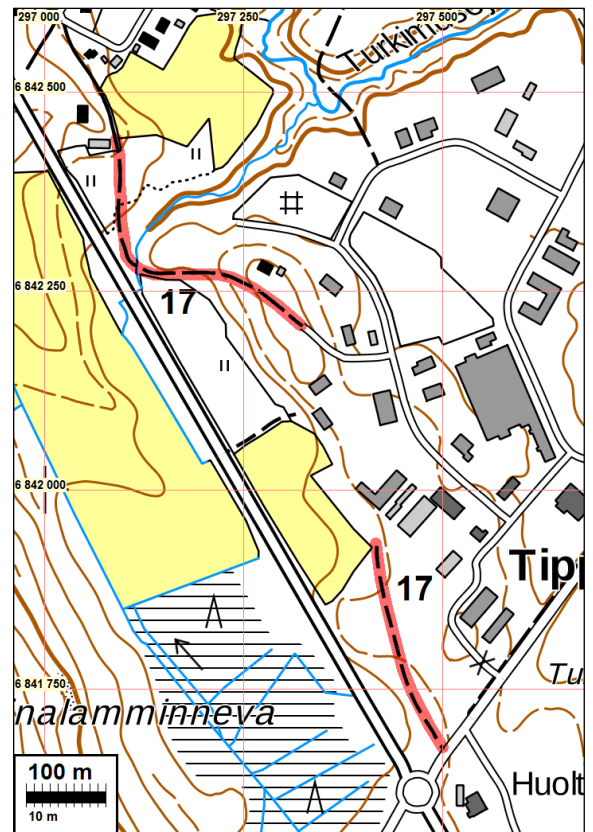
Kuoppa kantojen ja puun välissä, etelään.

Kuoppa törmän reunalla, luoteeseen.

17 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASAN TIE 2

- Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tie
- Koordin: N: 6842269 E: 297158
- Tutkijat: Jussila 2012 inventointi
- Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 3,0 km pohjoiseen.
- Huomiot: Vanha Hämeenlinna-Vaasa tien 1700-luvun (todennäköisesti linjauksen) on jäljellä kaksi hylättyä mutta arkeologisesti ehjää osuutta Tippavaaran kiertoliittymän pohjoispuolella. Tie arvotettiin muinaisjäänöiseksi jo v. 2012 inventoinnissa mutta sen jälkeen tuolloinen yhtenäinen hylätyn tien eheä osuus on keskiosaltaan rakennettu. Tiestä on kaksi arkeologisesti merkittävää pätkää edelleen jäljellä peltoteinä.

24 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA SALOMÄKI TORPPA

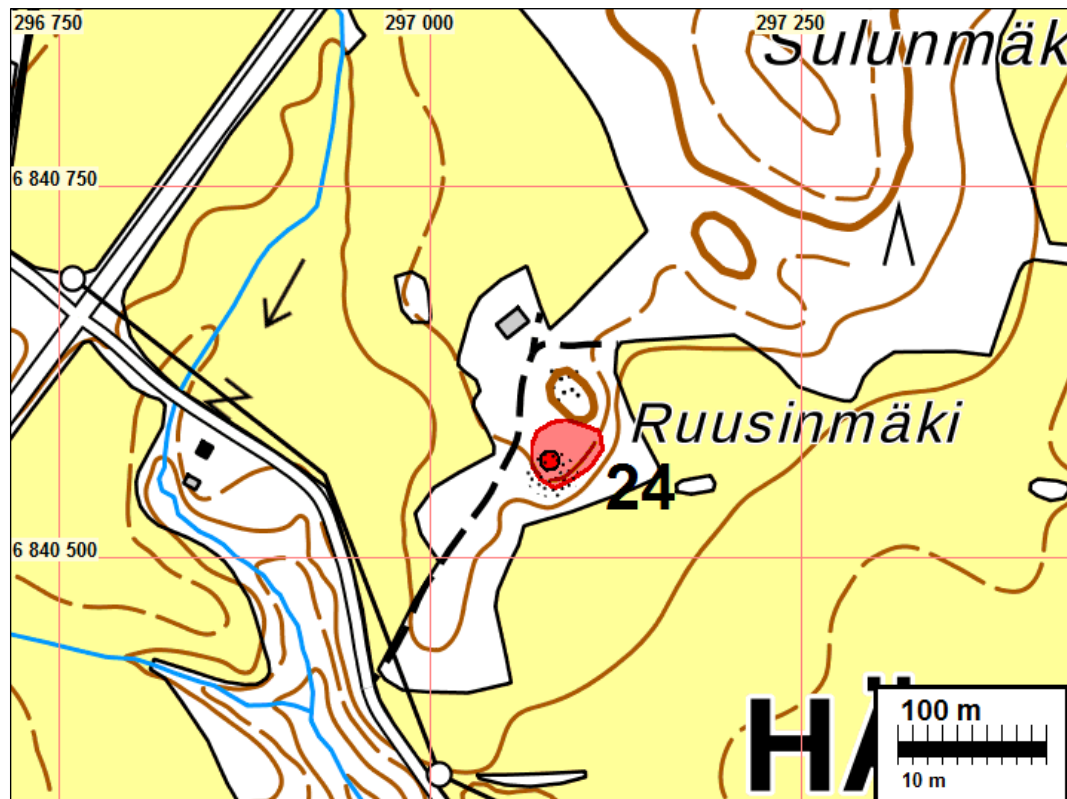
- Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti
- Koordin: N: 6840565 E: 297081

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,7 km luoteeseen.

Isojakokartta 16 ja 17b

Huomiot: Vuoden 1765 Tuokkolan isojakokartalla paikalla on talo nro 8, Salomäki torppa. Torppa on merkitty v. 1848 pitäjänkartalle ja vielä senaatinkartalle v. 1910. Vuoden 1959 peruskartalla alue on kallioista metsää - asumaton. Paikalla on uunin raunio kohdassa N 6840565 E 297081, vanhan tontin lounaispäässä, kallion kupeessa. Vanha tonttimaa vaikuttaa arkeologisesti ehjältä.

Kuusen ja sen oksien takana iso uunin raunio tonttimaan lounaislaidalla kallion kupeessa. Lounaaseen.

Uunin raunio vasemmalla, puiden takana. Kaakkoon.

Tonttimaan koillisosaa, koilliseen

Tonttimaan kaakkoisreunaa rinteän äärellä, jossa kiveystä

30 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ RÄYSTÖ

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6847682 E: 298561

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Isojakokartta 4

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,2 km pohjoiseen.

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Vuoden 1769/1796 kartalta (Getzelius) paikannettu talotontti "h" sijoittuu peltojen väliin jäävään, kohti itäkaakkoa työntyvään kiviseen metsäniemekkeeseen. Niemekkeessä kasvaa avarapohjainen kuusimetsä, josta matalampi lehtipuukasvusto on hiljattain raivattu pois.

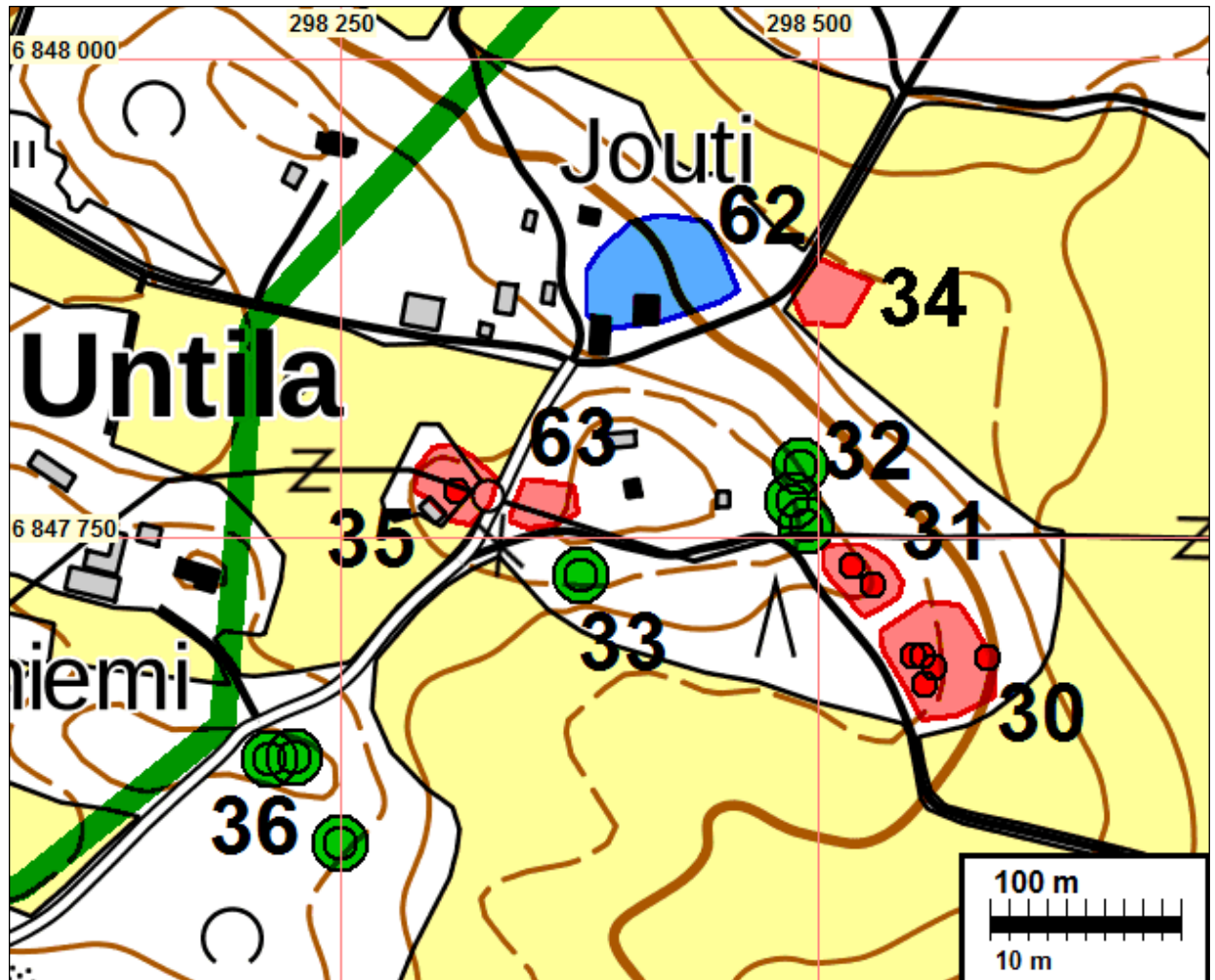
Vanhan kartan perusteella paikannetun talotontin etelälaidassa (N 6847673 E 298556) sijaitsee halkaisijaltaan noin 2,5 metrinen (korkeus 90 cm) kiven, maan ja tiilen tai palaneen saven sekainen rökkiö. Tästä rökkiöstä noin 10 m koilliseen on toinen samankaltainen rökkiö (N 6847682 E 298561), halkaisijaltaan noin 3 metriä ja korkeudeltaan noin 80 cm. Rökkiöiden koostumusta selvitettiin niihin tehdyillä koekuopilla. Rökkiöiden ympärillä maa on hieman koholla, mutta rakennuksen seinälinjoja en paikalta havainnut. Rökkiöt ovat mahdollisia uunin raunioita.

Edellä mainittujen rökkiöiden pohjoispuolella on kaksi hieman edellisistä poikkeavaa maakasaa. Näistä itäisemmän (N 6847688 E 298555) koko on noin 3,5 x 2,5 m (korkeus 90 cm). Läntisemmän kasan (N 6847688 E 298550) halkaisija on nelisen metriä ja korkeus noin 80 cm. Molempiin rökkiöihin tehtiin koekuoppa, joiden perusteella ne koostuvat suurimmaksi osaksi maasta ja vähemmissä määrin kivistä ja satunnaisista tiilen kappaleista. Romahtaneiksi uuneiksi niitä on vaikea nähdä, juuri niissä olevan vähäisen kiven ja tiilen sekä niissä olevan suuren määmän vuoksi.

Vanhan talotontin itäpuolella sijaitsee talotonttia nuoremman talon rauniot (keskipiste N 6847687 E 298589). Paikalla on 9,3 x 16,6 metrin kokoinen lohkokivistä tehty kivijalka, joka sijoittuu rinteeseen sen suunteisesti siten, että sen idänpuoleisella seinällä on jäljellä pari metriä korkea lohkokivinen perustus ja lännenpuolella noin puolimetrinen perustus. Rakennuksen sisältä voi erottaa sen molemmissa päädyissä olevat kellarit, jotka ovat osin romahtaneet. Rakennuksen jäänteiden joukossa on nähtävissä muun muassa metalliromua ja rakennukseen liittyviä puuosia. Kellarin? oviaukon päällä olevasta lohkokivestä erottuu hakkaus "1892", minkä voisi olettaa olevan talon rakentamisvuosi.

Ensimmäiseksi mainitut kaksi uunin raunioita ja kaksi tunnistamattomaksi jäänyttä maakasaa sijoittuvat vanhalta kartalta paikannetun talotontin kohdalle. Vuoden 1848 pitäjänkartalla paikalle on merkitty talo. Senaatinkartalla 1910 alue on tyhjä, samoin taloudellisella kartalla 1932. Vuoden 1959 peruskartalla paikalle on merkitty yksi kylmänä oleva rakennus, joka sopii sijaintinsa puolesta yksin nuoremman paikalta havaitun rakennuksen raunion kanssa.

Kaksi uunin raunioita ja epämääräiset maakasat ovat kiinteitä muinaisjäänköksiä, mutta nuoremman rakennuksen raunion muinaisjäänköstatus ei ole niin selvä. Tässä yhteydessä myös nuorempi raunio on otettu muinaisjäänkörajoituksen sisäpuolelle, vaikka asian voisi tulkita myös toisin.

Muinaisjäänkökset punaisella, sinisellä muut kulttuuriperintökohteet ja havaintopaikat vihreällä

Kuvan oikealla etualalla toinen paikalla havaituista romahtaneista uuneista, taustalla lapio pystyssä toisen päällä. Koilliseen

Lapio pystyssä pohjoisemman romahtaneen uunin päällä. Lapion vasemmalla puolen, kuvan taka-alalla toinen. Lounaaseen.

Epämääräinen maakasa vanhan talotontin pohjoisosassa. Taustalla lapio pystyssä romahtaneen uunin päällä. Kaakkoon.

Alla: Itäreunan nuoremman rakennuksen jäännöksen sisäpuolen pohjoisempi kellari. Koilliseen.

31 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ TEUKU

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6847725 E: 298529

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

Huomiot: Sepänmaa 2017:
 Räystön kylän Teukun talo (g). Autoituneella tontilla on kaksi matalaa uuninjäännöstä, halkaisijaltaan 2,5 - 3 m, korkeudeltaan alle puoli metriä. Näihin tehdyissä koekuopissa todettiin vahvaa nokimaata, palaneita kiviä ja tiilimurskaa. Toinen uuninjäännöksistä sijaitsee koordinaattien osoittamassa kohdassa, toinen tästä noin 10 m luoteeseen, koordinaattipisteessä N 6847735 E 298518. Uunien ympäristössä ei havaittu rakennuksenperustuksia. Alue on pääasiassa kuusta ja mäntyä kasvavaa moreeniharjannetta.

Tarkempi selostus havainnoista:

Vuoden 1796 isojakokartalle (A17-05) paikalle on merkitty talotontti g - (selityso-
 sion A7c-5/8 vuodelta 1837) perusteella Teukun talo, Räystön kylää. Pitäjänkar-
 talla 1848 paikalla on talo. Senaatinkartalla v. 1910 alue on tyhjä, samoin v. 1959
 peruskartalla.

Kohde sijaitsee peltojen välissä olevalla metsäsaarekkeella, paikoin moreenimaa-
 peräisellä kallioharjanteella. Touhunsaariin johtava pikkutie on paikasta noin 10 -
 20 m lounaaseen.

Paikalla on kaksi selvää uunin jäännöstä. Kaakkoisempi näistä (koordinaattien
 osoittama paikka) on laajuudeltaan noin 2,5 x 3 m, korkeudeltaan muutama kym-
 mentä senttimetriä. Sen laelle tehtiin koekuoppa (n. 30 x 30 cm), jossa vain pinta-
 turpeet poistettiin. Pintaturpeen alla oli runsaasti tiilen tai palaneen saven murskaa,
 vahvaa nokimaata sekä (tulessa?) rapautuneita kiviä.

Tästä noin 20 m luoteeseen oli toinen saman tyyppinen uuninjäännös, halkaisijal-
 taan noin 3 m. Koekuopasta tehdyt havainnot olivat samankaltaiset kuin edelli-
 sessä. Luoteisemman uunin jäännöksen koordinaatit: N 6847735 E 298518.

Uunien jäänteiden ympäristössä ei ollut selviä jäänteitä seinärakenteiden perustuk-
 sista, mutta kylläkin joitakin maakiviä, jotka saattavat olla nurkkakiviä. Paikka on
 pääasiassa täysi-ikäistä kuusikkoa, hieman myös muita puulajeja. Kohde on selke-
 ästi kiinteä muinaisjäännös.

Tästä noin 50 m kaakkoon on toinen autio talotontti - myös kiinteä muinaisjäännös
 (kohde nro 30 Räystön talo). Kohteesta 40 - 70 m luoteeseen (Untilan kylän puo-
 lella) sijaitsee kohde nro 32 Prakka (1900-luvun ulkorakennusten jäännöksiä) joka
 on luokiteltu havaintopaikaksi.

Lapio uunin jäännöksen keskellä. Kuvattu länteen.

Matala uunin jäännös koordinaattipisteessä N 6847735 E 298518. Kuvan keskellä oleva musta alue on koekuoppa, jossa todettiin tiilimurskaa ja teräväsärmäisiä kiviä sekä vahvaa nokimaata. Kuvan vasemmassa ylä laidassa on kohteen kaakkoisin uuninjäännös. Kuvattu kaakkoon

34 HÄMEENKYRÖ UNTILA ALANEN

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6847871 E: 298502

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,4 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 kartalle kohdalle on merkitty Untilan kylän talon e (Alanen) tonttimaa. Kohdalla (karkeasti paikannettuna) on talo vielä 1848 kartalla (Prakka) mutta ei enää myöhemmillä kartoilla (1910 -1990). Paikka on nyt peltona mutta v. 1959 ja 1963 peruskartoilla paikka on ollut vielä raivaamaton.

Paikalla käytäessä vanhan tonttimaan kohta oli hiljattain syvään kynnettyä peltoa ja hyvin vetinen, johtuen edellisten päivien rankoista sateista. Peltoa ei siis voitu kunnolla pintapöimä. Talotontin paikannus isojakokartalta on 10 - 15 metrin tarkkuudella. Lähistöltä ei saatu havaintoja mahdollisesta vanhasta talonpaikasta. Vanhan tonttimaan tarkkaa paikannusta ja säilyneisyyttä ei siis voitu mitenkään osoittaa. Paikka on kuitenkin alustavasti syytä pitää muinaisjäännöksenä, koska kyseessä on suhteellisen varhain autioitunut vanha tonttimaa. Rajaus isojakokarttapaikannuksen mukaisesti.

Kartta s. 55, Kansikuva.

35 HÄMEENKYRÖ UNTILA PRAKKA LÄNSI

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6847774 E: 298311

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.

Isojakokartta 4

Huomiot: Sepänmaa 2017:

Untilan ym. kylän isojakokartalle (v. 1796) on merkitty talotontti kohdalle. Tontti on Untilan kylän puolella, mutta epäselvän karttamerkinnän takia sen isojaon aikaista nimeä ei saatu selvitettyä. Siksi sille on tässä raportissa annettu nimi "Prakka länsi". Paikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Isojakokartan osoittamassa paikassa, suuren metalliromukasan alla havaittiin selvä uuninjäännös, halkaisijaltaan noin 3 n ja korkeudeltaan noin 1 metri.

Vanha tonttimaa sijaitsee ulkorakennuksen ja tien välisellä alueella, jolle on varastoitu suuri määrä metallijätettä (mm. yksi romuauto). Romukasojen takia paikan tarkempi havainnointi oli mahdotonta. Maaperä kuitenkin vaikutti arkeologisessa mielessä ehjältä ja siellä on hyvinkin saattanut säilyä jäännöksiä vanhasta asutuksesta.

Vuoden 1959 kartalle paikalle on merkitty ulkorakennus. Pitäjänkartalla 1848 paikalla vaikuttaisi olevan talo. Senaatinkartta on epäselvä, mutta paikka on siinä tyhjä. V. 1933 yleiskartalla alueella ei ole taloja. Paikan rajaus noin v. 1796 tonttimaan mukaisesti.

Kartta s. 55, ilmakeku s. 86**Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Uunin jäännös kuvan keskellä. Lapio uunin korkeimmalla kohdalla. Kuvattu luoteeseen.

37 HÄMEENKYRÖ TOUHUNNOKKA

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6847789 E: 299010

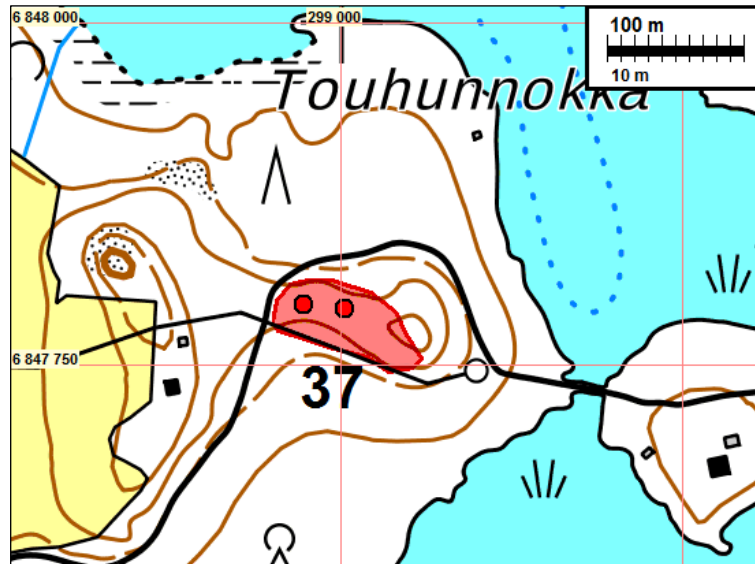
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:
 Räystön kylän Touhunnokassa, itä-länsisuuntaisen kannaksen keskiosassa, sijaitsee kivikautinen asuinpaikka. Inventoinnin yhteydessä alueelle kaivettiin useita kymmeniä koekuoppia, joista löytyi yhteensä 10 kvartsi-iskosta sekä 14 kappaletta palanutta luuta.

Maaperä paikalla on vähäkivinen hiekka. Maan tasalla kasvaa sammalta ja puusto on havupuuvaltaista talousmetsää. Touhunnokan itäosassa on laajahko ja suurelta osin jo umpeen kasvanut maanottoaika.

Nyt löydetyllä ja rajatulla muinaisjäännösalueella on muutamia kuoppia ja painanteita, joista kahdesta saatiin kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kohdassa N 6847794 E 298973 sijaitsee halkaisijaltaan noin 5,5 metrin painanne, johon tehdystä koekuopasta löytyi 15 cm syvyydestä kolme kvartsi-iskosta. Kohdassa N 6847791 E 299003 sijaitsevaan hieman epämääräisempään painanteeseen (halkaisija noin 4 m) tehdystä koekuopasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Palaneen luu kappaleet löydettiin muinaisjäännösalueen itäosaan tehdyistä neljästä koekuopasta (katso kartta). Alueen keskivaiheilla sijaitsevaan, halkaisijaltaan noin 2 m, kuoppaan tehdystä koekuopasta löytyi suuren nisäkkään luita - siinä on kyseessä mitä ilmeisimmin historiallisen ajan jätekuoppa.

Asuinpaikan itäistä osaa. Vasemmalla olevan nuolen kohdalta koekuopasta löytyi runsaasti palanutta luuta, keskellä olevan nuolen kohdalta kvartsi-iskos. Oikealla järven laskua edeltänyt rantatörmä, joka kuvassa jää risujen peittoon. Kuvattu itään.

Timo Sepänmaa seisoo koekuopasta löydetyn kvartsi-iskoksen löytöpaikalla. Lapio merkkää toista löytökohtaa. Koilliseen.

Asuinpaikan länsiosaa. Taustalla häämöttää vaaleana Touhunsarentie. Lapon kohdalta koekuopasta 3 kvartsi-iskosta. Tällä alueella on ehjä podsolimaannos. Kuvattu länteen.

38 HÄMEENKYRÖ URJAINEN PITKÄNEN

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

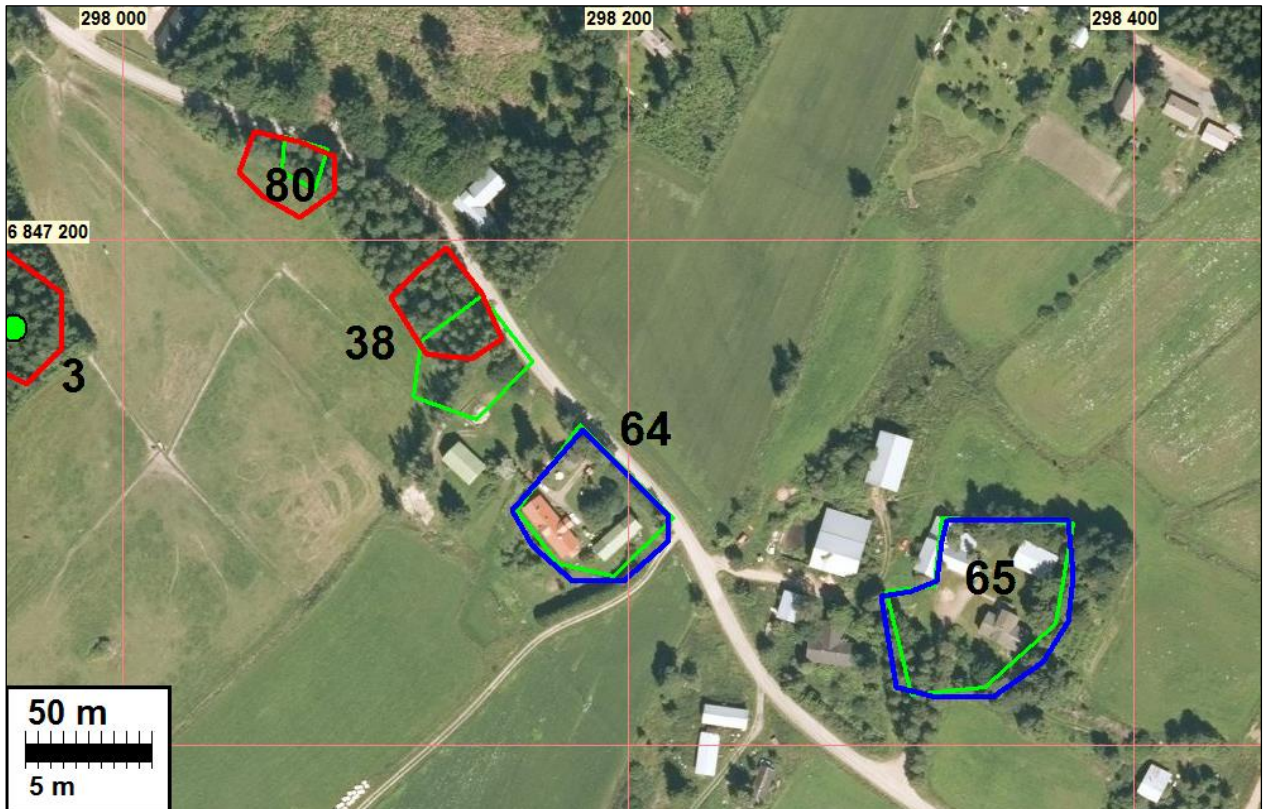
Koordin: N: 6847175 E: 298130

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,7 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 18

Huomiot: Vuoden 1769 isojakokartalla Urjaisten kylän Pitkäsen talo. V, 1959 kartalla kuuluisi Rästön kylään, aivan sen rajalla. 1700-lukua myöhäisemmällä kartoilla (1848, 1910, 1959) paikka on tyhjä. Paikalle tehdyssä koekuopassa havaittiin vahvaa nokimaata - todennäköistä kulttuurikerrosta.

Vuoden 1768 isojakokartalle havaintokohdan kohdalle paikantuu Urjaisten kylän talo nro 2, Pitkänen. Sen kaakkoispuolella - pienen ja kapean peltolohkon takana (kaakkoispuolella) on Antilan kahden talon tonttimaa. On epäselvää onko talo merkitty samoille kohdin v. 1848 pitäjänkartalle - saattaa olla, mutta kyse voi olla myös Antilan toisesta talosta. Myöhemmillä kartoilla paikalla ei mitään ole, mutta isojakokartan paikannuksessa voi olla epävarmuutta ja se saattaa paikantua hieman kaakkoisemmaksi tai myös lounaisemmaksi. Jos paikannus on kaakkoisempi on tonttimaan kohdalla ollut v.1959 ulkorakennus, jos lounaisemmaksi (mikä todennäköisempää) olisi tonttimaa ollut jo pitkään täysin autio ja koekuoppa missä havaittiin kulttuurikerrosta, osuisi juuri sen kohdalle. Paikkaa on syytä pitää muinaisjäännöksenä - sen rajaus on isojakokartan ja maastossa tehtyjen havaintojen perusteella tehty arvio.

Kartta s. 37 ja s. 97

Punaisella muinaisjäännösrajaukset, sinisellä muut kulttuuriperintökohteet ja vihreällä viivalla isojakar-toilta paikannetut tonttimaat

Lapion kohdalta koekuopasta todettiin mahdollista kulttuurikerrosta. Kuvattu pohjoiseen.

40 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6847451 E: 296769

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

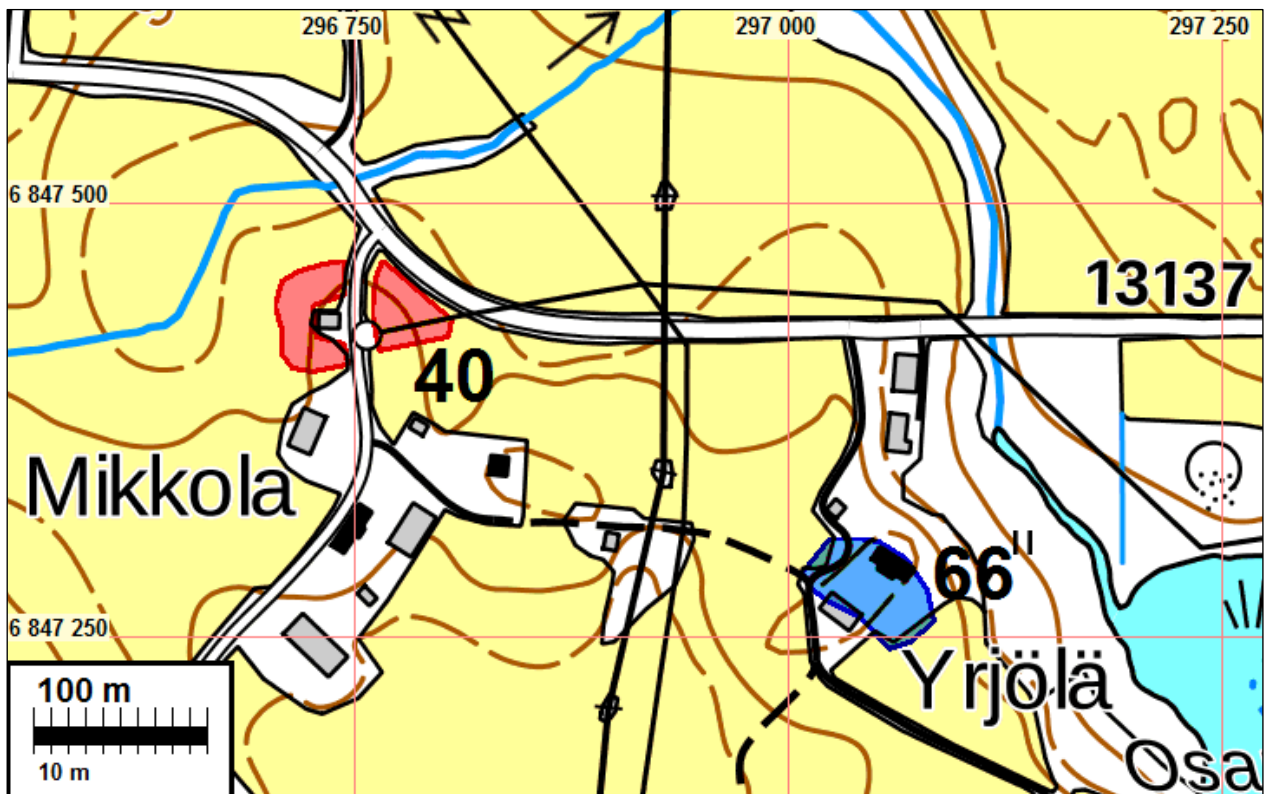
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,1 km pohjoiseen.

Isojakokartta 19

Huomiot: Vuoden 1769 kartalta paikantuu nykyisen Mikkolan talon pohjoispuolelle ja puron eteläpuolelle kartan mukaan Urjaisten kylän (Urdiais) Pyöräniemen (Pöreniemi) kaksi taloa, Mikkola ja Heikkilä. Itäisemmän talon, Heikkilän, tonttimaa on osaksi, ellei suurimmaksi osaksi jäänyt tien 13137 (Osarantie) oikaisun alle. Muutoin vanha tonttimaa on peltoa Kauhtuantien ja Osarantien välissä. Samalla tasalla, Kauhtuantien länsipuolelle paikantuu Mikkolan vanha tonttimaa nykyiseen peltoon jossa tonttimaan kohdalla on rakennus.

Vuoden 1796 kartalla molemmat talot ovat siirtyneet tältä paikalta kauemmaksi itään, nykyisen Yrjölän kohdalla (raportin kohde [66](#)) ja kuuluen Pyöräniemen kylään.

Vuoden 1848 pitäjänkartalle alueelle ei ole merkitty taloja, eikä myöskään seenaatinkartalle 1910, johon on merkitty nykyinen Mikkolan talo vanhojen tonttimaiden eteläpuolelle. Pelto oli heinällä paikalla käytäessä eikä siitä saatu havaintoja vanhasta asutuksesta. Paikalla on kuitenkin kahden suhteellisen varhain, jo 1700-luvulla autioitunutta talotonttia jotka saattavat sijoittua ainakin osaksi rakentamattomaan peltomaahan. Paikkaa ehdotamme pidettäväksi muinaisjäännöksenä kunnes sen säilyneisyydestä saadaan tarkempi selko kaivaustutkimuksilla. Alustava muinaisjäännösrajaus on tehty isojakokarttapaikannusten ja osittain topografian perusteella.

Vasemmalta tieristeyksen vasemmalta puolella teiden rajaamalla alueella kuvan etualalle vasemmallalla Mikkola, oikealla "Keskilä" v. 1769 talotontit pellossa. Kuvattu luoteeseen.

43 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI ORAVAINEN

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6837386 E: 297298

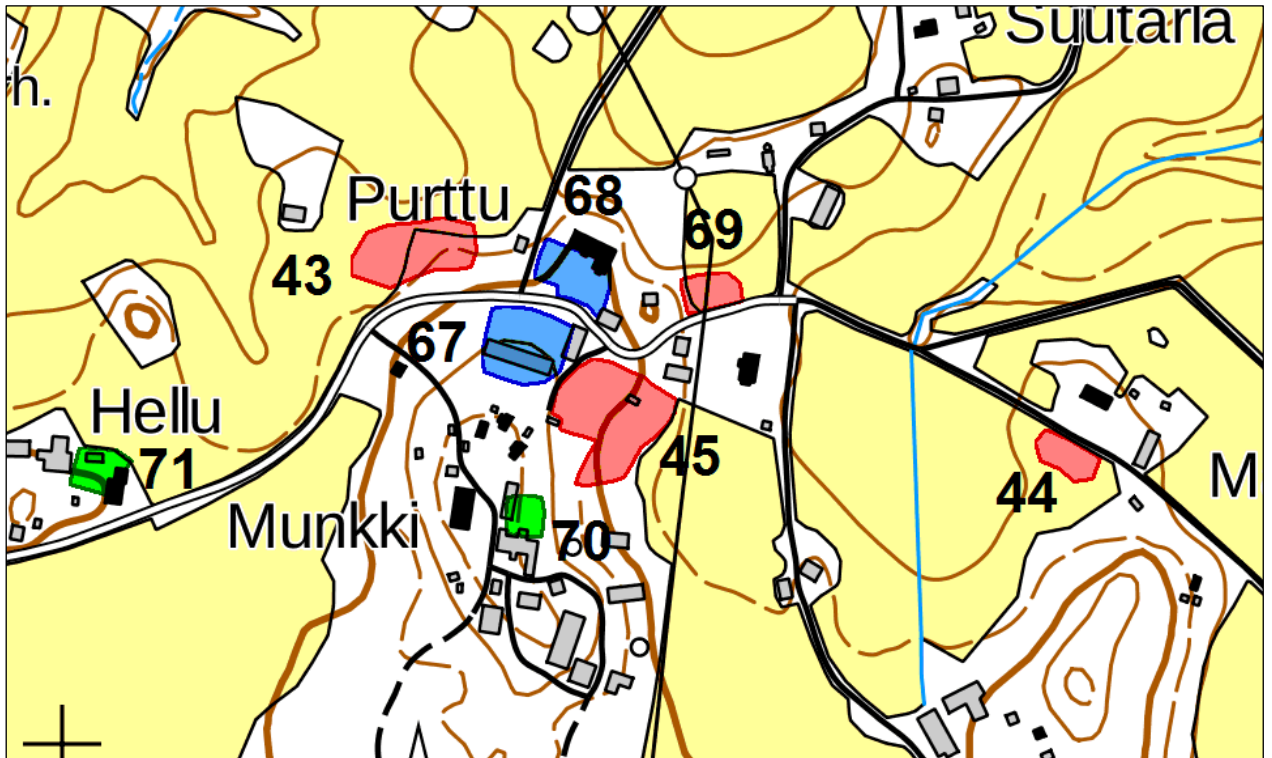
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km etelään.
 Isojakokartta 10

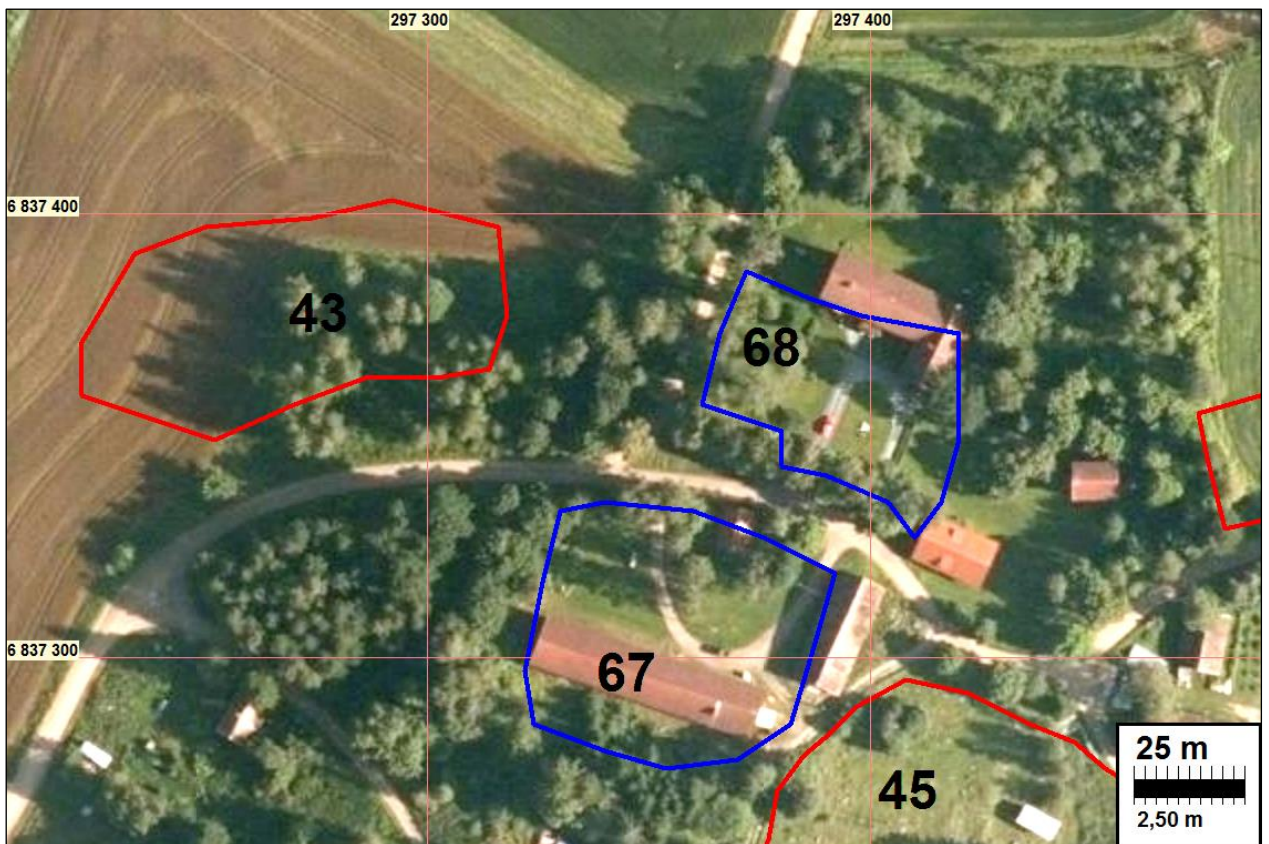
Huomiot: Vanha 1798 kartalta paikannettu Kalkunmäen kylän Oravaisten (N) toisen talon tonttimaa sijoittuu nykyisen Purtun talon länsipuolelle pellon eteläreunaan. Paikalla ei silmämääräisesti havainnoidusti nähty merkkejä vanasta talonpaikasta. Vuoden 1959 peruskartalla paikalla on ollut isohko ulkorakennus.

Oravaisen talon länsipuolella on sijainnut Oravaisten (O, krono hemman) toinen talo. Talon paikka paikantuu suurimmaksi osaksi nykyiseen peltoon. Peltona talonpaikka on ollut jo v. 1959 peruskartalla. Pitäjänkartalla v. 1848 molemmat talot ovat samalla kohden kuin 1798 kartalla mutta v. 1910 senaatinkartalla kohdilla ei ole taloja.

Talotontit ovat suhteellisen varhain autioituneet, ilmeisesti 1800-l lopulla, ennen nykyajan voimakasta maankäyttöä. Siten niiden kohdilla voisi olla jälkiä ja kulttuuri-kerrosta paikan vanhemmasta asutuksesta, vaikkakin itäisen talon kohdalla on ollut 1900-luvulla ulkorakennuksia ja läntisen talon tontti on pelloksi raivattu. Paikkaa voisi ainakin alustavasti pitää muinaisjäännöksenä, vaikka siitä ei voitu inventoinnissa konkreettisia merkkejä saada. Rajaus isojakokartapaikannuksen mukaisesti.

Punaisella muinaisjäännösrajaukset, sinisellä muut kulttuuriperintökohteet ja vihreällä isojakokartoilta paikannetut muut tonttimaat (havaintopaikat)

44 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI MÄRRI

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

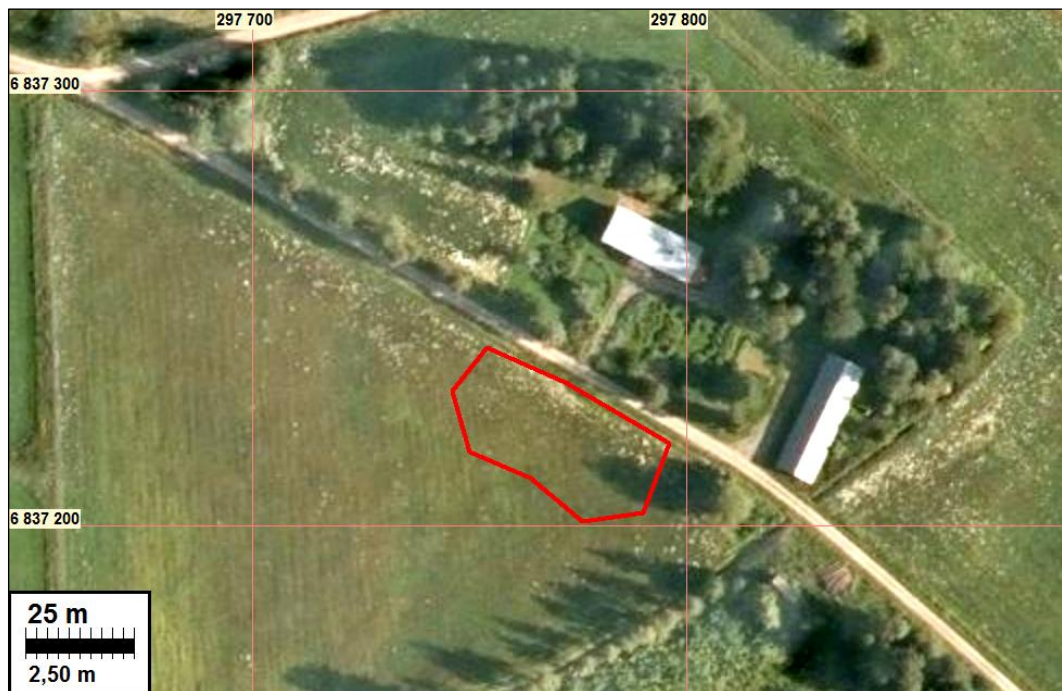
Koordin: N: 6837223 E: 297771

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km etelään.
Isojakokartta 11

Huomiot: Vanha 1798 kartalta paikannettu Kalkunmäen kylän yhden talon tonttima sijoittuu nykyiseen peltoon Märrin talon eteläpuolelle. Talo on samalla paikalla vielä 1848 pitäjänkartalla, mutta 1910 senaatinkartalla talo on pohjoisempaan, nykyisellä paikallaan. Kasvipeitteisestä pellostä ei saatu vanhaan taloon viittaavia havaintoja. Talotontin paikannus on kuitenkin hyvä. Voisi pitää ainakin alustavasti muinaisjään-
nöksenä. Rajaus isojakokarttapaikannuksen mukaisesti.

Kartta s. 66.

45 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI SORO JA SUUTARLA

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjään-
nös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837263 E: 297412

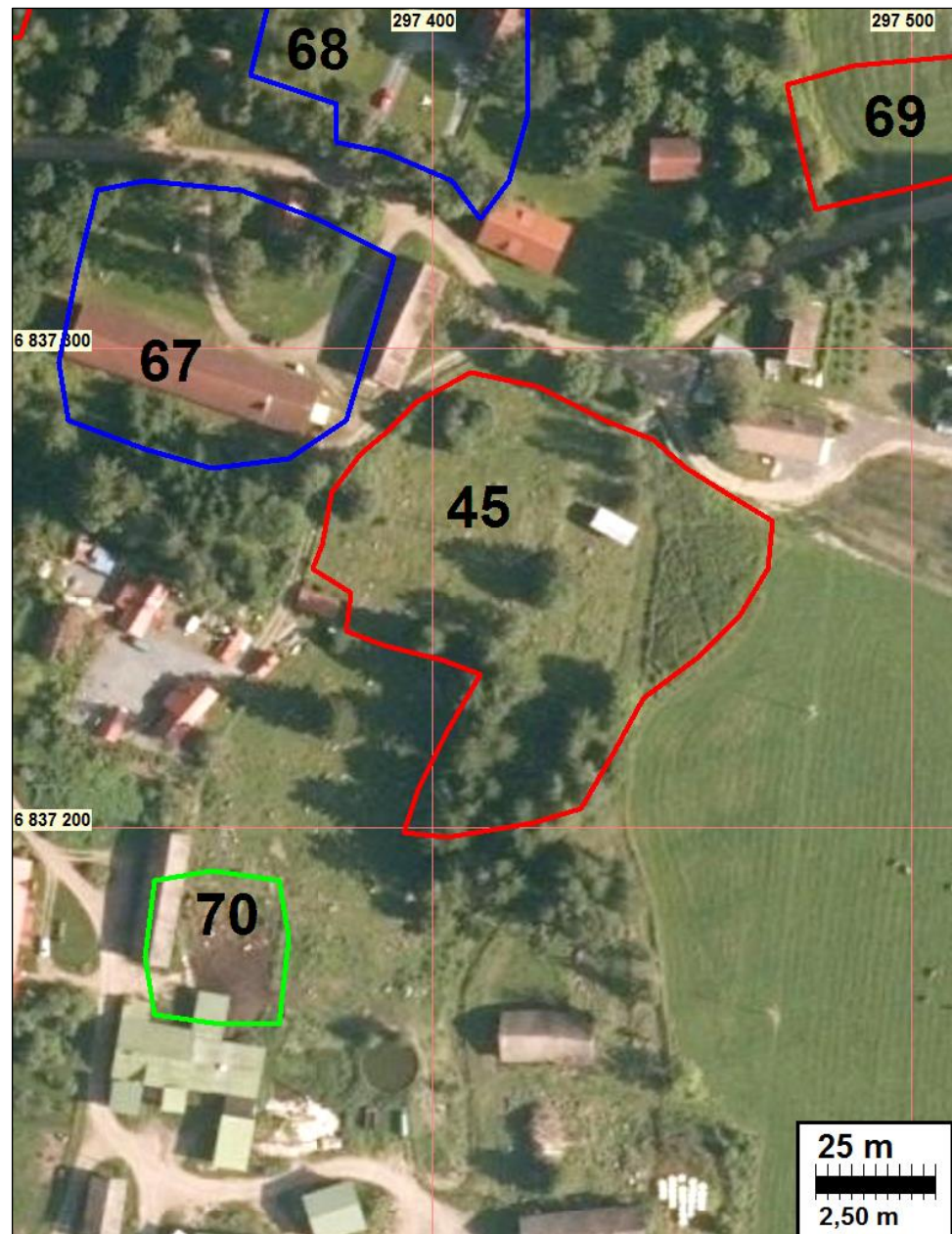
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,4 km etelään.
Isojakokartta 10 ja 11

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:
Kalkunmäessä sijaitsevat vanhat talotontti paikannettiin vuosina 1798 - 1801 laaditulta kartalta (Blom & Forselius). Talotontit ovat K Soro ja J Sutarla. Vanhat tontit ovat nyt autioita. V. 1848 kartalla talot ovat vielä paikoillaan. Vuoden 1910 se-
naatinkartalta ei talonpaikkoja voi päätellä. V, 1959 peruskartalla tonttimaat ovat autiot.

Vanhat talotontit K ja J ja sijaitsevat nyt aidatulla laitumella. Tästä syystä paikkaa tarkasteltiin kauempaa, sen pohjoispuolelta, joten kohdetta ei voi pitää "täysin tarkastettuna". Kivisen laitumen koillisosasta havaittiin noin 10 x 6 metrin kokoinen rakennuksen jäännös, jonka sisällä näyttäisi olevan romahtaneen uunin jäänteet. Vanhat tonttimaat vaikuttavat arkeologisesti ehjiltä ja silmänvaraisesti tarkasteltuna maaperältään hyvin säilyneiltä. Muinaisjäännösrajaus isojakokartapaikannusten perusteella.

Kartta s. 66

Punaisella muinaisjäännösrajaukset, sinisellä muut kulttuuriperintökohteet ja vihreällä isojakokartoilta paikannetut muut tonttimaat (havaintopaikat)

Vanha talotontti sijoittuu kiviseen peltoon. Kumpare kuvan vasemmassa laidassa näkyvän aitan oikealla puolella on rakennuksen jäännös. Lounaaseen.

47 HÄMEENKYRÖ PAPPILA KOSKENMAA

Mjtunnus: uusi

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6843109 E: 298678

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 3,7 km pohjoiseen.

Isojakokartta 15b

Huomiot: Alueelle paikantuu vanha talotontti v 1797 isojakokartalta - alue on ollut Pappilan maata, ja talo nimeltä Koskenmaa. Nykyisin vanha talotontti sijoittuu lehtipuuvaltaiseen sekametsään. Isojakokartalta kohtalaisen hyvin paikannetun vanhan talotontin länsireunamilla havaittiin noin 8 x 5 metrin kokoinen, hieman epämääräinen, rakennuksen perustus (N 6843123 E 298651). Enimmillään noin 30 cm korkean rakennuksen perustuksen kohdalla oli havaittavissa muutamia lohkokiviä ilman selkeää järjestystä. Kohtaan tehdystä koekuopasta paljastui hieman hiiltä ja muutamia pieniä tiilen paloja. Pitäjänkartalla 1848 paikalla on talo, myöhemmillä kartoilla alue on tyhjä. Paikan rajausta isojakokarttapaikannuksen ja maastohavaintojen perusteella.

Teemu Tiainen tekemässä muistiinpanoja rakennuksen jäänteiden kohdalla. Kuvattu koilliseen.

48 HÄMEENKYRÖ KOSTULA HANNU

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

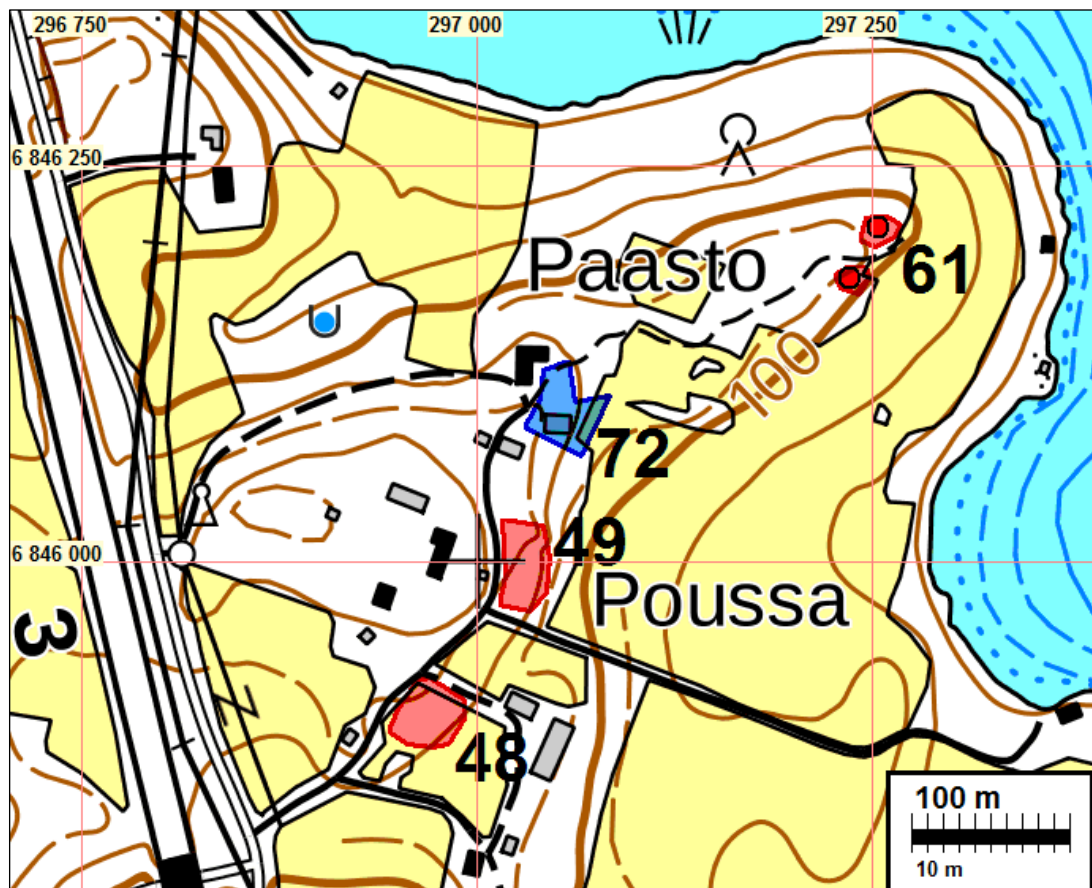
Koordin: N: 6845911 E: 296969

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,6 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 12

Huomiot: Vuoden 1818 isojakokartalla paikalla on Kostulan kylän talo a, Hannu. Paikka on nyt peltoa ja niittyä. Konkreettisia havaintoja vanhasta talosta ei saatu. Paikannus on kuitenkin hyvä ja pellossa on mahdollista olla jäljellä kerrostumia vanhasta asutuksesta. Vuoden 1848 kartalla talo on samalla paikalla. Vuoden 1910 senaatin-kartta on tulkinnan varainen tältä kohdilta, mutta vaikuttaisi siltä, että tämä talonpaikka olisi autio. V. 1959 kartalla paikka on autio.

Ilmakuva s. 72

49 HÄMEENKYRÖ KOSTULA POUSSA

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6845997 E: 297028

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

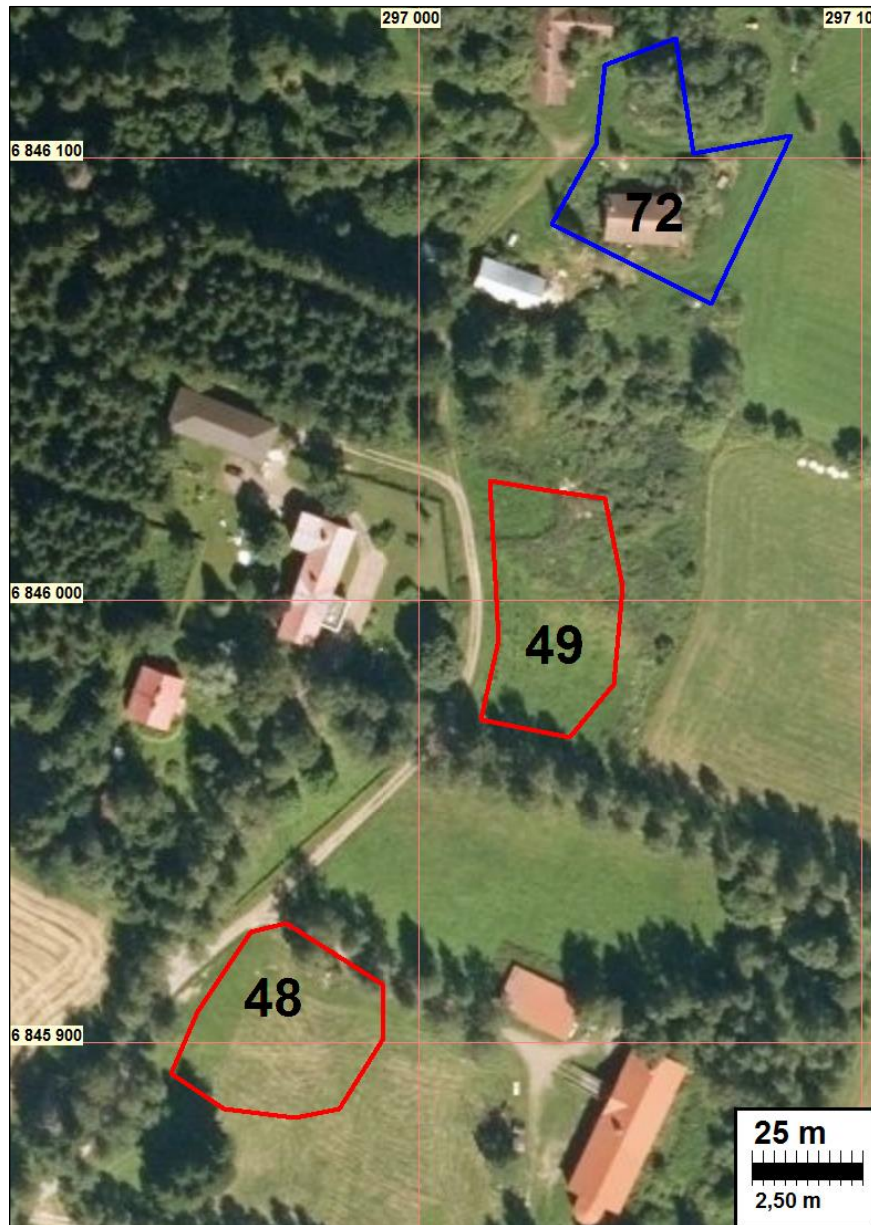
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,7 km pohjoiseen.

Isojakokartta 12

Huomiot: Isojakokartalta v. 1818 paikantuu selkeästi vanha talotontti nykyisen Poussan talon itäpuolelle, alueelle joka on rakentamaton ja raivaamaton. Tonttimaan paikantuu osin Paastoon menevän tien alle. Maastossa ei nyt havaittu maan päällä olevia rakenteita, mutta muutoin vanha talonpaikka - sen itäosa - vaikutti arkeologisesti melko ehjältä. Muinaisjäännösrajaus isojakokartan perusteella.

Paikalla on talo v. 1848 pitäjänkartalla. Senaatin kartta v. 1910 on tällä kohdin epä-määräinen. Vuoden 1959 kartalla paikka on tyhjä ja raivaamaton.

Kartta s. 71

talontontti, sijainnut tien kohdalla vasemmalla olevalla hakamaalla. Kuvattu etelään

50 HÄMEENKYRÖ HIRVOLA KLEMOLA JA ESKO

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6846577 E: 296532

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,3 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

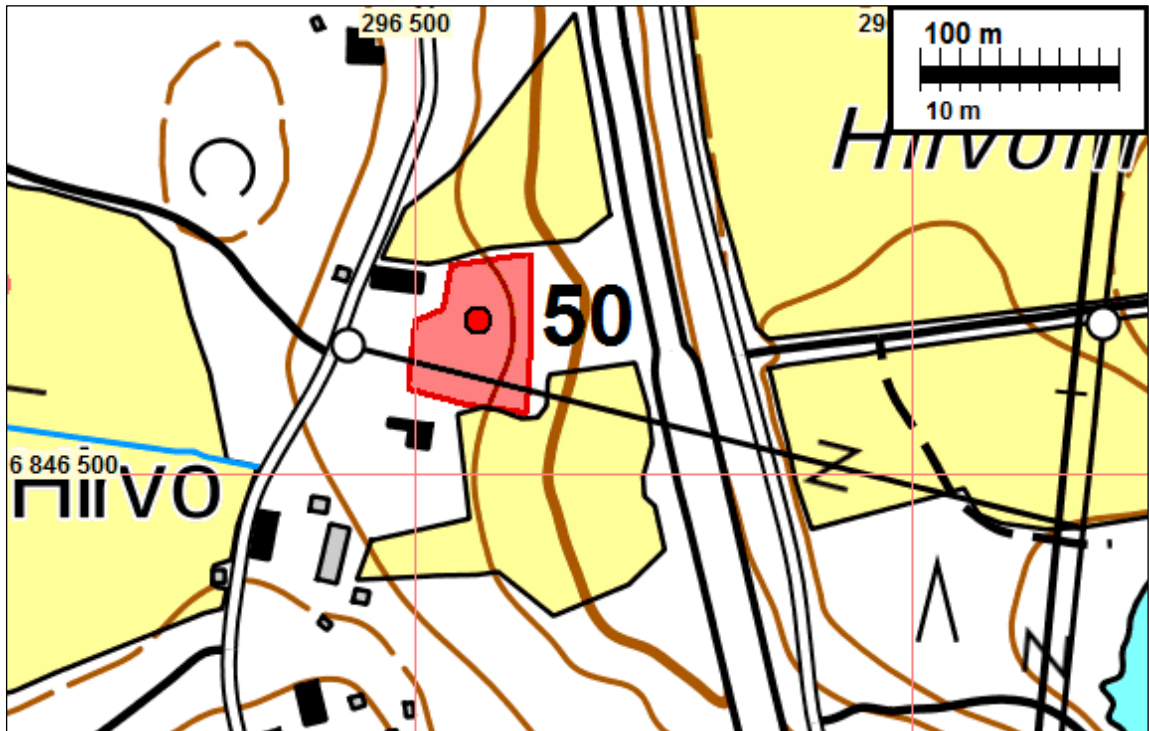
Huomiot: Sepänmaa 2017: Hirvolan kylän isojakokartalle (A17-05) vuodelta 1796 alueelle on merkitty kaksi rinnakkaista talotonttia. Pohjoisempi (e) on selitysosion (A17-5-10 vuodelta 1835) mukaan Klemolan talotontti ja eteläisempi (f) Eskon talotontti.

Pohjoisemmalla eli Klemolan tontilla todettiin uunin jäännös, halkaisijaltaan noin 3 m ja korkeudeltaan noin 1 m. Paikan länsipuolella nyt oleva talo oli autio. Pohjoisemman talotontin alueella on laajalti metsittynyttä vanhan talotontin aluetta, jossa todettiin nykyaikaisten (1900-luku) ulkorakennusten jäännöksiä, mutta ei maapinnalle näkyviä rakenteita. Alueelle tehtiin muutamia koekuoppia, mutta niistä ei löytynyt merkkejä muinaisjäännöksistä. Eteläisempi vanha talotontti on ollut rankemman viimeaikaisen maankäytön kohteena (mm. uudehko talo).

Pitäjänskartalla v. 1848 paikalla on kaksi taloa. Senaatinkartalla 1910 paikalla vaikuttaisi olevan vain yksi talo ja lähempänä tietä. V. 1959 peruskartalla pohjoisemmalla tontilla on kaksi ulkorakennusta - joiden jäänteitä nyt havaittiin.

Kuvan keskellä uunin jäännös. Kuvattu länteen.

51 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ ALANEN JA KNUTILA

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6845402 E: 296172

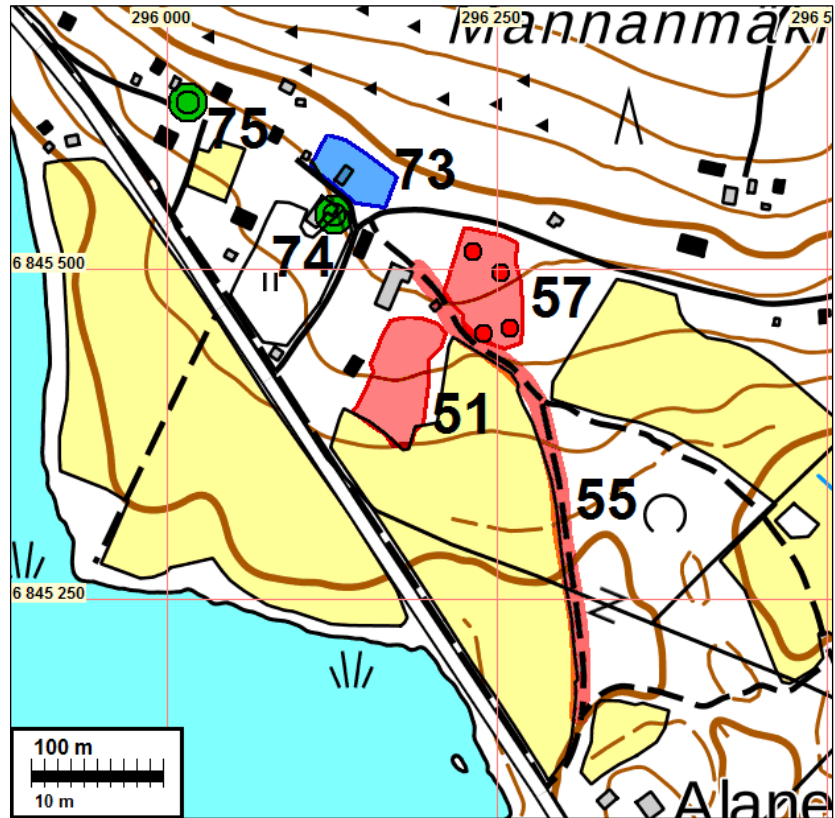
Tutkijat: Tiainen & Sepänmaa 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,3 km pohjoiseen.

Isojakokartta 6

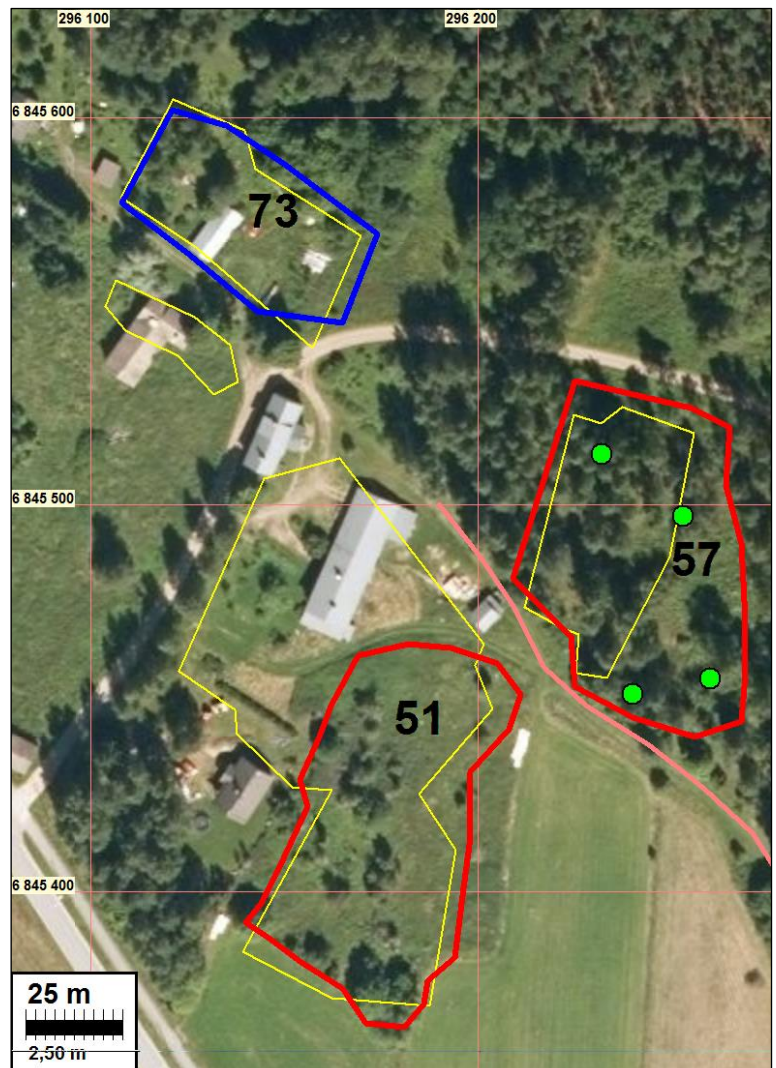
Huomiot: Paikalla on ollut talotontti isojakokartalla v. 1796 (mitattu). Talojen e (Alanen) ja Knutila (b) tonttimaat ovat nyt autioina. Kaakkoisosassa on talon b tonttimaata. Talolla b toinen ja erillinen tonttimaa alueen koillispuolella (erillinen kohde nro [57](#)). Tämän auton tonttimaan luoteispuolella ovat olleet talojen c ja d tontit mutta ne nyt rakennettua ja pihamaata. Autio ja rakentamaton tonttimaa on niittymäistä maastoa jossa on paikoin puita ja pusikkoa. Alueen eteläosaan tehdyssä koekuopassa (N 6845393 E 296180) todettiin kulttuurikerrosta.

Pitäjäkartalla v. 1848 talot ovat samoin kuin isojakokartalla. Senaatinkartalla v. 1910 kylätontti on jo hajonnut ja tämä tonttimaa on autiona. Tontti on rakentamaton ja metsäksi (tai pusikoksi) merkitty v. 1959 peruskartalla.

Punaisella muinaisjäännösrajaukset, sinisellä muut kulttuuriperintökohteet ja kartalla vihreällä isojakokartoilta paikannetut muut tonttimaat (havaintopaikat).

Ilmakuvassa vanhat tonttimaat keltaisella ja vihrein palloin kohteessa havaitut rakenteet

Lapion kohdalta koekuopassa todettiin yli 40 cm paksu kulttuurikerros. Kuvattu länteen.

53 HÄMEENKYRÖ SUOSAAREN KIVI

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: raja: kivi

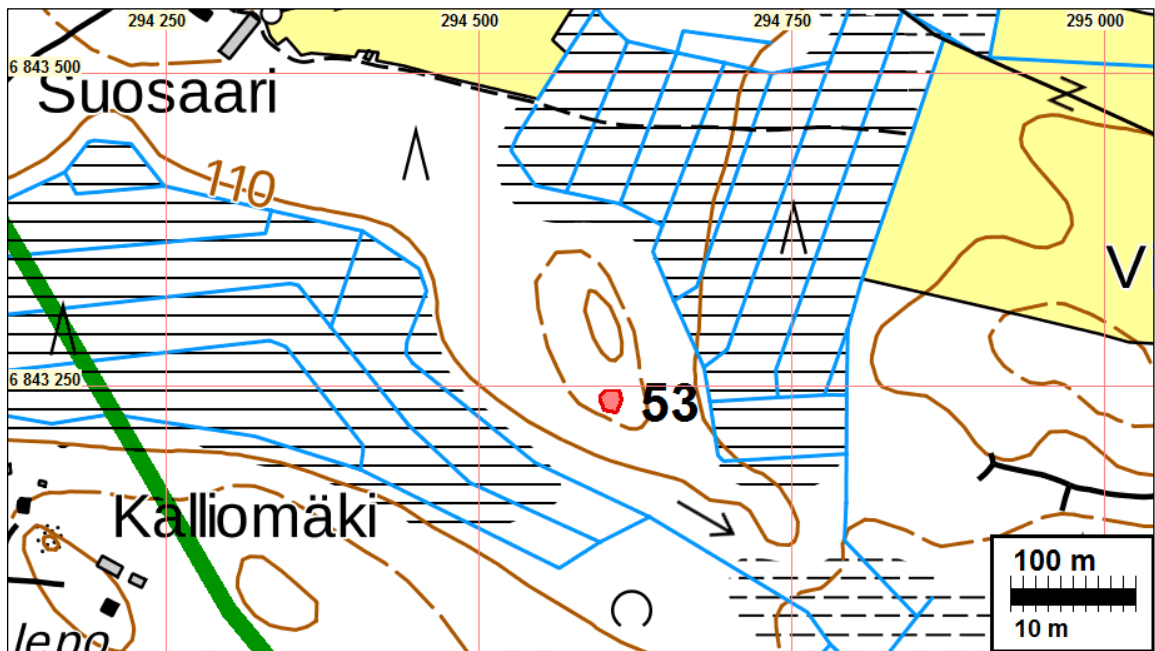
Koordin: N: 6843236 E: 294604

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 5,3 km luoteeseen.
 Isojakokartta 15b

Huomiot: Sepänmaa 2017:
 Pappilan kylän isojakokarttaan (A17-21-1) vuodelta 1797 on läntisimmäksi rajapainaksi merkitty: "N:o 10 Suosaren kivi". Kyseinen rajapiste on edelleen käytössä ja rajaa pohjoisessa ja luoteessa Järvenkylää, idässä Pappilan kylää ja etelässä Tuokkolan kylää.

Rajakivi sijaitsee ojitettujen, metsää kasvavien soiden välisellä moreeniharjanteella, puusto on kuusimetsää. Kivi on noin 3 x 3 m levyinen ja noin 2 m korkea. Kiven pystysuoralle eteläkyljelle, noin 130 cm korkeudelle, on 12 cm korkein numero hakattu "107". Muita merkintöjä kivistä ei löytynyt. Kiven laelle ei päästy nousemaan sillä mahdollisesti olevia merkintöjä tarkastamaan.

Kivistä 1-2 m lounaaseen on epämääräinen kasa max. 50 cm:n kokoisia kiviä. Kyseessä saattaa olla luontainen kivirykelmä, mutta toisaalta kyseessä voivat olla jäännökset kiven laella mahdollisesti sijainneesta, hajotetusta rajamerkistä. Kivistä noin 30 m itään, Pappilan kylän ja Järvenkylän välisellä rajalinjalla on pienen kallioharjanteen päällä muutama alle 40 cm kokoinen kivi rykelmässä (N 6843237 E 294634). Kyseessä on rajalinjaa osoittava viitta.

Kiven ja kuvaajan välissä rykelmä pienempiä kiviä - mahdollisesti jäännöksiä tuhotusta rajamerkistä. Suuren kiven kuvassa oikeanpuoleisella seinämällä on hakkaus: 107. Kuvattu koilliseen.

Hakkaus "107" kiven eteläkyljessä.

Lapion oikealla puolella rajalinjan suuntaa osoittava kivikasa. Taustalla siintää "Suosaaren kivi"-niminen rajamerkki. Kuvattu länteen.

54 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA KÄRJEN TORPPA

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6840197 E: 297256

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,3 km luoteeseen.

Isojakokartta 16

Huomiot: Sepänmaa 2017:

Tuokkolan kylän isojakokartalla (16_A17-31) vuodelta 1765 on merkitty tontti n:o 7. Selitysosion (A17-31-12) perusteella kyseessä on ollut Tuokkolan rusthollitilan Kärki-niminen torppa. Torppa esiintyy myös vuoden 1803 kartassa (selitysosio A17-31-27). Vuoden 1848 pitäjänkartalla torppaa ei enää esiinny, kuten ei myöhemmissäkään kartoissa. Paikka on nykyään pellolla. Rajaus isojakokartapaikannuksen mukaisesti. Paikka on pellossa ja siitä ei ole saatu konkreettisia muinaisjäännöshavaintoja. Sen paikannus isojakokartalta on kuitenkin hyvä ja tarkka. Torppa on suhteellisen varhain autioitunut. Periaatteessa peltokerroksen alla voisi olla jäljellä vielä merkkejä vanhasta, 1700-luvun puolen välin (tai aiemmasta) torpasta. Paikkaa voisi ainakin alustavasti pitää muinaisjäännöksenä.

Kuvan keskikohdalla, sähkölinjasta noin 40 m kuaaajan suuntaan, on sijainnut torppa. koilliseen.

55 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASAN TIE 3

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tie

Koordin: N: 6845370 E: 296289

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,2 km pohjoiseen.

Huomiot: Järvenkylä. Hylätty mutta peltotienä vielä eheänä säilynyt osuus vanhasta Hämeenlinna-Vaasa tiestä. Tielinja on hylätty 1900 luvulla. Tielinja kulkee muinaisjäänökseksi merkityn osuuden luoteispäästä edelleen länteen pihateinä ja yhtyy kauempana nykyiseen tiehen 13087. Paikannettu 1700-l lopun kartoilta. Tielinja voi olla peräisin jo 1500-luvulta.

Kartta s. 75, Ilmakuva s. 75

Vanha tie erkanee Vesajärventiestä pohjoiseen peltotienä. Taustalla vasemmassa kulmassa Järvenkylä Alanen (nro 57)

kuva Google

57 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ KNUTILA

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6845497 E: 296253

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,4 km pohjoiseen.
Isojakokartta 6

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017: Vuoden 1796 (mittausvuosi) kartalta paikannettu Knutilan toinen talotontti (b) sijaitsee Mannanmäen eteläpuolella, nykyisen tilakeskuksen idänpuoleisessa metsikössä. Maan tasalla kasvaa jonkin verran vadelmaa, mutta yleisesti metsikkö on varsin avarapohjaista. Maasto paikalla laskee loivasti kohti etelää.

Vanhan tonttimaan alueelta havaittiin kaksi mahdollisesti rakennuksiin liittyvää jäännöstä. Läntisempi niistä (N 6845513 E 296232) on kiven, maan ja tiilen sekainen rökkiö, joka on kooltaan noin 3,5 x 3 metriä, korkeus hieman yli metri. Maanpinnalle tästä rökkiöstä ei näy muuta kuin turpeen peittämiä kiviä, mutta siihen tehdystä koekuopasta todettiin siis myös tiilen kappaleita. Kyseinen rökkiö on tulkittava uunin raunioksi.

Toinen mahdollinen rakennukseen liittyvä jäännös (N 6845497 E 296253) on kooltaan noin 3 x 5 metriä, korkeutta tällä rökkiöllä on alle metri. Maanpinnalla turpeen sekaisessa, hieman epämääräisen muotoisessa rökkiössä, on näkyvissä muutama tiilen kappale. Tämäkin rökkiö on tulkittavissa laonneeksi uuniksi.

Mainittujen uunin jäännöksiksi tulkittujen rökkiöiden eteläpuolella, vanhalta kartalta asemoidun talotontin ulkopuolelta, havaittiin toiset kaksi rökkiötä. Näistä itäisempi (N 6845455 E 296260) on pyöreähkö, halkaisijaltaan 4 metriä ja korkeudeltaan noin 1,2 metriä. Läntisempi näistä rökkiöistä (N 6845451 E 296240) on noin 4 x 3,5 metrin kokoinen ja korkeudeltaan noin 0,9 metriä. Molempien rökkiöiden reunalla ja välittömästi reunan ulkopuolelle tehdystä koekuopista havaittiin vain kiveä ja maata. Rökkiöt voivat olla pellonraivausrökkiöitä, mutta ollakseen niitä, rökkiöissä on reiluhkosti maata. Mikäli ne olisivat uuneja, olisi koekuopista voinut luulla löytyvän tiilen paloja. Rökkiöiden ajoitus ja funktio jäivät siis epäselviksi.

Kohteen muinaisjäännösräjäys perustuu vanhalta kartalta asemoituun talotonttiin, kahteen mahdolliseen uunin jäännökseen sekä kahteen ajoittamattomaksi jääneeseen rökkiöön.

Pitäjänskartalla v. 1848 tilanne sama kuin isojakokartalla, senaatinkartalla 1910 tontti on autio ja peruskartalla v. 1959 metsää.

Läntisempi kiven ja maan sekainen rökkiö. Länteen.

Itäisempi mahdollinen rakennuksen jäännös. Itään.

Itäisempi kiven ja maan sekainen röykkiö. Koilliseen.

Läntisempi uunin jäännös. Pohjoiskoilliseen.

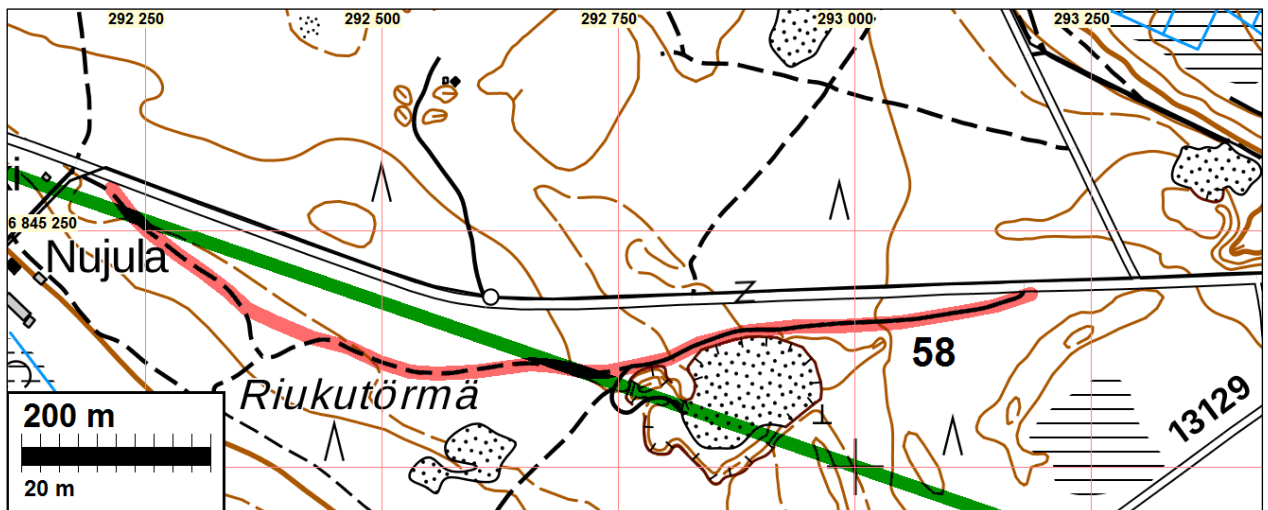
58 HÄMEENKYRÖ VANHA VAASANTIE 4

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tie

Koordin: N: 6845099 E: 292588

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,0 km luoteeseen.
 Huomiot: 1900-luvun alkupuolella hylätty osuus vanhasta Hämeenlinna (Turku) - Vaasa tiestä, nyt metsätienä nykyisen tien eteläpuolella ja siten arkeologisesti ehjä. Tielinja paikannettu 1700-l lopun kartoista.

Vanha tie nykyisen eteläpuolella tieosuuden länsipäässä. Kuva Google.

59 HÄMEENKYRÖ PAPPILA YLI-NISKALA

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6843989 E: 298376

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

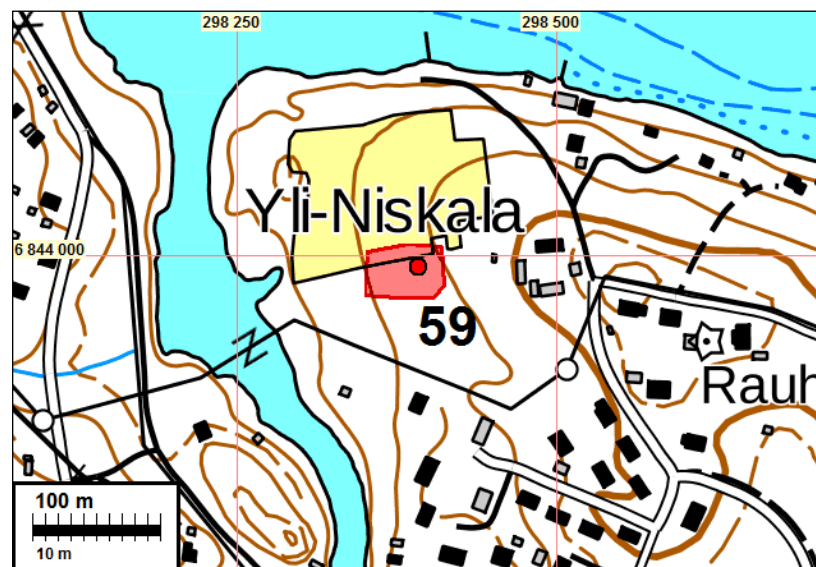
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,5 km pohjoiseen.
Isojakokartta 15b

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Vanha talotontti paikannettiin vuonna 1797 laaditun isojakokartan (Tuderus) perusteella. Paikka sijoittuu nykyisen Pappilanjoen niskan itäpuolelle, pienen pellon eteläpuolelle. Paikka on kosteapohjaista savimaata, jossa maanpinnalle näkyy muutamia kiviä. Alueelle on tehty laajalti ojakaivantoja.

Koordinaattipisteestä N 6843991 E 298392 havaittiin noin 4 x 3 metrin kokoinen lohkokivinen rakennuksen perusta. Paikalle tehdystä pienestä koekuopasta havaittiin muutamia tiilen muruja. Isojakokartan talonpaikka vaikuttaisi paikantuvan hivenen lännemmäksi kuin nyt havaittu rakennuksen perusta. Alueelta ei havaittu muuta vanhaan talotonttiin liittyvää, mutta on kuitenkin todettava, että alue on hyvin ryteikköinen ja pitkän (inventoinnin aikana) laonheen heinän peittämä, mikä osaltaan vaikeutti havaintojen tekemistä. Alueen rajausta on tehty rakennuksen pohjajärvän ja isojakokartan perusteella.

Pitäjänskartalla 1948 paikalla on talo, senaatin kartalla v. 1910 talo on huomattavasti idempänä, nykyisellä paikallaan.

Timo Sepänmaa seisoo havaitun rakennuksen perustan länsireunalla. Pohjoiseen.

60 HÄMEENKYRÖ RAJA HÅNGA

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: raja: kivi

Koordin: N: 6843237 E: 295522

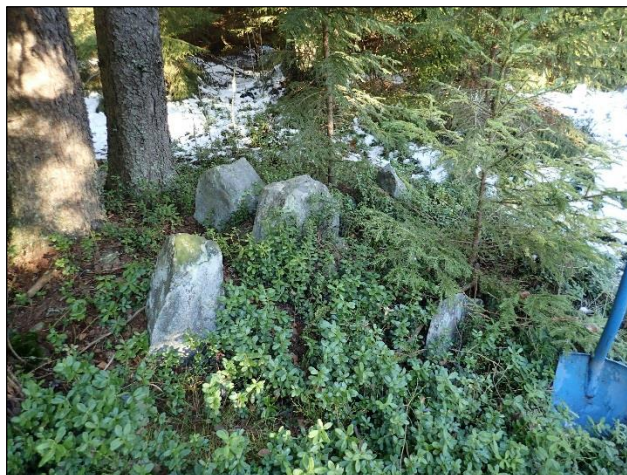
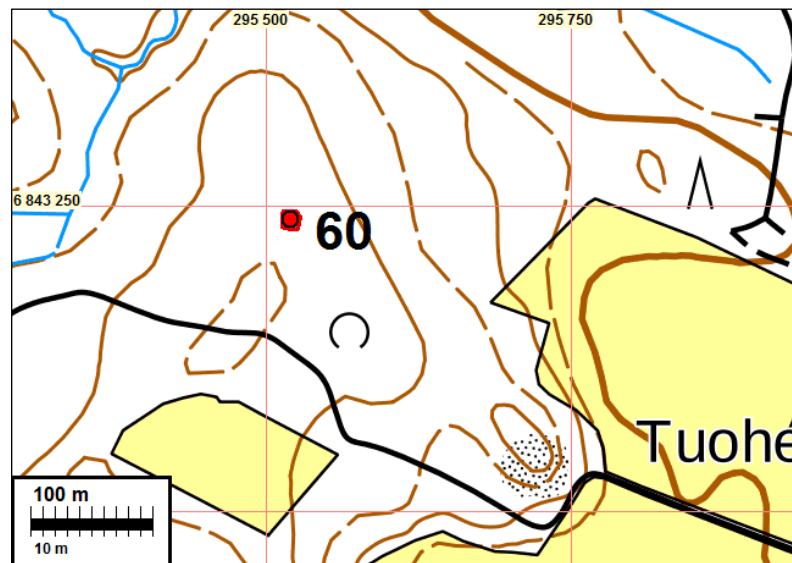
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,7 km luoteeseen.

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Vuoden 1797 kartalta paikannettu (Tuderus) rajamerkki sijaitsee Järvenkylän ja Urjaisen kylien rajalla. Kartalla rajamerkki on merkitty tekstillä "N12 Raja Hånga".

Rajamerkki sijaitsee nykyiselläkin kiinteistörajalla, kahden eri-ikäisen talousmetsän rajalla. Paikalla on viisi pystyssä olevaa kiveä. Kivistä neljä on laitettu ikään kuin neliön nurkkiin ja viides kivi niiden keskelle. Kivien korkeus maanpinnalta on max. 40 cm ja ne ovat paikoillaan noin neliömetrin alalla. Hakkauksia kivistä en havainnut.

Viiden kiven muodostama rajamerkki. Itäkoilliseen.

61 HÄMEENKYRÖ PAASTO ITÄ

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6846211 E: 297254

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,8 km pohjoiseen.
 Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017: Paastonniemen laella, hieman yli 100 metrin korkeustasolla, sijaitsee kaksi kiven ja maan sekaista röykkiötä. Maaperä alueella on kivistä saven sekaista hiesua.

Pohjoisempi röykkiö (N 6846211 E 297254) on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin viisi metriä ja korkeudeltaan max. 60 cm. Eteläisemmän röykkiön (N 6846179 E 297236) halkaisija on noin 4,5 m ja korkeus noin 40 cm. Röykkiöt ovat hyvin toistensa kaltaisia: ne ovat maan ja kiven sekaisia ja sijaitsevat kymmenisen metriä pellon reunasta metsän puolelle. Pellon ja metsän rajassa on nähtävissä jonkin verran ilmiselvästi pellostä raivattuja kiviä - näitä kiviä ei ole kasattu röykkiöihin, vaan pikemminkin lykitty pellolta mielivaltaisesti metsän puolelle. Pohjoisempaan röykkiöön tehtiin koekuoppa, jota sen kivisyyden vuoksi ei kaivettu noin 20 cm syvemmäksi. Röykkiön viereen tehtiin kaksi koekuoppaa, joista ei löydetty mitään niiden funktiota selittävää. Eteläisemmän röykkiön viereen tehdystä koekuopasta ei myöskään löydetty mitään mainittavaa.

Röykkiöt sijaitsevat hieman oudossa paikassa ollakseen pellonraivausröykkiöitä. Ei kuitenkaan ole poissuljettua, että ne silti olisivat sellaisia. Rakennuksen kiukaiksi röykkiöt ovat puolestaan kovin matalia, eikä niistä tai niiden ympäristöstä löytynyt esim. tiilen paloja, joita voisi olettaa löytyvän uunien läheltä. Ei ole poissuljettua, eikä toisaalta myöskään todistettua, että röykkiöt olisivat esihistoriallisia hautoja. Röykkiöistä alle kaksi km koilliseen sijaitsevasta Osaran niemestä sijaitsee samankaltaisia röykkiöitä, jotka on tulkittu rautakautisiksi hautaröykkiöiksi (Räystä, mj-tunnus 108010026).

Kartta s. 71

Pohjoisempi röykkiö. Kaakkoon.

Eteläisempi röykkiö. Itään.

63 HÄMEENKYRÖ UNTILA NIMETÖN TALO

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6847771 E: 298364

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.

Isojakokartta 4

Huomiot: Isojakokartalla v. 1789 on nykyisen Prakan talon länsipuolelle, nykyisen Osarantien itäpuolelle merkitty talo. Pitäjänkartta v.1848 on kohdalla epäselvä, mutta tätä taloa ei näyttäisi olevan. Talon kohdalla tai sen liepeillä on v. 1959 kartalla ollut pieni peltoilkku. Talotontin paikannus vaikuttaa epätarkalta. Nyt se on sijoitettu Untilan puolelle aivan Räystön rajalle, Touhunsaarentien pohjoisreunalle, mutta voisiko se olla sijainnut kuitenkin hieman etelämpänä Räystön puolella? Maastohavainnoin ei paikkaa voitu varmistaa. Paikalla käydessä kohdalla oli käännetty kasvimaata hiekkaperäisessä maastossa - pinta täysin auki. Siinä ei havaittu mitään merkkejä vanhasta talosta, eikä niitä nähty metsäisessä ja pusikkoisessa lähiympäristössäkään. Vanhan talopaikan paikannus on kuitenkin selkeä ja hyvä. Paikan suojelustatus on ongelmallinen. Ehkä kuitenkin syytä pitää alustavasti muinaisjäännöksenä, koska kyseessä on kuitenkin suhteellisen varhain autioitunut tonttimaata. Rajaus isojakokarttapaikannuksen mukaisesti, melko karkeasti.

Kartta s. 55

69 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI TIPIÄ 2

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837343 E: 297490

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km etelään.
 Isojakokartta 10

Huomiot: Tipiän toisen talon vanha tonttima v. 1796 kartalta - jossa talo F "Matts Tipiä krono hemman". Alue on nyt suurelta osin peltoa ja pieneltä osin länsipäässä metsäistä maastoa. Pitäjänkartalla 1848 talo vaikuttaisi olevan samalla paikalla mutta senaatinkartalla talon paikka vaikuttaisi olevan autiona. V. 1959 peruskartalla paikka on kuten nykyin, pääosin peltona. Vaikka inventoinnissa ei saatu pellostä konkreettisia merkkejä vanhasta talotontista, voisi sitä alustavasti pitää muinaisjäännöksenä. Rajaus isojakokartan tonttimaan mukaisesti.

Kartta s. 66

78 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 3

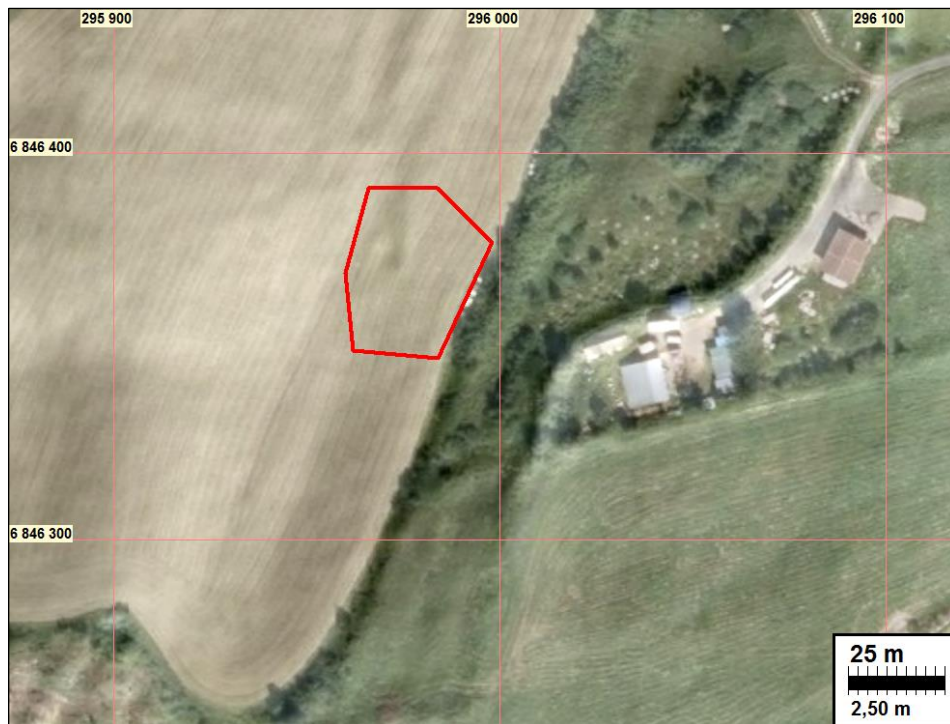
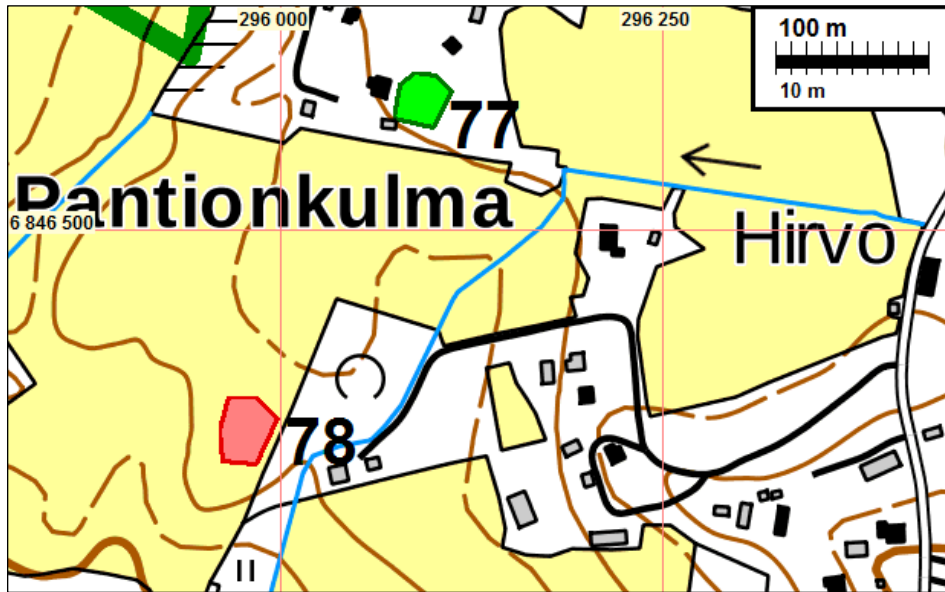
Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6846369 E: 295988

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,3 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 3 ja 4

Huomiot: Vuoden 1796 isojakokartalle on paikalle merkitty torppa (nimeä ei saatu selvitettyä). Torppa on merkitty v. 1848 pitäjänkartalle. Vuoden 1959 kartalle on kohdalle merkitty pieni peltosaareke. Nyt torpanpaikka on peltoa, josta ei saatu torppaan viittaavia konkreettisia havaintoja. Torpan perustamisistä ei saatu tietoja - jos kyseessä olisi 1700 luvun puolta väliä vanhempi torppa paikkaa voisi pitää muinaisjäännöksenä, vaikka on oletettavissa että pellonraivaus on jäänteet voinut hävittää. Ehkä on syytä alustavasti pitää muinaisjäännöksenä (koska on täysin autio). Kyseessä on siis rajatapaus siitä, pitäisikö paikkaa suojella vaiko ei.

80 HÄMEENKYRÖ URJAINEN SOLDATS TORP

Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6847233 E: 298064

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,5 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 18

Huomiot: Torppa paikantuu selkeästi v. 1769 isojakokartalta Urjaisten tien laitaan, sen eteläpuolelle. Paikalla ei havaittu asutuksen merkkejä. Paikalla on nyt kapea metsä tien ja pellon välillä. On mahdollista että torppa olisi voinut sijaita hieman kauempana tiestä, nykyisessä pellossa. Pitäjänkartalla v. 1948 on merkitty torppa tien pohjoispuolelle ja hieman kauemmaksi länteen. Kyseessä voi olla suhteellisen varhain autioitunut sotilastorpan paikka, joka saattaa olla osin peltoviljelyn runtelema. Vaikka paikasta ei nyt saatu konkreettisia todisteita, voisi sitä ainakin alustavasti pitää muinaisjäännöksenä. Sen rajaus isojakokarttapaikannuksen mukaisesti (paikannustarkkuus n. ± 15 m itä-länsi suunnassa, mikä on otettu rajauksessa huomioon).

Kartta s. 37 ja s. 97, ilmakuva s. 63.

81 HÄMEENKYRÖ URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 1

Mjtunnus: uusi
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6847439 E: 293878

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 9,1 km luoteeseen.
Isojakokartta 5

Huomiot: Vuoden 1796 kartalla paikalla on torppa. Samalla paikalla 1848 pitäjänkartalla. V. 1910 senaatinkartalla vaikuttaisi sijaitsevan pohjoisempana, paikassa missä nykyin talo. V. 1959 peruskartalla paikka on merkitty pusikoksi. Paikalla ei havaittu mitään torppaan viittaavaa. Nuori torppa, hieman epävarma paikannus, eikä konkreettisia havaintoja siitä. Kuitenkin mahdollisesti suhteellisen varhain autioitunut torpan paikka vaikkakaan torpan perustamisistä ei ole tietoa (onko 1700-luvun loppua vanhempi?). Paikkaa ehkä voisi pitää alustavasti muinaisjäännöksenä - tarkempi tutkimus ratkaisisi sen arvon.

95 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA JÄMMILÄ TORPPA

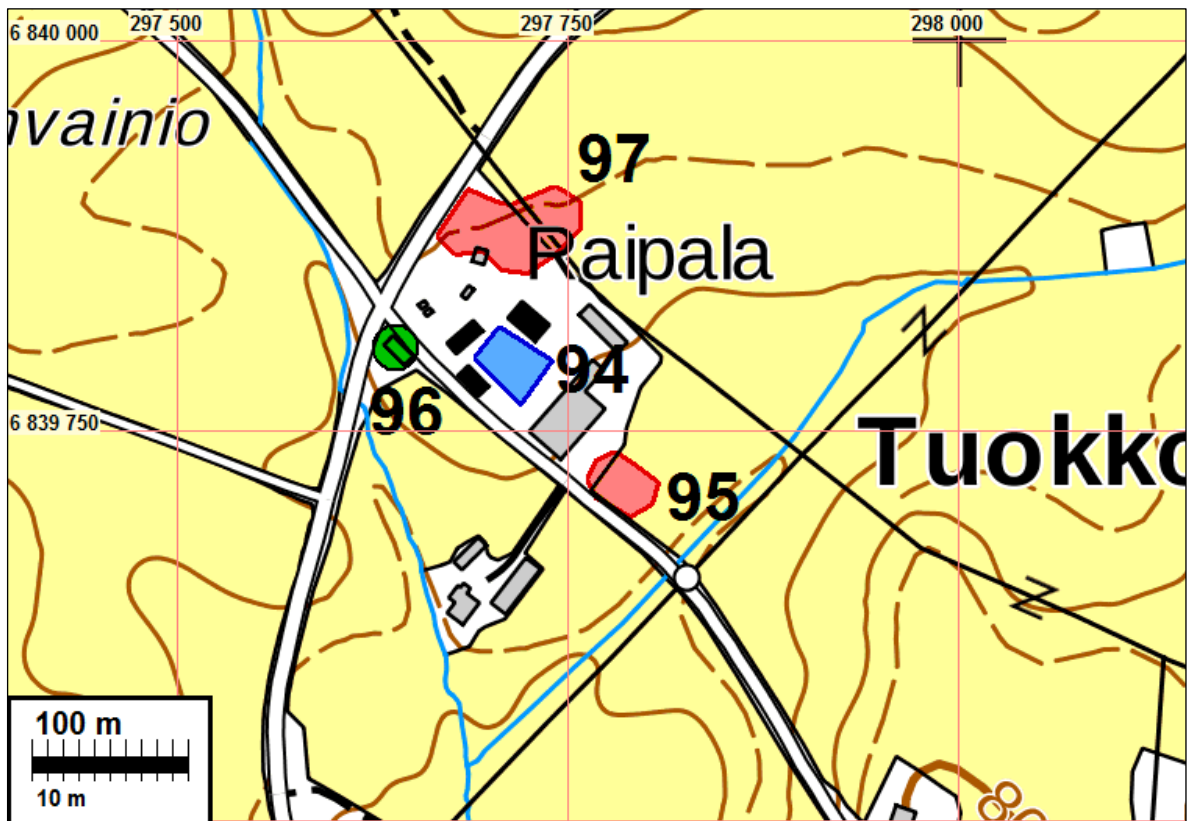
Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839715 E: 297788

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,7 km luoteeseen.
 Isojakokartta 16

Huomiot: Vuoden 1765 isojakokartalla talo nro 3, Jämmilä torp. Tonttimaan on nykyisessä pellossa. Alue on ollut peltoa pitäjänkartalla v. 1848 ja senaatinkartalla 1910 sekä 1959 peruskartalla. Paikalla käytäessä pelto nurmella eikä havaintoja vanhasta torpasta saatu. Kyseessä on kuitenkin suhteellisen varhain autioitunut vanha torppa joka periaatteessa olisi muinaisjäännöskelpoinen vaikka konkreettisia havaintoja ei ole. Isojakokarttapaikannus on kuitenkin tarkka. Alustavasti syytä pitää muinaisjäännöksenä - pellossa voi ehkä syvemmillä olla jälkiä vanhasta torpasta.

Ilmakuva s. 92

Muinaisjäännökset punaisella, muu kulttuuriperintökohde sinisellä, havaintopaikka vihreällä.

Jämmilän tonttimaa pellossa. Pohjoiseen. Kuva Google.

97 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA TORPAT 5, 6 JA 10

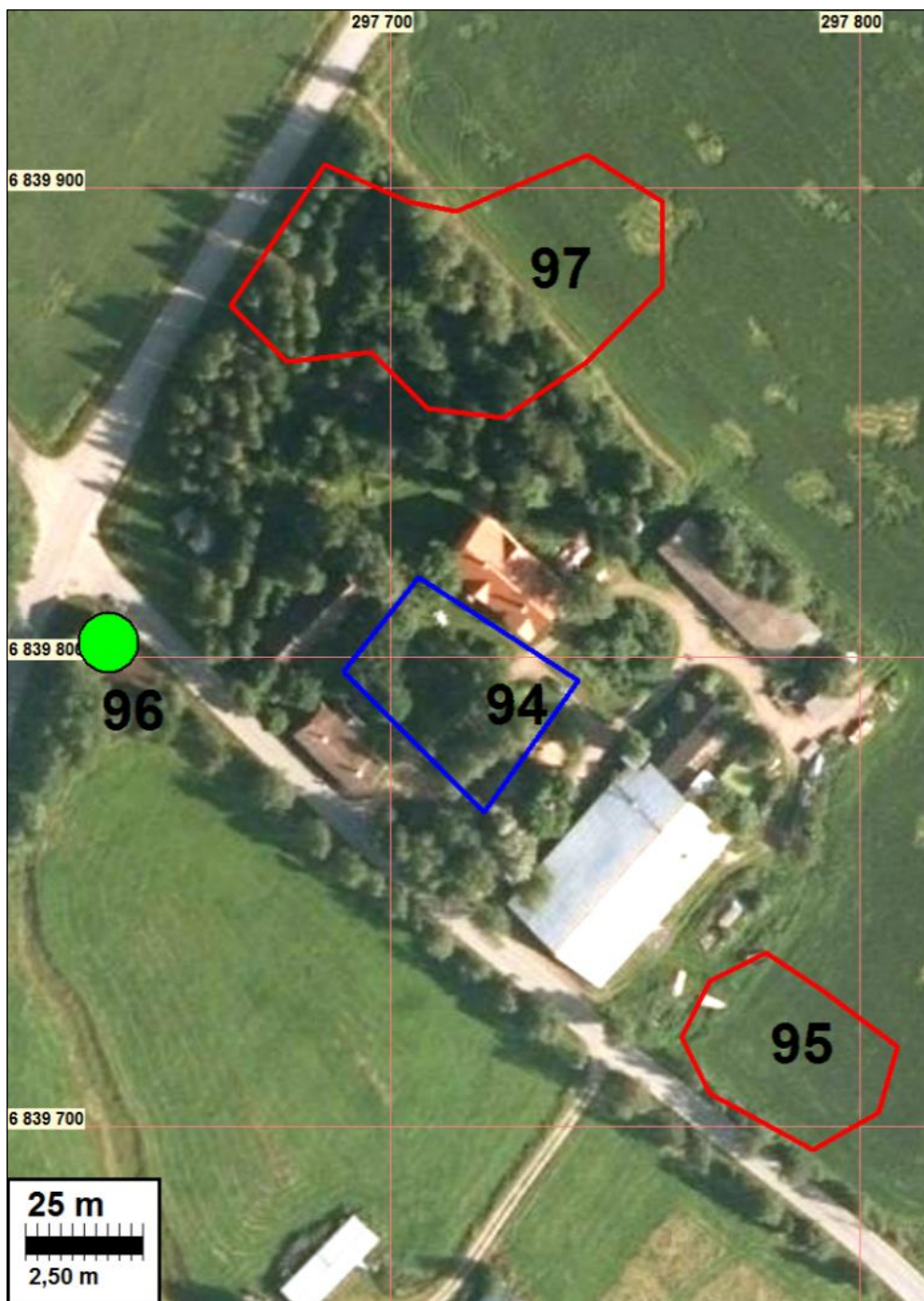
Mjtnnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839877 E: 297714

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,7 km luoteeseen.
 Isojakokartta 16

Huomiot: Isojakokartalla v. 1765 on kolme torppaa vierekkäin: 5 Ropilo (läntisin), 6 Mäntylä (itäisin) ja 10 rakuunan torppa (edellisten välissä). Vanha tielinja on kulkenut 5 ja 10 välistä. Nykyinen tielinja hieman pohjoisempänä 5:n pohjois-luoteissivuilta. Pitäjänkartalle v. 1848 on paikalle merkitty ainakin yksi torppa. Senaatinkartalla 1910 ei torppia vaikuttaisi olevan. V. 1959 peruskartalla torppien kohdat tyhjiä, kuten nykyisinkin - Raipalan pihamaan pohjoisreunamilla. Alue on nyt metsäistä pihamaata. Tieltä silmänvaraisesti havainnoiden ei merkkejä torpista maan päälle erotu. Alue vaikuttaa arkeologisesti melko ehjältä ja siellä voisi periaatteessa sijaita maaperässä säilyneitä merkkejä vanhoista torpista. Itäisin torpanpaikka on nykyisessä pellossa. Aluetta on syytä pitää ainakin alustavasti muinaisjäännöksenä. Rajaus isojakokarttapaikannuksen mukaisesti.

Kartta s. 91

Kolmen torpan paikat metsikössä ja pellossa. Nykyinen tielinja on uusi, vanha on mennyt metsikön läpi.
Kuva Google.

110 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 3 KNUTILA

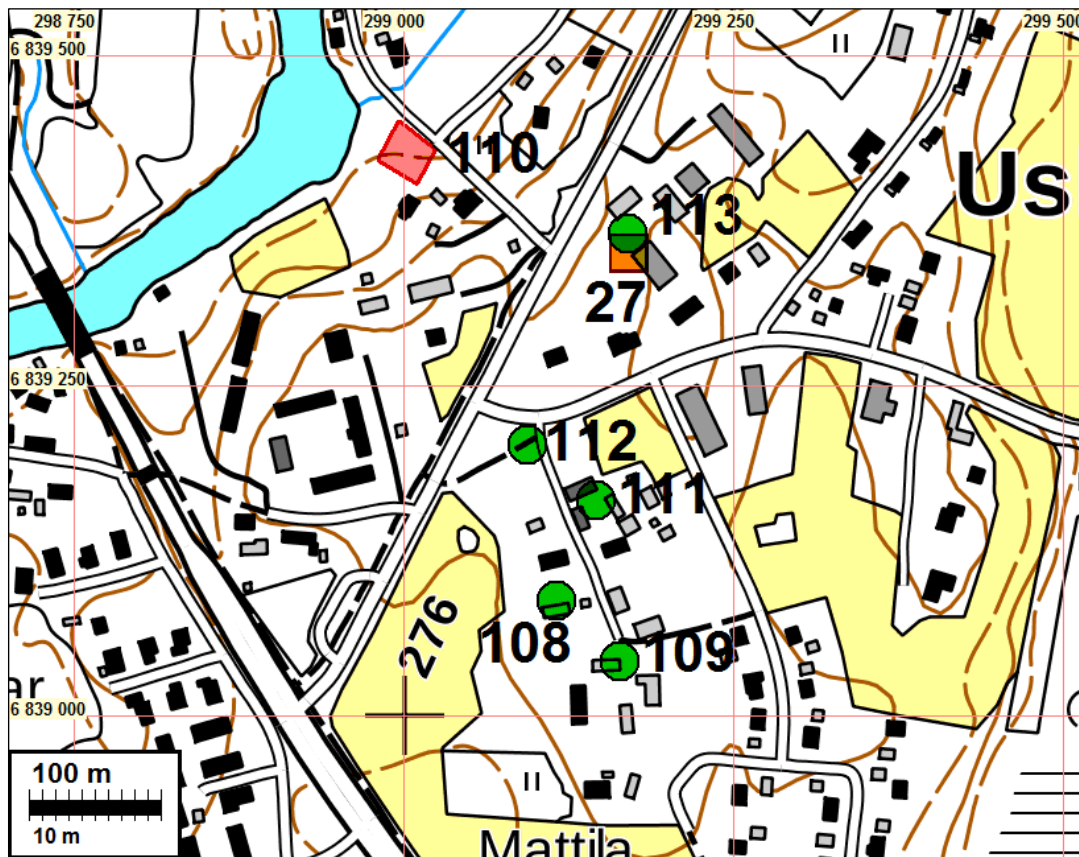
Mjtunnus: uusi
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839423 E: 299004

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,7 km itään.
 Isojakokartta 20

Huomiot: Vanha tonttimaa on varsin tarkasti paikannettu v. 1784 isojakokartalta. 3 Knutila Capellans boställe. Paikalla on ollut useita pieniä ulkorakennuksia v. 1959 peruskartalla. Talo v. 1848 pitäjänkartalla "(Knuutila kapellansbol)". Senaatinkartta on epäselvä mutta lähellä on taloa (ehkä enemmän kaakossa). Alue on nyt pihamaan nurmikenttää ja pusikkoa. Voisi ainakin alustavasti pitää autiota (autioitunut ehkä 1800-luvulla) ja ilmeisesti kohtalaisesti arkeologisesti säilynyttä, vaikkakin ehkä sekoitunutta vanhaa tonttimaata muinaisjäännöksenä.

Vanha tonttimaajokeen viettävällä nurmikentällä. Länteen. Kuva Google.

Mahdollinen muinaisjäännös

42 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI ANTILA

Mjtunnus: uusi
 Status: mahdollinen muinaisjäännös (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6838159 E: 297616

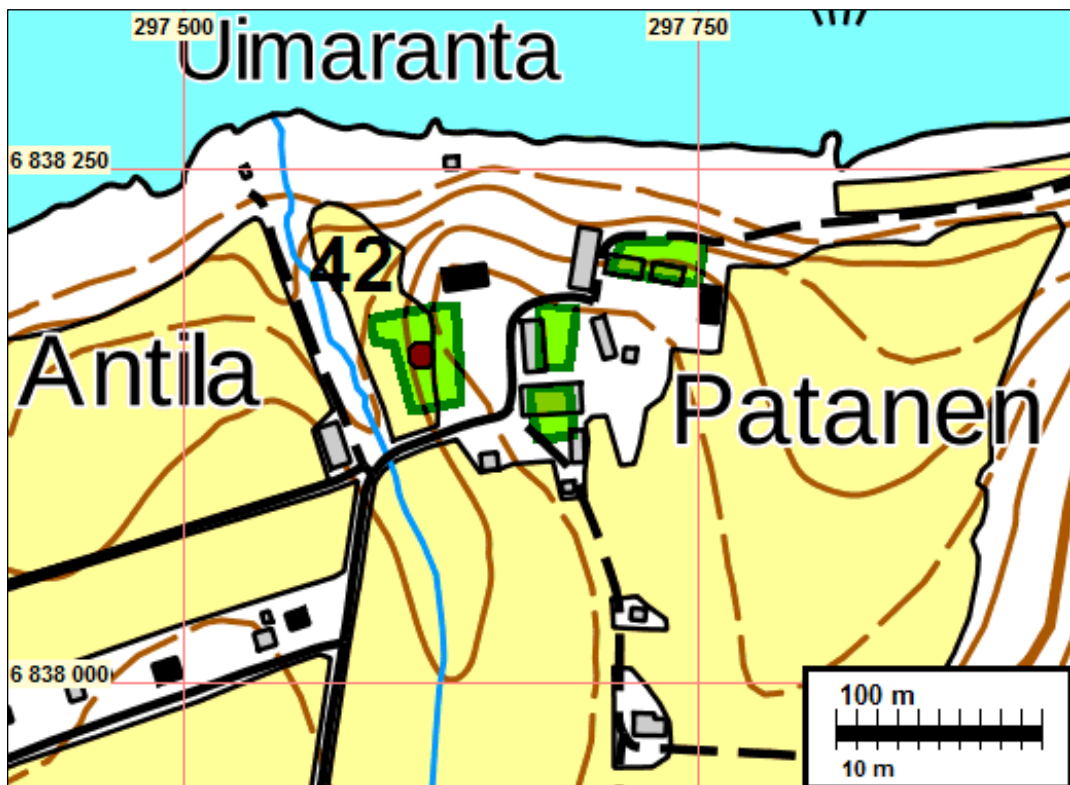
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,5 km lounaaseen.

Isojakokartta 10

Huomiot: Isojakokartta vuodelta 1798 viittaa siihen että Kalkunmäen kylä olisi alun perin sijainnut rannassa jossa olisi ollut neljä taloa. Isojakokartalla kylä on etelämpänä mutta karttamerkit ja peltokuviot vaikuttavat viittaavan vanhaan sijaintipaikkaan rannassa. Kolme mahdollista rannan talonpaikkaa on täysin rakennetulla alueella, nykyisten Antilan ja Patanen tilakeskuksen pihoilla. Neljäs talo on mahdollisesti sijainnut näiden kolmen länsipuolella, mäenharjanteen puroon laskevalla länsireunamalla. Kyseinen alue on pusikkoa ja peltoa eikä sieltä inventoinnissa saatu mitään silmänvaraisia havaintoja vanhasta talontontista. Koska kyseessä on epävarma isojakokartan tulkinta, on paikkaa vaikea pitää tässä vaiheessa ja suojelukohteena. Sopivin status on käsittääksemme mahdollinen muinaisjäännös.

Pitäjäkartalla alue on tyhjä, senaatin kartalla v. 1910 alueella on kaksi taloa.

Vanhat, mahdolliset tonttimaat vihreällä. Läntisin oletettu tonttimaa olisi autio.

Muut kulttuuriperintökohteet**62 HÄMEENKYRÖ UNTILA JOUTI JA HUIKU**

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6847891 E: 298416

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,4 km pohjoiseen.

Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 kartalta paikannettu Joutin ja Huikun talojen vanha tonttimaa sijoittuu nykyisen Joutin talon pohjois- ja koillispuolelle, osittain talojen kohdalle ja pihamaahan. Kauempaa katsottuna pihamaan ala vaikuttaisi olevan arkeologisessa mielessä kaakkoisosiltaan melko ehjää maastoa. Pihamaana aluetta ei nyt muinaisjäännekseksi luokitella, vaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Talot ovat olleet samoilla kohdin 1848 pitäjänkartalla ja 1910 senaatinkartalla. Rajaus isojakokarttapaikannuksen mukainen vanha tonttimaa n. 10 - 15 m tarkkuudella.

Kartta s. 55

64 HÄMEENKYRÖ URJAINEN ANTILA

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6847095 E: 298188

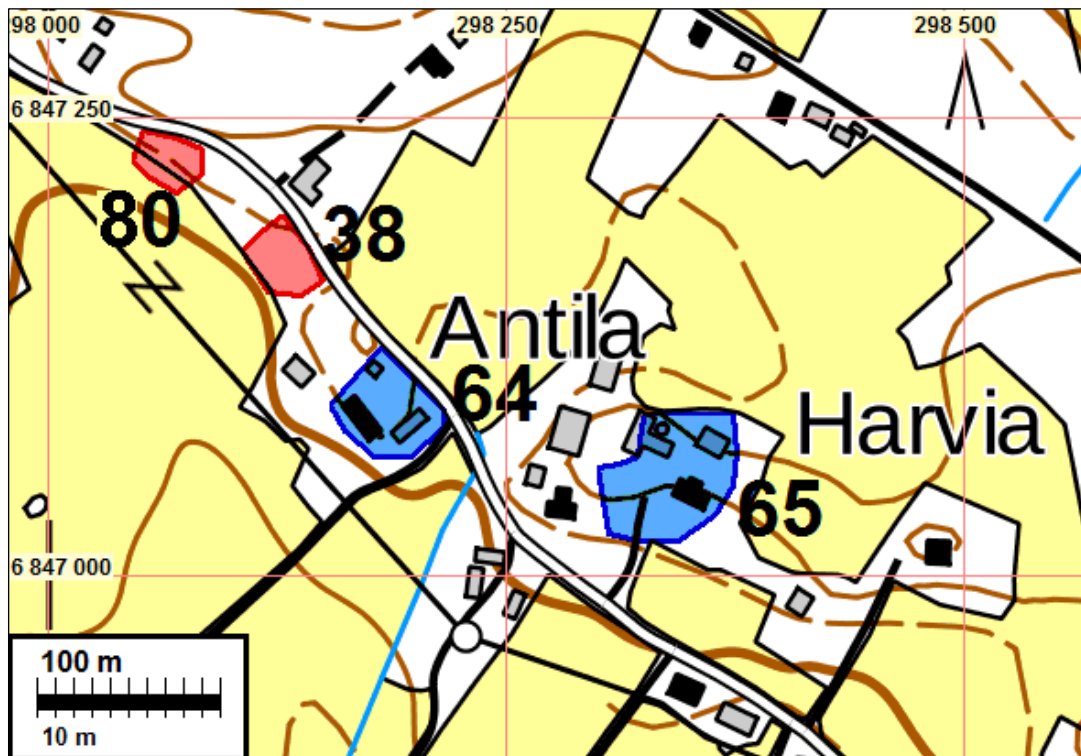
Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,6 km pohjoiseen.

Isojakokartta 18

Huomiot: Vuoden 1769 isojakokartan mukaan paikalla on ollut kahden talon tonttimaa (nro 1 Andila ja 4 Ellikälä), joka sijoittuu nykyisen Antilan talon kohdalle ja sen pihamaahan. Alueella ja paikalla on ollut taloja ja rakennuksia kaikilla 1800 - 1900 -luvun kartoilla. Pihamaa kuitenkin nyt rakentamatonta aluetta ja miljö "alkuperäisen" luonteinen.

Ilmakuva s. 63

65 HÄMEENKYRÖ URJAINEN HARVIA

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6847047 E: 298334

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,6 km pohjoiseen.

Isojakokartta 18

Huomiot: Vuoden 1769 kartan mukaan paikalla on ollut neljän talon tonttimaan (nro 3 Harviainen, 5 Pieckola, 6 Sunila ja 7 Talola), joka sijoittuu nykyisen Harvian talon kohdalle ja pihamaahan. Alueella ja paikalla on ollut taloja ja rakennuksia kaikilla 1800 - 1900 lukujen kartoilla. Pihamaalla talon etelä- ja itäpuolella voi periaatteessa olla jäljellä laajemmalla alalla kulttuurikerrosta vanhasta asutuksesta. Paikka on myös ainakin osaksi "alkuperäisen luonteinen" - siksi muu kulttuuriperintökohde (vaihtoehtona ei mitään eli havaintopaikka).

Kartta yllä ja s. 97, Ilmakuva s. 63

66 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI YRJÖLÄ JA MIKKOLA

Mjtunnus: uusi
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

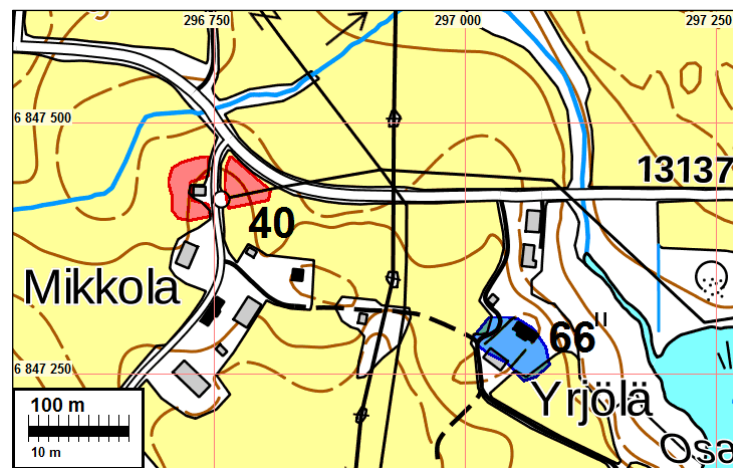
Koordin: N: 6847279 E: 297050

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,9 km pohjoiseen.

Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 isojakokartalla kahden talon tonttimaa. Tontit ovat sijainneet aiemmin, v. 1769 kartalla 300 m länsilounaaseen (kohde 40). Nyt vanha tonttimaa on rakennettua pihamaata. Tonttimaa on siis "perustettu" 1700-l lopulla. Pihamaalla voi periaatteessa olla jäljellä laajemmalla alalla kulttuurikerrosta vanhasta asutuksesta. Paikka myös "alkuperäisen luonteinen" - siksi muu kulttuuriperintökohde (vaihtoehtona ei mitään eli havaintopaikka). Rajaus isojakokartan tonttimaiden mukaisesti.

67 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI PURTU

Mjtunnus: uusi

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837315 E: 297362

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,4 km etelään.

Isojakokartta 10

Huomiot: Purtun talon vanha tonttimaa v. 1796 kartalta jossa talo M. Alue on nyt osin rakennettua ja hoidettua pihamaata. Vuoden 1959 peruskartalla paikalla on useita ulkorakennuksia. Vanha tonttimaa on ollut rakennettua näihin päiviin ja osin edelleenkin. On mahdollista, että arkeologian kannalta paikka on sekoittunut ja siten tuhoutunut, mutta kuitenkin nyt vanha tonttimaa on pääosin nurmikkona ja puustoisena pihana. Kyseessä on rajatapaus siitä, pitääkö paikkaa muuna kulttuuriperintökohteenä vaiko vain havaintopaikkana vailla mitään suojelua.

Kartta s. 66, ilmakekuva s. 66.

68 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI TIPIÄ 1

Mjtunnus: uusi

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837355 E: 297394

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km etelään.

Isojakokartta 10

Huomiot: Tipiän toisen talon vanha tonttimaa v. 1796 kartalta jossa talo G "Johan Tipiä kronohemman". Alue on nyt osin rakennettu ja hoidettua pihamaata. Vuoden 1959 peruskartalla paikalla on useita rakennuksia ja talo kuten nykyin. Pääosa vanhasta tontista on kuitenkin nyt nurmikkona. Kyseessä on rajatapaus siitä onko paikka muu kulttuuriperintökohde vai pitäisikö se katsoa arkeologisesti tuhoutuneeksi. Rajaus isojakokartan tonttimaan mukaisesti.

Kartta s. 66, ilmakekuva s. 66.

72 HÄMEENKYRÖ KOSTULA PAASTO

Mjtunnus: uusi

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6846103 E: 297058

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,8 km pohjoiseen.

Isojakokartta 12

Huomiot: Kostulan Paaston talon vanha tonttimaa v. 1818 isojakokartalta paikannettuna on nyt pihamaata, jossa on ollut useita ulkorakennuksia v.1959 peruskartalla (joista yksi on vielä nytkin pystyssä). Vanha tonttimaa vaikuttaa vanhojen karttojen perusteella arkeologisesti täysin sekoittuneelta, mutta nyt suuri osa tontista on kuitenkin nurmista ja metsäistä pihaa. Voisi siis pitää ainakin alustavasti muuna kulttuuriperintökohteena, pihamaahan sijoittuvana ei kuitenkaan muinaisjäännöksenä.

Kartta s. 71, ilmakekuva s. 66

73 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ HOLLO JA HUISKALA

Mjtunnus: uusi

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6845570 E: 296144

Tutkijat: Tiainen & Sepänmaa 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,5 km pohjoiseen.

Isojakokartta 6

Huomiot: Isojakokartalle v. 1796 (mittaus) merkitty Hollon (a) ja Huiskalan (f) tonttimaa on osin rakennettua ja osin pihamaata. Rakentamatonta ja mahdollisesti vähän muokattua alaa on kuitenkin melko runsaasti. Paikan rajaus isojakokartan mukaisesti (tonttimaa).

Pitäjänskartalla 1848 tontti on käytössä, senaatinkartalla v. 1910 vanhan tien pohjoispuolella ei ole tonttia eikä taloa, mutta eteläpuolella on (missä myös ollut Hollon toinen tonttimaa). Peruskartalla 1959 tontilla on taasen talo ja ulkorakennuksia.

Kartta s. 75, ilmakekuva s. 75

76 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 1

Mjtunnus: uusi

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: torppa

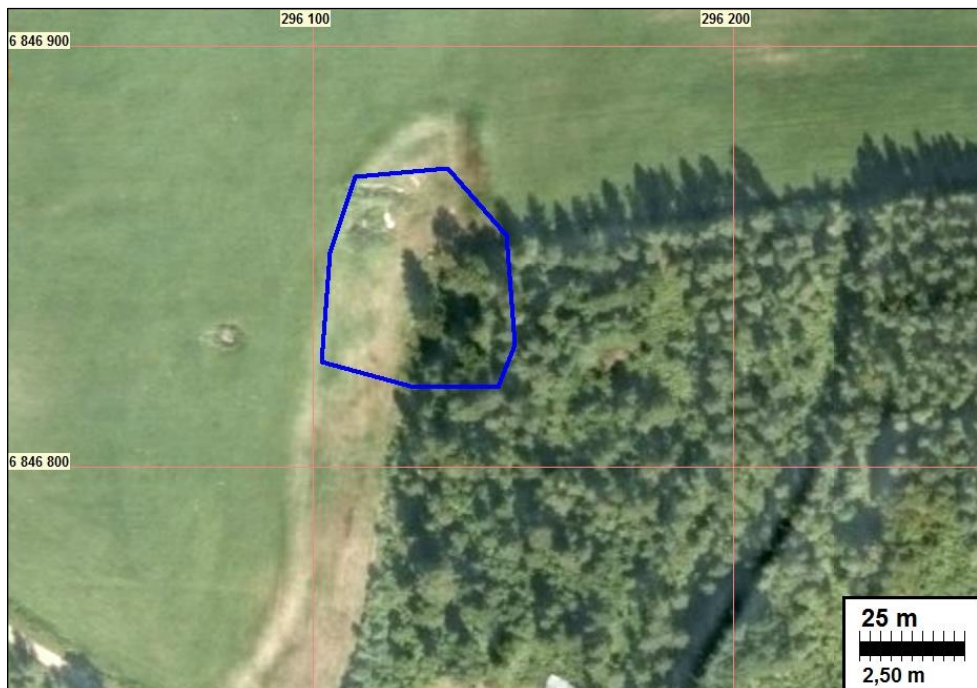
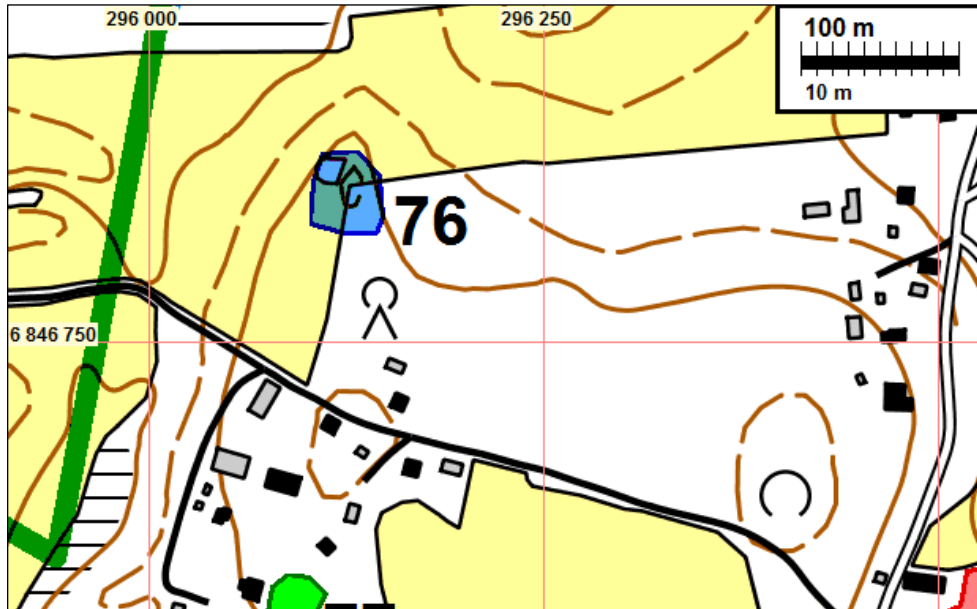
Koordin: N: 6846843 E: 296130

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,9 km pohjoiseen.

Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 isojakokartalle on paikalle merkitty torppa (nimeä ei saatu selvitettyä). Kohdalla on ollut isohko ulkorakennus (tai lämmittämätön rakennus) v. 1959 peruskartalla. Kohdalla on ollut talo v. 1848 pitäjänkartalla. V 1910 senaatinkartalla alue on tyhjä. Paikkaa ei ole tarkastettu. On oletettavissa, että kyseessä on 1900-luvun loppu puolella - suhteellisen myöhään - autoitunut 1700-luvun torpanpaikka.

93 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RUSTHÅLL

Mjtunnus: uusi
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839379 E: 298062

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,3 km länteen.

Isojakokartta 16

Huomiot: Isojakokartalla v. 1765 Tuokkolan rustholli, talo nro 1. Vanha tonttimaa paikantuu nykyisen rakennuksen kohdalle ja siitä koilliseen, alueelle joka nyt pihamaata, nurmikkoa ja puustoa.

Tuokkolan rusthällin vanhaa ja nykyistä tonttimaata. Kuva Google.

94 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RAIPALA

Mjtunnus: uusi
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839793 E: 297708

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,7 km luoteeseen.
 Isojakokartta 15

Huomiot: Raipalan talon (nro 2) vanha tonttimaa paikantuu vuoden 1765 isojakokartalta nykyisen Raipalan pihamaalle, joka nyt nurmikko ja puutarhaa ja on ollut sitä myös aiemmissa kartoissa. Myöhemmät ja nykyiset rakennukset ovat sijainneet vanhan tonttimaan reunoilla ja osin ehkä sen ulkopuolellakin. Alueella voi periaatteessa olla maaperässä säilyneitä jälkiä vanhimmasta asutuksesta.

Kartta s. 91, ilmakekuva s. 92

Raipalan nykyistä ja vanhaa tonttimaata. Kuva Google

99 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA PRANSI TORPPA

Mjtunnus: uusi
 Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6838655 E: 296980

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi
 Isojakokartta 9 ja 16

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,6 km lounaaseen.
 Huomiot: Vuoden 1765 kartalla paikalle on merkitty talo 9, Pransi torp. Torpan paikalla on ollut rakennus kaikissa myöhemmissä kartoissa. Paikalla on rakennus edelleenkin, mutta osa vanhasta tonttimaasta on peltoa. Kuotilan v. 1765 / 1775 isojakokartalla paikalle on merkitty Kieruniemi torp. Rajaus isojakokartapaikannuksen mukaan.

Pransin torppa on sijainnut keskellä olevan vaalean talon kohdalla. Kuva Google.

Löytöpaikat

16 HÄMEENKYRÖ LAMMINPELTO

Mjtunnus: 1000008626
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6847627 E: 297111

Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi, Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

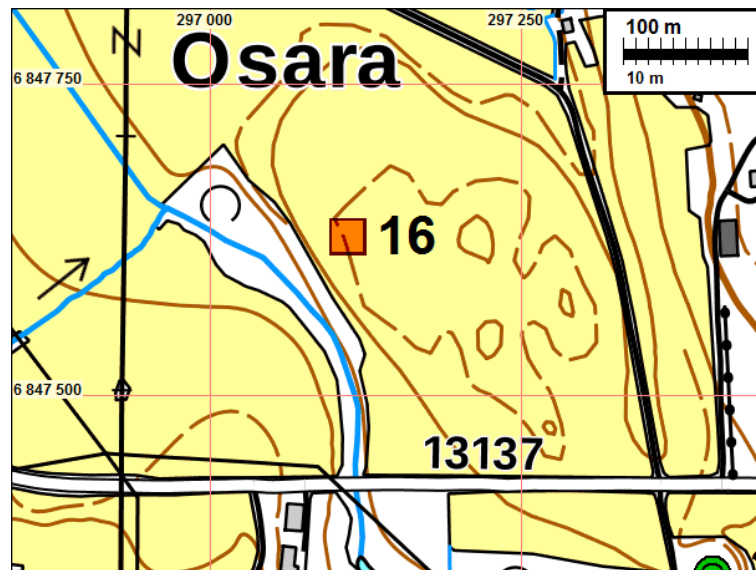
Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Tuura ja tasataltta on löydetty Osaran Lammin pellostä. Paikan sanotaan olevan entistä järven pohjaa

Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Pelto oli inventoinnin aikana kynnetty, joten havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Paikkaa tarkastettiin laajalti kahden arkeologin toimesta. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei pellostä havaittu.

18 HÄMEENKYRÖ UUSITALO

Mjtunnus: 1000008661

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6845748 E: 294812

Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,2 km luoteeseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Oikokirves ja toinen kivikirves on löydetty Uudentalon pellostä Järvenkylänjärven ja Särkijärven väliseltä alueelta.

Jussila & al. 2017: Järvenkylänjärven rannat ovat rakennettuja ja pihamaata. Lähi-alueetta tarkasteltiin v.2012 inventoinnissa. Särkijärven kaakkoispään pohjoispuolinen pelto oli heinällä paikkaa tarkasteltaessa v. 2017. Alueelta ei ole siis saatu havaintoja mahdollisesta, löytöön liittyvästä asuinpaikasta.

19 HÄMEENKYRÖ MYLLYOJA

Mjtunnus: 1000007919
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6845558 E: 294687

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,1 km luoteeseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Vasarakirveen katkelma on löytynyt Särkijärvestä Järvenkylänjärveen laskevan Myllyojan varrelta.

Jussila & al. 2017: Järvenkylänjärven rannat ovat rakennettuja ja pihamaata. Lähi-alueetta tarkasteltiin v.2012 inventoinnissa. Särkijärven kaakkoispään pohjoispuolinen pelto oli heinällä paikkaa tarkastettaessa v. 2017 ja myllyojan rannat pihaa ja eteläpuoli pusikkoa. Alueelta ei ole siis saatu havaintoja mahdollisesta, löytöön liittyvästä asuinpaikasta.

Kartta s. 106

20 HÄMEENKYRÖ KUROONSUO

Mjtunnus: 1000007918
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: esihistoriallinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6844812 E: 294595 Z: 112

- Tutkijat: Jussila T 2002 inventointi, Vadim Adel 2006 inventointi, Jussila & al. 2017 inventointi
- Löydöt: KM 33583, 10 g, 1 kpl, kvartsi-iskos, Jussila T 2002, diar. 30.12.2002, koekuopasta 30 cm syvyydeltä.
- Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,5 km luoteeseen, Ulvaanharjun itäpään eteläreunalla, Kuroonsuohon laskeutuvassa pienessä niemikkeessä.
- Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Pieni etelään Kuroonsuohon kurottuva niemeke, suon pohjoisrannalla. Muinainen rantatörmä, joka laskee suohon. Törmän päällä koekuopassa hiilenmuruja n. 10-40 cm syvyydellä. Vaikuttaa kulttuurimaalta. Yhdessä koekuopassa kvartsi-iskos. Useista muista koekuopista ei löytöjä. Maaperä paikalla lajittunut hiekka.
- Jussila & al. 2017: Paikka ennallaan. Tein lisää koekuoppia löytöpaikan läheisyyteen, mutta mitään esihistoriaan viittaavaa en havainnut. Löytö jää hajalöydöksi.

Kartta s. 41

21 HÄMEENKYRÖ HANNU

- Mjtunnus: 1000008660
- Status: löytöpaikka
- Ajoitus: kivikautinen
- Laji: löytöpaikka
- Koordin: N: 6845688 E: 296771 (karkea arvio)
- Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi

- Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,4 km pohjoiseen.
- Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kaksi kourutaltoa, joista toinen käyräselkäinen kourutaltoa sekä Kiukaisten kulttuurin kirves on löydetty Hannun talon mailta. Talo on hävinnyt, mutta paikka on vuoden 1969 inventointikertomuksen mukaan Kostulan koulusta 500 m eteläkaakkoon, 300 m Kauhtuanlahdesta luoteeseen, vanhan ja uuden Ikaalisten tien välissä.
- Jussila & al. 2017: Löytöpaikan koordinaatti noin sadan metrin tarkkuudella - oletettavasti löydetty lähempää järven rantaa. Rantapeltoja ei päästy nyt tarkastelemaan.

Ks yleiskartta s. 13

22 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKENHARJU

- Mjtunnus: 1000008625
- Status: löytöpaikka
- Ajoitus: kivikautinen
- Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6843469 E: 297631 (karkea arvio)

Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,1 km pohjoiseen.

Huomiot: Vasarakirves on löydetty Kyröskoskenharjulta, Hannun talon maalta olevasta hiekkakuopasta. Poikkikirves on Kyrösharjusta maantielle ajetun soran joukosta. Molemmat lienevät peräisin samasta sorakuopasta.

Sepänmaa 2017: Löytöpaikan koordinaatit ovat karkea arvio. Koska tarkka löytöpaikka ei ollut tiedossa, ei paikkaa voitu tarkastaa.

Ks. yleiskartta s. 14

23 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKI

Mjtunnus: 1000008662

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6843509 E: 298351 (summittaisesti)

Tutkijat: Matti Huurre 1969 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,0 km pohjoiseen.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kun Kyröskoskea perattiin vuonna 1865, löytyi noin "1000 jalkaa" sen yläpuolelta suuri joukko kiviesineitä. Lisäksi myöhemmin on saatu reikäkivi ja kirves, jotka myös on löydetty koskesta.

Ks. yleiskartta s. 14

25 HÄMEENKYRÖ KUJANPÄÄ

Mjtunnus: uusi

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6839374 E: 299943 (karkeasti – talon paikka minkä mailta löytö)

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,6 km itään.

Huomiot: Kujanpään pelloilta on löytynyt itäkarjalainen kourutaltta (KM 2065:88). Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Koordinaatit osoittavat Kujanpään talon.

Ks. yleiskartta s. 15

26 HÄMEENKYRÖ ELJAALA

Mjtunnus: uusi
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6838857 E: 300536 (viitteellinen)

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km itään.
 Huomiot: Eljaalan talon pellolta on löytynyt kolme kiviesinettä: KM 2040:39 kivikirveen katkelma, KM 2065:91 hioin, KM 2066:116 tasataltta. Esineiden tarkat löytöpaikat eivät ole tiedossa. Koordinaatit osoittavat Eljaalan talon.

Ks. yleiskartta s. 15

27 HÄMEENKYRÖ SALONEN

Mjtunnus: uusi
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: rautakautinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6839350 E: 299171 (karkeasti)

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,8 km itään.
 Huomiot: Salosten pellosta on löytynyt soikea tuluskivi (KM 2147:480).

Ks. yleiskartta s. 15

28 HÄMEENKYRÖ PAPPILA

Mjtunnus: usi
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: rautakautinen
 Laji: löytöpaikka

Koordin: N: 6839342 E: 298548

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,3 km kaakkoon.
 Huomiot: Pappilan pellolta on löytynyt viikinkiaikainen bysanttilaisen hopearahan jäljitelmä (KM 2881:1). Pappilalla on ollut peltoja laajalti. Koordinaatit osoittavat hyvin karkean oletuksen (!) löytöpaikasta.

Ks. yleiskartta s. 15

29 HÄMEENKYRÖ TOUHUNSAARET

Mjtunnus: uusi
 Status: löytöpaikka
 Ajoitus: rautakautinen
 Laji: löytöpaikka

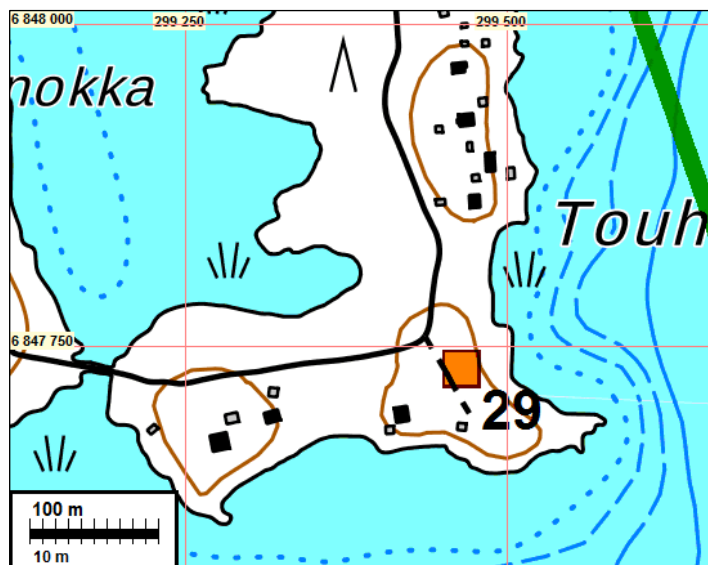
Koordin: N: 6847732 E: 299465 (arvio - karkeasti)

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.
 Huomiot: Touhunsaaresta on löytynyt viikinkiaikaisen kaularenkaan katkelma (KM 2192:647), "Touhon saaresta vesijätöksestä".

Sepänmaa 2017: Ennen Kyrösjärven vedenpinnan laskemista nykyinen Touhunsaari on ollut 3 tai 4 pientä kivikkoista saarta tai luotoa vedenpinnan yläpuolella. Topografisesti mahdollinen sijainti varsinkin pienille polttokenttäkalmistoille. Esi-
 neen löytyminen vesijätöstä voi viitata siihen, että paikalla mahdollisesti sijainnut kalmisto on ulottunut aivan vesirajaan, kuten joskus on asian laita. Koordinaatit osoittavat karkean arvion. Nykyisin saarella on useita kesämökkejä.

Vuoden 2017 inventoinnin yhteydessä mökkitie käytiin ajamassa läpi ja Touhunsaarten lounaisimpaan kohoumaan (mökkitiestä n. 10 m pohjoiseen) tehtiin kaksi lapionterän suuruista koekuoppaa. Merkkejä muinaisjäännöksistä ei todettu.

Muut havainnot

9 HÄMEENKYRÖ KANAENSAARI

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talonpohjat

Koordin: N: 6838993 E: 298346 Z: 62,5

Tutkijat: Karivieri 1985 kaivaus

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,5 km etelään.

Huomiot: Jussila & al. 2017:

Karivieri on tehnyt paikalla koekaivauksen v. 1985. Karivierin mukaan paikalla on muistitietojen mukaan voinut olla Pappilan kanalarakennus. Koekaivauksessa paljastui rakennuksen hirsikehikko ("punahonkaa") ja nurkkasalvos, n. 10-15 cm syvyydellä. Rakennuksen kehikon leveys oli 2,5 m, sivujen pituudet 7 ja 9 metriä. Kulttuurimaata ei siis havaittu. Paikalla on ilmeisesti ollut koillispuolelta avoinainen rakennus, jonka funktio on epäselvä.

Karivieren raportissaan antama koordinaatti osoittaa alueelle joka on ollut hautausmaata v. 1985 (ja täyttömaata). Koordinaattia on siirretty hieman etelä-lounaaseen hautausmaan ulkopuolelle, lähemmäksi rantaa. Kanainsaari ei paikalle ole kuitenkaan ulottunut.

V. 1765 kartalla pitkulainen ja kapea saari sijaistee vanhan kirkon lounaispuolella, Karivieren antamat koordinaatit osuvat saaren lounaispään luoteispuolelle alueella joka ollut mantereen rantaa v. 1765 kartalla. Saaren koillispuolelle on v. 1765 kartalle merkitty ehkä pieni rakennus, noin koordinaattipisteeseen N 6839041 E 298444. V. 1797 Pappilan kartassa em. rakennus vaikuttaa kuitenkin Pappilan ja Tuokolan rajamerkillä. Kyseinen alue on nyt läpätunkematonta pusikkoa. Karivieren kaivamaa rakennuksen pohjaa ei näy missään vanhalla kartalla – Kanaensaarella se ei ole ollut.

Kartta sivulla 102

15 HÄMEENKYRÖ KAKKURILAMPI 2

Mjtunnus: 1000009535

Status: havaintopaikka (aiemmin mahdollinen muinaisjäännös)

Ajoitus: historiallinen

Laji: tunnistamaton: kuoppa

Koordin: N: 6844363 E: 294838

Tutkijat: Vadim Adel 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,0 km luoteeseen.

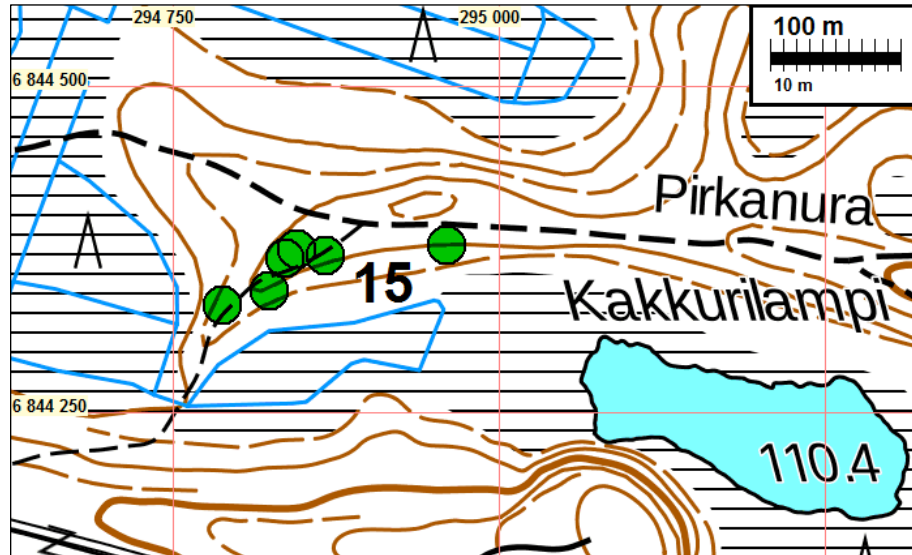
Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Kuopat sijaitsevat Kaakkurilammen ja Kuroonsuon välissä kulkevan harjun länsipäässä Kaakkurilammen luoteispuolella. Kuoppien iän ja merkityksen selvittämiseksi tarvitaan lisätutkimuksia.

Jussila 2017:

Alueella on polun varsilla, polun molemmin puolin 7 erikokoista kuoppaa. Kuopat ovat nelisivuisia ja koot 1,7 x 1,7 m - 2,2 x 2,2 m. Kuopat ovat jyrkkäseinäisiä. Niiden vieressä on maakasat - kuopista kaivettua maata. Kasoissa ja kuopissa ei ole podsolmaannosta lainkaan. Kuopat ovat siis nuoria. Ne voisivat olla ns. maan-koetuskuoppia, kenties 1950-70 luvuilta, jolloin tietöiden yhteydessä voitiin etsiä

sopivaa eristysmaa-ainesta useiden kilometrien, joskus jopa kymmenien kilometrien etäisyydeltä rakennuskohteista. Kuopat ovat joka tapauksessa nykyajan tuotteita, eivät ole suojelukohteita.

Kuopat (N E): 6844378 294960, 6844370 294867, 6844375 294845, 6844368 294836, 6844343 294824, 6844332 294788

Alueen kuoppia

Kuoppia

32 HÄMEENKYRÖ PRAKKA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen, nykyaika
 Laji: rakennuksenpohjia

Koordin: N: 6847756 E: 298494

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.
 Huomiot: Sijaitsee Untilan kylässä ja rajautuu kaakossa Räystön kylään (kohteeseen 31 Teukku). Prakan kohde on eri kylän puolella (ja siis eri tontilla) kuin em. Teukku (muinaisjäännös) joten näitä ei voida katsoa samaksi kohteeksi.

Alueella on rakennuksenjäännöksiä:
 6847756 298494 kivijalka 4 x 5 m
 6847769 298487 maajalka 6 x 5 m
 6847787 298491 tiiliuunin raunio

V, 1796 kartalla alue on tyhjä - sen kaakkoispuolella on siis Teukun talon tonttimaata. V. 1848 kartalla alue on tyhjä, samoin senaatinkartalla 1910 ja taloudellisella kartalla 1933. Vuoden 1959 ja 1963 peruskartoilla havaittujen rakennusten pohjien kohdalle on merkitty ulkorakennuksia - kolme rakennusta. Vuoden 1982 kartalla paikalla on vielä yksi rakennus. Kyseessä on ilmeisesti 1900-luvun puolen välin ja loppupuolen ulkorakennusten jäänteet.

Kartta s. 55

Rakennuksen perusta, ei uunia. Koordinaattipisteessä N 6847769 E 298487. Perustusten sisäosa on täytetty uudehkoilla jätteillä. Kuvattu koilliseen. Alla: Pääasiassa tiilistä koostuvan uunin jäännös koordinaattipisteessä N 6847787 E 298491. Kuvattu luoteeseen.

33 HÄMEENKYRÖ PRAKKA ETELÄ

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: kellarikuoppia

Koordin: N: 6847730 E: 298376

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,3 km pohjoiseen.

Huomiot: Paikka sijaitsee Räystön kylässä (kun taas Prakan talon vanha tonttima - on Untilan kylässä). Paikalla on lähekkäin kolme kellarikuoppaa, joista itäisimmän (kivetyt) koordinaattipiste osoittaa. Lähin vanha tonttima sijaitsee Untilan kylässä n. 50 m pohjoiseen, samoin nykyinen Prakan talo

Vanhoilla kartoilla (1790 luvulta 1990 luvulle) kellarikuoppien kohdilla ei ole mitään. Kellarikuopat tulivat ja yleistyivät talonpoikaistilojen käyttöön vasta 1700-luvun loppupuolella. Nämä kellarit liittyivät läheisten Untilan talojen toimiin - vaikkakin ovat eri kiinteistöllä ja kylässä. Kyseessä tuskin kovin vanhat jäännökset.

Kartta s. 55

Kivettyä kellarikuoppaa.

36 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ PELTONIEMI

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: rakennuksenpohjia

Koordin: N: 6847590 E: 298250

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,1 km pohjoiseen.

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:

Räystön kylästä, Peltoniemen talon kaakkoispuolelta olevasta metsäniemekkeestä havaittiin inventoinnin yhteydessä kahden kellarikuopan sekä pienen rakennuksen jäännökset. Paikalle ei ole merkitty asutusta eikä rakennuksia 1700-luvun lopun isojakokartalla, vuoden 1848 pitäjänkartalla, v. 1910 senaatinkartalla, v. 1932 taloudellisella kartalla eikä vuosien 1959, -63 ja -82 peruskartoilla. Mainituilla peruskartoilla metsäniemekkeen lävitse kulkee polku, muuten paikka on karttojen mukaan ollut metsää. Paikan ajoitus on epävarma, mutta kallistuisin tulkitsemaan kellarikuopat ja rakennuksenpohjan 1900-luvun alkupuolen jäännöksiksi.

Kellari 1, N 6847634 E 298213

Mäen laella sijaitseva kellarikuoppa on noin 4 x 6 metrin kokoinen, syvyyttä sillä on hieman yli metri. Tien laidasta kellarikuopan keskelle on noin 16 metriä

Kellari 2, N 6847635 E 298226

Toinen kellarikuoppa on noin 3 x 2 metrin kokoinen ja noin metrin syvyinen. Kellarikuoppien välinen etäisyys on noin 14 metriä.

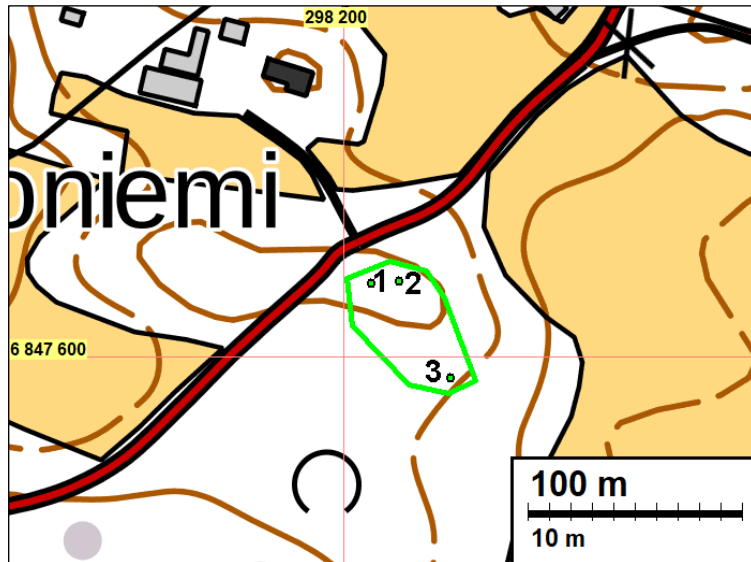
3 Rakennuksen perustus, N 6847590 E 298250

Kellarikuopista noin 50 metriä kaakkoon sijaitsee pienen rakennuksen jäänteet. Kooltaan noin 4 x 5 metrisen jäännöksen keskikohta on noin 90 cm korkuinen ja siinä oli näkyvissä muutamia tiilen paloja. Rakennuksen keskellä on ehkä ollut uuni. Onko kyseessä asuinrakennus tai sauna tai riihi, siitä ei ole tietoa.

Kartta s. 55

Itäisempi kellarikuoppa. Taustalla vasemmalla läntisempi kellarikuoppa. Kuvattu länsiluoteeseen.

Läntisempi kellarikuoppa. Kuvattu itäkaakkoon.

Rakennuksen jäänteet alueen kaakkoislaidassa. Länteen.

39 HÄMEENKYRÖ OSARA RUSTHÅLL

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

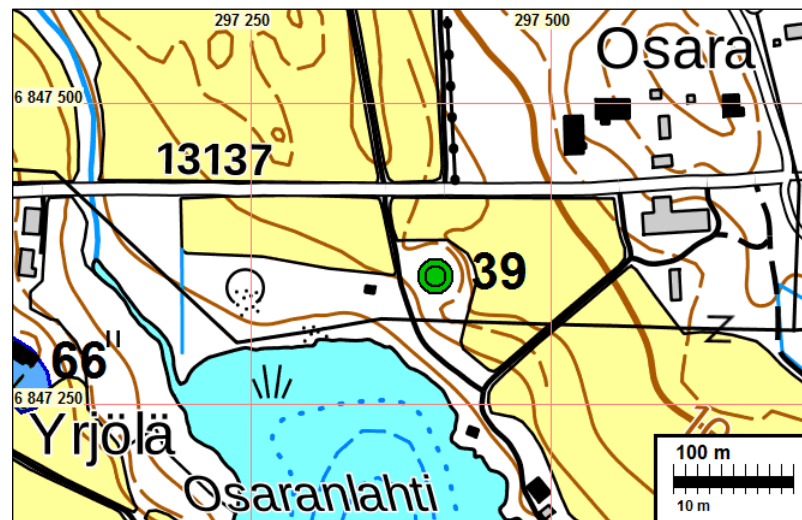
Koordin: N: 6847356 E: 297404

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,9 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

Huomiot: Jussila, Sepänmaa & Tiainen 2017:
 Talonpaikka paikannettiin vuoden 1796 kartalta (Getzelius). Paikka sijoittuu nykyisin suurimmalta osin hiekkakuopan kohdalle ja vähäisessä määrin (koillis- ja itälaidalta) peltoon. Paikalla on kaksi taloa v. 1848 kartalla mutta v. 1910 kartalla Osaran kartano on lännempänä, nykyisellä kohdillaan.

Hiekkakuopasta tai sen leikkauksista ei havaittu mitään vanhaan talonpaikkaan viittaavaa. Pelto oli heinällä tarkastuksen aikana, ja sieltä ei saatu havaintoja. Hiekkakuopan kohdalla ole säilynyt vanhaa talotonttia. Pellon puolella saattaa olla rippeitä vanhasta talotontista säilyneenä, joskaan hiekkakuopan laidoilla ei merkkejä vanhasta asutuksesta havaittu. Paikkaa voi pitää arkeologisesti tuhoutuneena.

Suurin osa vanhasta talon paikasta sijoittuu hiekkakuoppaan. Pieni osa siitä ehkä sijoittuu kuvan etualan peltoon. Lounaaseen.

41 HÄMEENKYRÖ RÄYSTÖ B

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: muu: kellarikuoppa

Koordin: N: 6847228 E: 297888

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,8 km pohjoiseen.
 Huomiot: Laakean matalan mäen laken tuntumassa on kaksi mahdollisesti kellarikuopan jäännöstä:
 6847229 297844, n. 4 x 4 m (Osaran kylässä)
 6847228 297888, 4,5 x 3 m, 1.7 m syvä. (Räystön kylässä).

Kuopat ovat jyrkkäseinäisiä ja vaikuttavat suhteellisen nuorilta. Isojakartoilla ja 1848 pitäjänkartalla sekä senaatinkartalla 1910 alue on tyhjä. Taloudellisella kartalla v. 1933 melko lähelle, hieman jäännösten luoteispuolelle on merkitty talo jota ei ole enää 1959 peruskartalla. Jäännökset liittyvät em. taloon.

Kartta s. 37

Läntisempi kellarikuoppa. Kuvattu länteen.

Itäisempi kellarikuoppa. Lounaaseen.

46 HÄMEENKYRÖ KYRÖSKOSKI B

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: muu: kellarikuoppa

Koordin: N: 6843154 E: 298628

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 3,7 km pohjoiseen.
 Huomiot: Mäntymetsää kasvavan harjun etelärinteellä, yläpuolelta jyrkän ja alapuolelta loivemman rinteän taitekohdassa todettiin maakuoppa, laajuudeltaan noin 3 x 2 m, syvyydeltään noin 1 m. Jyrkän rinteiden puoleista eli pohjoisreunaa lukuun ottamatta kuoppaa kiertää noin 2 metrin levyinen muutaman kymmenen sentin korkuinen maavalli. Ulkonaisesti kuoppa vaikutti hiili- tai tervahaudalta, mutta kuoppaan tehdyissä koekuopissa ei havaittu hiiltä tai nokea. Kyseessä lienee kellarikuoppa - mahdollisesti liittyy paikasta noin 40 m kaakkoon sijainneeseen Kosken taloon (kohde [47](#)).

Kartta s. 70

Kellarikuoppa. Kuvattu itäkoilliseen.

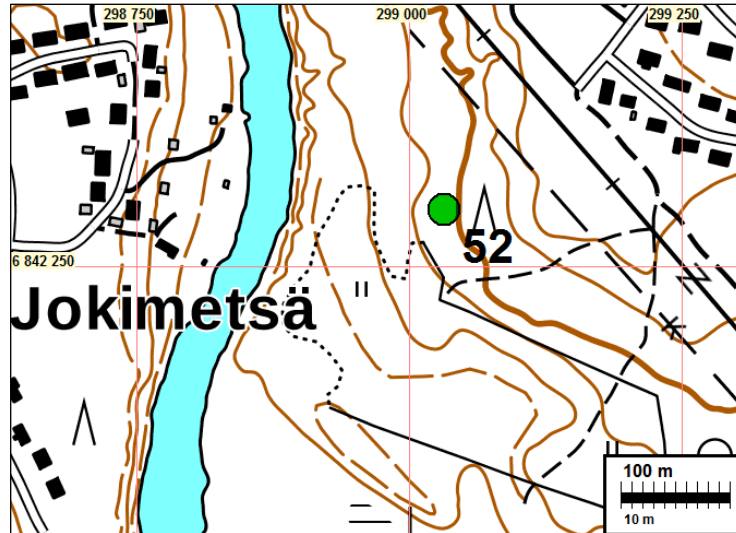
52 HÄMEENKYRÖ JOKIMETSÄ E

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: muu: maarakenne

Koordin: N: 6842302 E: 299032

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,9 km pohjoiseen.
Huomiot: Harjun loivasti laskevalla länsirinteellä, nuoressa mäntymetsässä on rakennuksen pohjalta vaikuttava maarakenne. Noin 4 x 6 m kokoinen maavalli eli penkkaa tasatuna loivaan rinteeseen. Sen sisälle tehdystä koekuopasta havaittiin nokista hiekkaa. Vuoden 1959, 1963 ja 1982 peruskartoille on kohdalle merkitty ulkorakennus. Aiemmissä kartoissa paikka on tyhjä. Kyseessä on siis nuori jäännös.

Rakennuksen pohja

56 HÄMEENKYRÖ PRENTINJOKI MYLLY

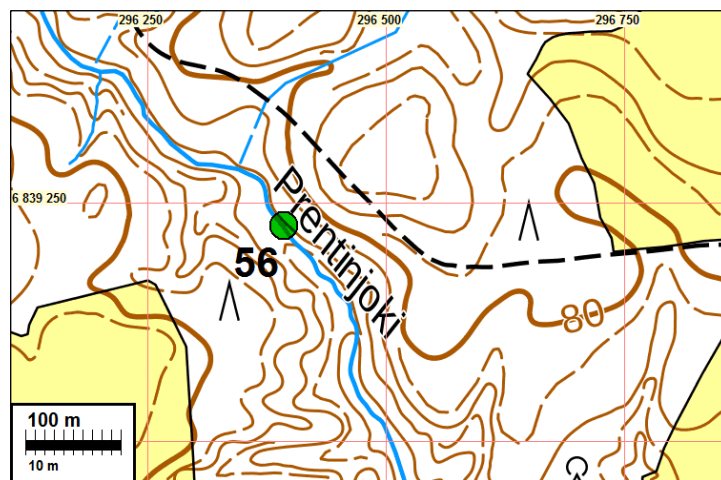
Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: mylly

Koordin: N: 6839226 E: 296393

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,0 km länteen.
 Isojakokartta 16

Huomiot: Sepänmaa 2017: Isojakokartassa (A17-31) vuodelta 1765 Tuokkolan kylän maille, Prentinjoen varteen on merkitty mylly. Myös kartassa vuodelta 1803 se esiintyy, kuten myös pitäjänkartassa (2122 10) vuodelta 1848. Myöhemmissä kartoissa (mm. Senaatinkartta Ikaalinen XXI-XXII 20-21 vuodelta 1910) sitä ei enää esiinny.

Myllyn tai (paikalla mahdollisesti olleen) myllytuvan jäännöksiä ei todettu. Koordinaattien osoittamalla kohdalla on kuitenkin puro-uomassa selvä mutka, joka vaikuttaa keinotekoisesti tehdyltä ja inventoijan oletuksen mukaan voi liittyä paikalla olleen myllyn vedenjuoksutusrakenteisiin. Mainittakoon, että puro muilta osin - ainakin kohdalta parisataa metriä molempiin suuntiin - vaikuttaa perkaamattomalta, käytännössä luonnontilaiselta. Puusto alueella on pääasiassa kuusimetsää. Vain puron koillisranta saatiin tarkastettua - kovan virtauksen takia ei pienille purossa oleville särkille tai niemekkeille päästy.

Prentinjoen myllyn oletettu paikka. Kuvattu kaakkoon.

70 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI MUNKKI

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837173 E: 297354

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,5 km etelään.

Isojakokartta 11

Huomiot: Kalkunmäen kylän Munkin talon vanha tonttimaa v. 1796 paikantuu lähes täysin rakennetulle alueelle jossa maaperä vaikuttaa täysin käsitellyltä.

Kartta s. 66, ilmakekuva s. 68

71 HÄMEENKYRÖ KALKUNMÄKI HELLU

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6837213 E: 297028

Tutkijat: Jussila, Sepänmaa ja Tiainen 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,6 km etelälounaaseen.

Isojakokartta 11

Huomiot: Kalkunmäen kylän Hellun talon vanha tonttimaa paikantuu v. 1766 kartalta täysin rakennetulle pihamaalle. Paikka on ollut tiheästi rakennettua kaikilla vanhoilla kartoilla.

Kartta s. 66

74 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ HOLLO ETELÄ

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6845541 E: 296127

Tutkijat: Tiainen & Sepänmaa 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,5 km pohjoiseen.

Isojakokartta 6

Huomiot: Järvenkylän isojakokartalle v. 1796 (mittaus) merkitty Hollon (a) eteläisempi tonttimaa, vanhan tien eteläpuolella on ollut rakennettua aluetta koko ajan 1700-luvulta nykypäivään. Paikalla on edelleen talo ja pihamaata. Arkeologisesti ehjää vanhemmaa kerrostumaa paikalla tuskin enää on.

Kartta s. 75, ilmakekuva s. 75

75 HÄMEENKYRÖ JÄRVENKYLÄ TORPPA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: talotontti

Koordin: N: 6845626 E: 296016

Tutkijat: Tiainen & Sepänmaa 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 6,6 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 6

Huomiot: Isojakokartalle v. 1796 (mittaus) merkitty talo, oletettavasti torppa sijaitsee nyt rakennetulla pihamaalla. Arkeologisesti vaikuttaa tuhoutuneelta.

Kartta s. 75

77 HÄMEENKYRÖ PYÖRÄNIEMI TORPPA 2

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6846591 E: 296088

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 7,5 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 isojakokartalle on paikalle merkitty torppa (nimeä ei saatu selvitettyä). Sen paikka on nyt suureksi osaksi pihamaata, mitä se on ollut jo 1959 peruskartalla. Torppa on merkitty pitäjänkartalle v. 1848, mutta senaatinkartalla 1910 sitä ei ole - onko torppia merkitty siihen lainkaan? Paikka vaikuttaa arkeologisesti sekoittuneelta eli tuhoutuneelta - sen paikannuksessa on myös hienoista epätarkkuutta ja se voi olla sijoittunut nykyisen rakennuksen kohdalle. Miljöö ei ole "vanhakanainen" eikä alkuperäinen mm. vanhojen karttojen perusteella.

79 HÄMEENKYRÖ OSARA TORPPA

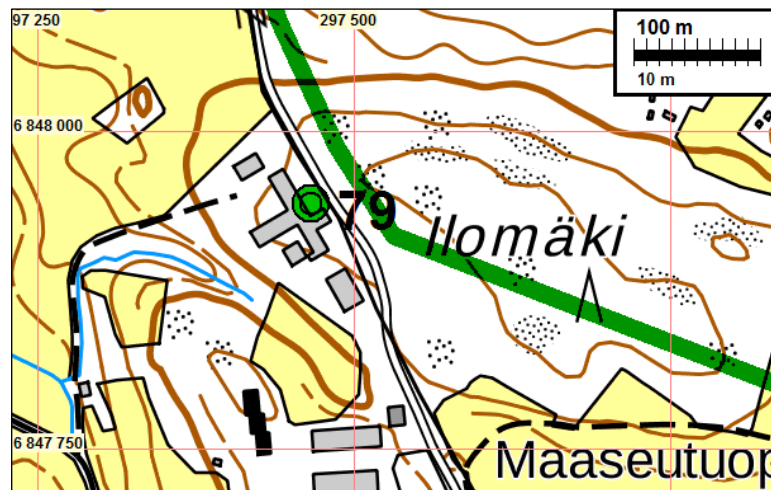
Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6847943 E: 297466

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,5 km pohjoiseen.
 Isojakokartta 4

Huomiot: Vuoden 1796 isojakokartalle on paikalle merkitty torppa (nimeä ei saatu selvitettyä). Sen paikka on nyt täysin rakennettua.

82 HÄMEENKYRÖ URJAINEN JÄRVENPÄÄ TORPPA 2

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6847111 E: 293684

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 8,9 km luoteeseen.
 Isojakokartta 5

Huomiot: Vuoden 1796 kartalla paikalla on torppa. Samalla paikalla on talo myöhemmissä kartoissa ja edelleenkin. Paikka on rakennettua ja pihamaata.

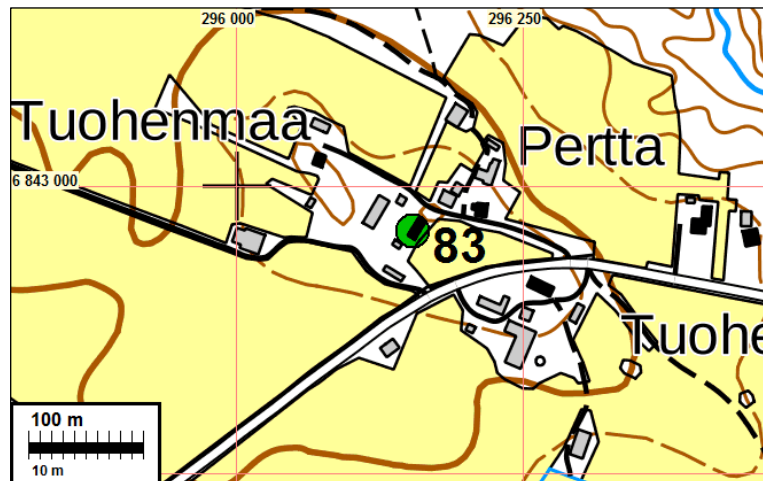
83 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TUOHENMAA TORPPA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6842961 E: 296154

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,1 km luoteeseen.
 Isojakokartta 15

Huomiot: V. 1797 kartalla on paikalle merkitty Pappila Tuohenmaan torppa (kartalla f). Torpan paikka on myöhemmillä kartoilla ja edelleenkin rakennettu ja asuttu.

84 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA HOLLO PONGI TORP

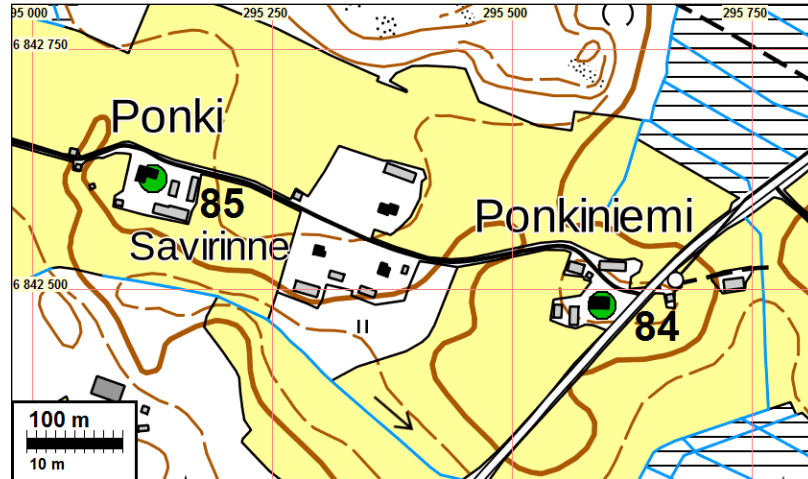
Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6842483 E: 295594

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,1 km luoteeseen.
Isojakokartta 17b

Huomiot: V. 1803 kartalla on paikalle merkitty Hollo Pongi torppa (kartalla 82). Torpan paikka on myöhemmillä kartoilla ja edelleenkin rakennettu ja asuttu.

85 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA PONGI TORP

Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6842615 E: 295126

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,5 km luoteeseen.
Isojakokartta 17b

Huomiot: V. 1803 kartalla on paikalle merkitty Pongin torppa (kartalla 83). Torpan paikka on myöhemmillä kartoilla ja edelleenkin rakennettu ja asuttu.

Kartta yllä.

86 HÄMEENKYRÖ PAPPILA RAPIO TORPPA

Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: torppa

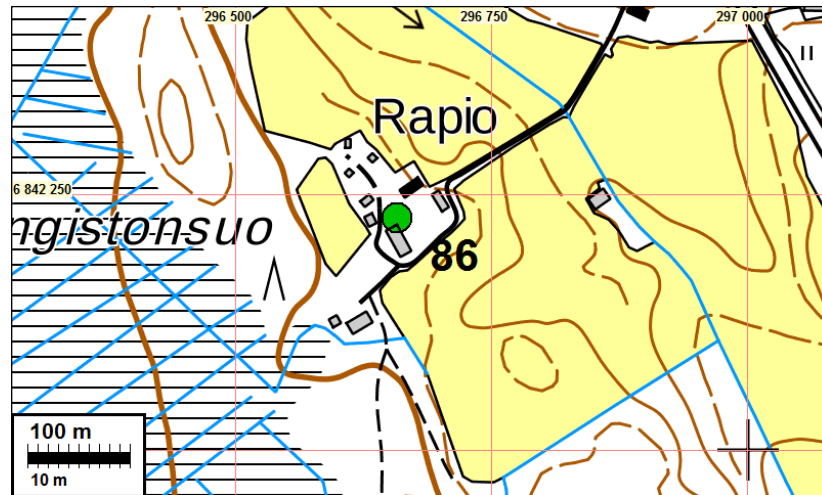
Koordin: N: 6842227 E: 296658

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 3,2 km luoteeseen.

Isojakokartta 15

Huomiot: V. 1797 kartalla on paikalle merkitty Pappila Rapio torppa (kartalla c). Torpan paikka on myöhemmillä kartoilla ja edelleenkin rakennettu ja asuttu.

87 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA HIRSILÄ TORPPA

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6840783 E: 296066

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,6 km luoteeseen.

Isojakokartta 17b

Huomiot: V. 1803 kartalla on paikalle merkitty torppa (kartalla nro 74). Torpan paikka on myöhemmillä kartoilla ja edelleenkin rakennettu ja asuttu.

Kartta s. 46

88 HÄMEENKYRÖ MYLLYMÄKI KORKOMÄKI TORPPA

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: torppa

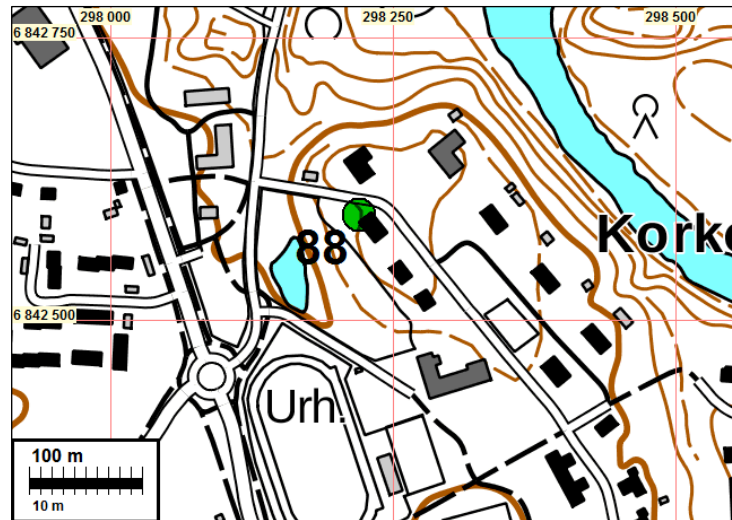
Koordin: N: 6842593 E: 298220

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 3,1 km pohjoiseen.

Isojakokartta 7

Huomiot: Myllymäen kylän mailla v. 1797 isojakokartalle merkitty tonttimaa, oletettavasti torpanpaikka. Paikka on myöhemmissä kartoissa rakennettua ja asuttua ja nyt rakennettua ja pihamaata, osin katua.

89 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA VANHA KIRKONPAIKKA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: palvonta: kirkko

Koordin: N: 6839113 E: 298346

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,4 km etelään.
 Isojakokartta 14 ja 16

Huomiot: Hämeenkyrön vanha kirkonpaikka on nyt keskellä hautausmaata. Kirkonpaikka on paikannettu v. 1765 Tuokkolan isojakokartalta. Uusi kirkko (nykyinen) valmistui v. 1782.

Kartta s. 102

90 HÄMEENKYRÖ PAPPILA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839199 E: 298446

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,3 km etelään.
 Isojakokartta 14

Huomiot: V. 1765 Tuokkolan ja v. 1796 Pappilan isojakokartoille merkitty Pappilan tonttimaa on nyt täysin rakennettua aluetta.

Kartta s. 102

91 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TONTTIMAA B

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839281 E: 298474

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,2 km kaakkoon.

Isojakokartta 14

Huomiot: V. 1797 kartalle merkitty tonttimaa b, selitysoasiassa "Gårds tomten a – e". Alue on nyt pihamaata myöhemmän Pappilan itäpuolella.

Kartta s. 102

92 HÄMEENKYRÖ PAPPILA TONTTIMAAT C D

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839317 E: 298618

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,2 km kaakkoon.

Isojakokartta 14

Huomiot: Vuoden 1797 kartalla vanhan sillan pohjoispuolelle on merkitty kaksi pienialaista tonttimaata (c ja d). Selitysoasiassa "Gårds tomten a-e". Alue on nyt rakennettua.

Kartta s. 102

96 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA SIPARI TORPPA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839803 E: 297640

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,8 km länteen.

Isojakokartta 16

Huomiot: Isojakokartalla v. 1765 tontti nro 4, Siparin torppa. Sen sijaintikohta on nyt rakennettua ja osin tietä.

Kartta sivulla 91, ilmakekuva s. 92

98 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA RUSTHÄLL 1803

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839143 E: 297196

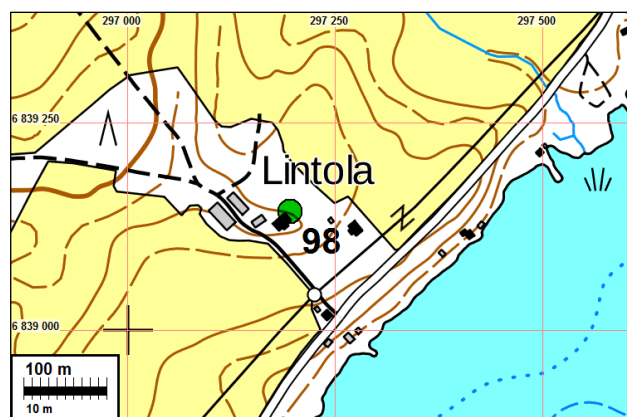
Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,2 km länteen.

Isojakokartta 17

Huomiot: Tuokkolan v. 1803 isojakokartalla (perustuu v. 1865 karttaan jota päivitetty) on paikalle merkitty talo A, Tuokkola rusthäll. Se on aiemmalla v. 1765 kartalla sijainnut vanhan kirkon luoteispuolella ja tämä paikka on tyhjä. V. 1803 kartalla aiemman kartan rusthollin (talo 1) paikalla on v. 1803 kartalla talo B on merkitty myös Tuokkolan rusthälliksi. Vuoden 1848 pitäjänkartalla talon A kohdalle merkitty Frigård Rusthäll.

V. 1803 Talon A paikalla on nyt Lintolan talo - alue on rakennettua ja pihamaata. Vanha rusthällin tonttimaa on nuori. Ei syytä pitää muinaisjäännöksenä eikä käsitäkseni myöskään ns. muuna kulttuuriperintökohteena.

100 HÄMEENKYRÖ KUOTILA TALOT 4, 5 JA 6

Mjtunnus: uusi

Status: havaintopaikka

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylätontti

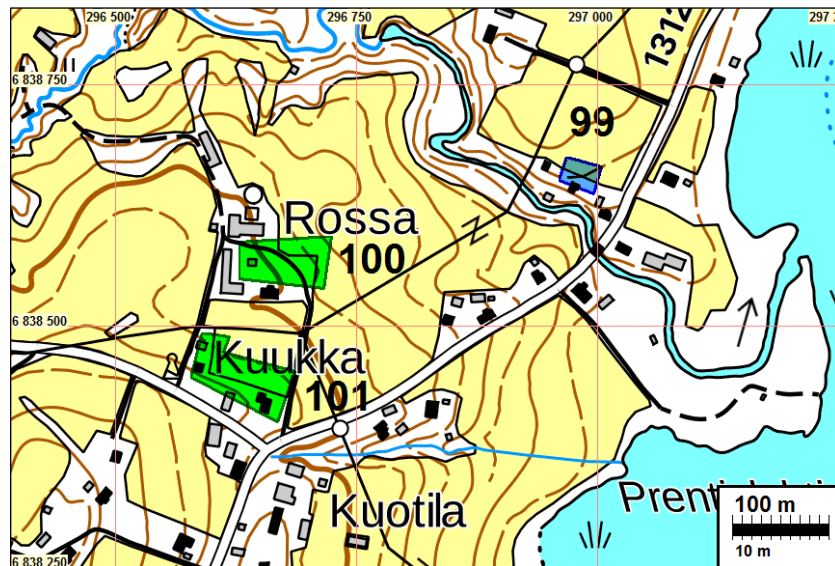
Koordin: N: 6838565 E: 296666

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 1,9 km lounaaseen.

Isojakokartta 9

Huomiot: Kuotilan isojakokartalta v. 1765 / 1775 paikannettu talojen 4, 5 ja 6 tonttimaa on nyt pihamaata, nurmikkoa ja puustoa. Pitäjänkartan 1848, Senaatinkartan v. 1910 ja erityisesti peruskartan v. 1959 mukaan tonttimaan alue on ollut tiheästi ja runsaasti rakennettua - enemmän mitä nykyään. Aluetta voi perustellusti pitää arkeologisesti hyvin sekoittuneena ja todennäköisesti käytännössä tuhoutuneena.

Vanhat tonttimaat vihreällä.

101 HÄMEENKYRÖ TUOKKOLA TALOT 1, 2 JA 3

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6838443 E: 296626

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,0 km lounaaseen.

Isojakokartta 9

Huomiot: Kuotilan isojakokartalta v. 1765 / 1775 paikannettu talojen 1, 2 ja 3 tonttimaa on nyt pihamaata, nurmikkoa ja rakennettua alaa. Pitäjänkartan 1848, Senaatinkartan v. 1910 ja erityisesti peruskartan v. 1959 mukaan tonttimaan alue on ollut tiheästi ja runsaasti rakennettua, peruskartalla myös osin peltona. Aluetta voi perustellusti pitää arkeologisesti hyvin sekoittuneena ja todennäköisesti käytännössä tuhoutuneena.

102 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALOT 3 JA 4

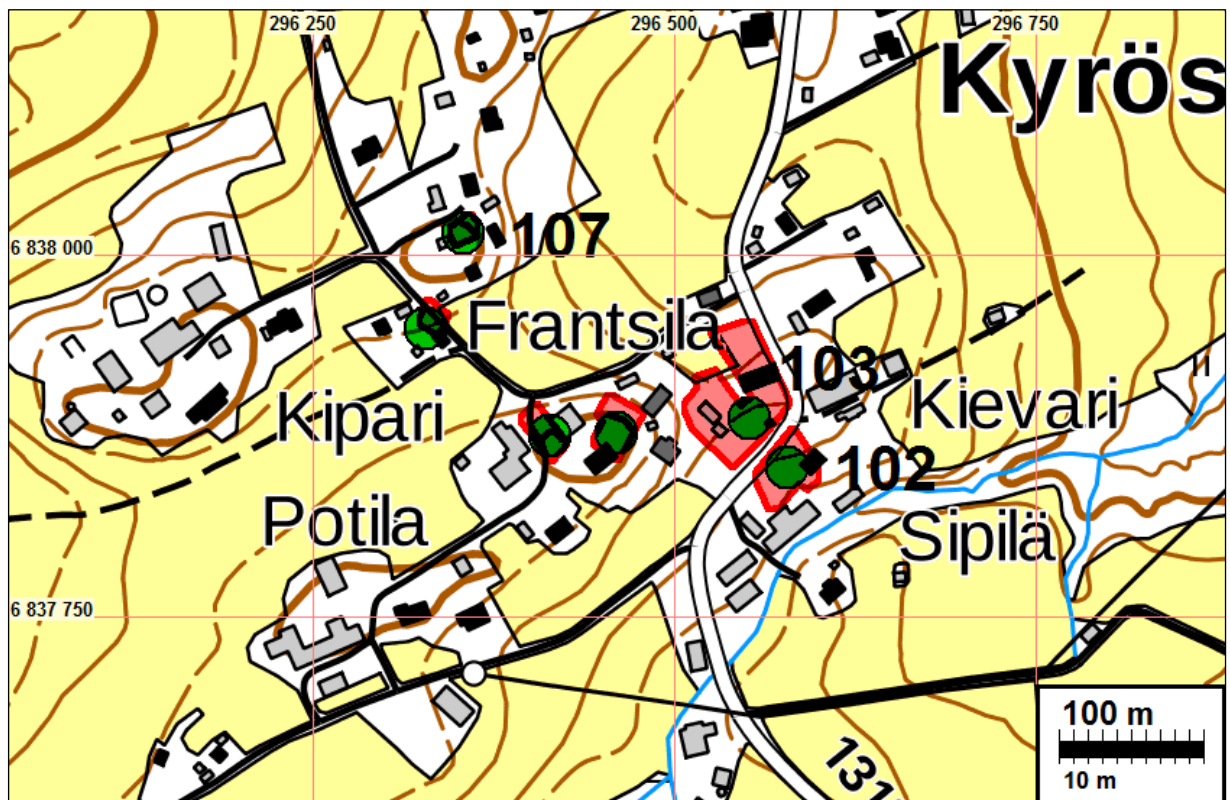
Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6837853 E: 296578

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,4 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2

Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkittyjen talojen 3 ja 4 tonttimaa on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa "vilkkaasti" rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennus ja pihamaata. Oletettavasti arkeologisesti sekoittunutta koko vanhan tonttimaan alalta.

Tonttimaat punaisella ja talonpaikat vihreällä pallolla

103 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALOT 1, 2, 5 JA 6

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6837887 E: 296552

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,4 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2
 Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkittyjen talojen 1, 2, 5 ja 5 yhtenäinen tonttima on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa "vilkkaasti" rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennuksia ja pihamaata. Oletettavasti arkeologisesti sekoittunutta koko vanhan tonttimaan alalta.

Kartta s. 133

104 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALO 7

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6837877 E: 296460

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,5 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2
 Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkityn talon 7 tonttima on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa "vilkkaasti" rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennuksia ja pihamaata. Oletettavasti arkeologisesti sekoittunutta koko vanhan pienialaisen tonttimaan alalta.

Kartta s. 133

105 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TALO 8

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6837875 E: 296414

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,5 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2
 Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkityn talon 8 tonttima on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa "vilkkaasti" rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennuksia ja pihamaata. Oletettavasti arkeologisesti sekoittunutta koko vanhan ja pienialaisen tonttimaan alalta.

Kartta s. 133

106 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TORPPA 1

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6837949 E: 296328

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,5 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2

Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkityn torpan tonttimaa on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa hyvin rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennuksia ja pihamaata.

Kartta s. 133

107 HÄMEENKYRÖ KYRÖSPOHJA TORPPA 2

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6838015 E: 296354

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,5 km lounaaseen.
 Isojakokartta 2

Huomiot: Vuoden 1773 isojakokartalle merkityn torpan tonttimaa on ollut kaikissa myöhemmissä kartoissa rakennettua aluetta, kuten nykyäänkin: rakennuksia ja pihamaata.

Kartta s. 133

108 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 1 KÄKELÄ

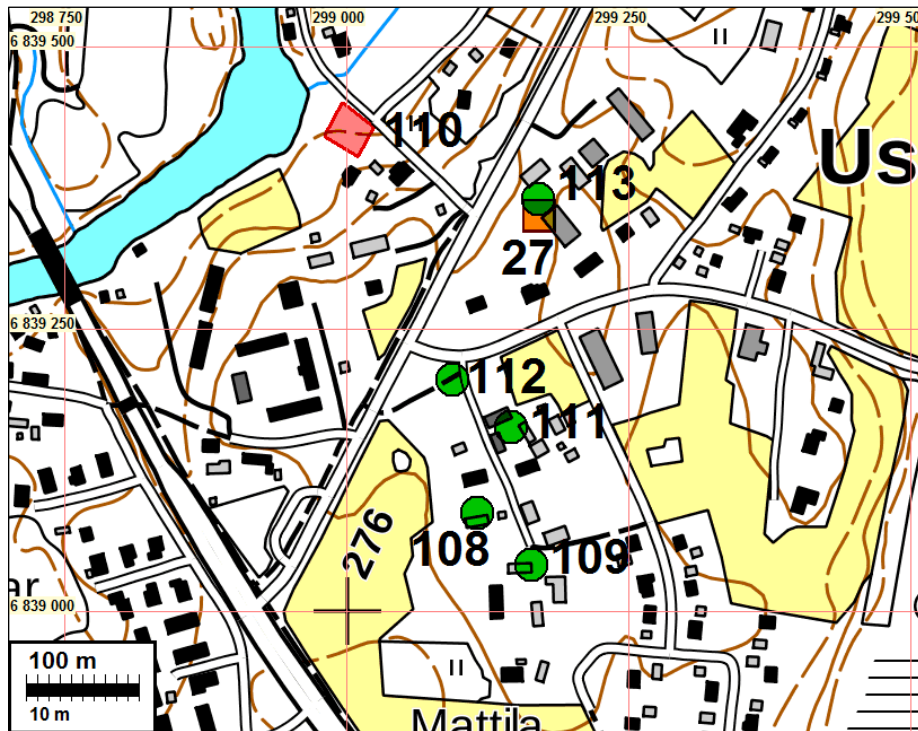
Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839087 E: 299116

Tutkijat: Jussila & al. 2017 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,9 km itään.
 Isojakokartta 20

Huomiot: Vuoden 1784 isojakokartalta paikannettu Uskelan talo nro 1 "Käkelä Halfa hemman" kaksi tonttia - kaksi puolikasta taloa. Tonttimaa on ollut vanhojen karttojen perusteella aina varsin tiiviisti rakennettua kuten on edelleenkin.

109 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 2 MATTILA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylätontti

Koordin: N: 6839041 E: 299164

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,9 km kaakkoon.
 Isojakokartta 20

Huomiot: Vanha ja pienialainen tonttimaa on nyt täysin rakennettua maastoa. Paikannettu v. 1784 isojakokartalta

Kartta s. 136

111 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 4 HEISKA

Mjtunnus: uusi
 Status: havaintopaikka
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6839163 E: 299146

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,9 km itään.
Isojakokartta 20
Huomiot: Vanha ja pienialainen tonttimaa täysin rakennettua, nyt ja ennenkin. Paikannettu v. 1784 isojakokartalta.

Kartta s. 136

112 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 5 SALONEN

Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6839205 E: 299094

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,8 km itään.
Isojakokartta 20
Huomiot: Vanha ja pienialainen tonttimaa täysin rakennettua, nyt ja ennenkin. Paikannettu v. 1784 isojakokartalta.

Kartta s. 136

113 HÄMEENKYRÖ USKELA TALO 5B

Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6839365 E: 299170

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 0,8 km itään.
Isojakokartta 20
Huomiot: Uskelan Salosen talon toinen tonttimaa 1784 kartalta. Alue rakennettua.

Kartta s. 136

114 HÄMEENKYRÖ MYLLYMÄKI

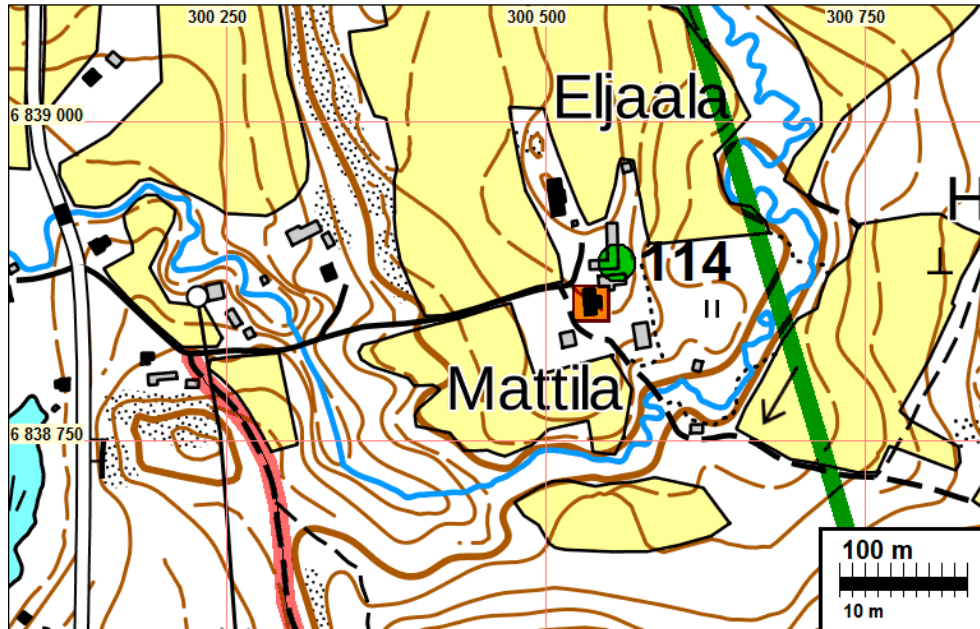
Mjtunnus: uusi
Status: havaintopaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6838 889 E: 300 556

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 2,3 km itään.

Isojakokartta 8

Huomiot: Myllymäen kylän kahden talon tontti v. 1797 kartalta. Talot A Eljala ja B Mattila. Tonttimaa on ollut myöhemmillä kartoilla tiiviisti rakennettua ja on edelleenkin. - nyt paikalla isoja maatilain tuotantorakennuksia. Arkeologisesti mitä todennäköisimmin tuhoutunut.

13 HÄMEENKYRÖ MATTILA

Mjtunnus: 108010055
 Status: ei ole mitään
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: tunnistamaton: rökkiö

Koordin: N: 6837269 E: 301618 Z: 115 (alkuperäinen havaintopaikka)

Tutkijat: Arja Karivieri 1985 inventointi, Timo Jussila 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Hämeenkyrön kirkosta 4,0 km kaakkoon.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Rökkiöt sijaitsevat Tampere-Vaasa tiestä 200 m pohjoiseen etelään laskevalla moreenimäellä noin 20 m päässä suonreunasta ja 100 m luoteeseen Romekiven lähteestä. Toisen rökkiön halkaisija on 2 m ja korkeus 0,5 m. Toinen rökkiö on edellisestä noin 5 m kaakkoon. Se on sammaleinen, laakakivistä koottu ja kooltaan 2,2 x 2,5 m. Korkeutta sillä on 0,7 m.

Vuoden 2006 ohikulkutien inventoinnissa ei rökkiöitä löydetty - aluetta tutkittiin laajasti ja tarkasti. Voisivatko karivieren koordinaatit olla väärät ja paikka jossain muualla?

Arja Karivieri 1985: Inventointikertomuksen kohde 30 s. 12

Timo Jussila/Mikroliitti Oy 2006: Hämeenkyrö, Keskustan ohikulkutien linjauksen muinaisjäännösinventointi s. 4.

